

***Zhodnotenie súčasného
modelu financovania
univerzálnej poštovej
služby a návrh možností
jeho zmeny***

6. november 2017

Obsah

Zoznam skratiek a značiek	1
Zhrnutie projektu	2
1. Analýza súčasného stavu a modelu financovania povinnosti univerzálnej služby v SR v kontexte platného legislatívneho a regulačného rámca a ich komparácia s inými členskými štátmi EÚ	5
1.1 Rozsah univerzálnej služby a požiadavky na kvalitu	6
1.1.1 Rozsah univerzálnej služby	6
1.1.2 Rozsah univerzálnej poštovej služby v SR	7
1.1.3 Rozsah univerzálnej poštovej služby v krajinách EÚ	8
1.1.4 Požiadavky na kvalitu univerzálnej služby	9
1.1.5 Požiadavky na kvalitu univerzálnej služby v SR	10
1.1.6 Požiadavky na kvalitu univerzálnej služby v krajinách EÚ	12
1.1.7 Ceny vybraných poštových služieb v krajinách EÚ	19
1.2 Povinnosti poskytovateľa univerzálnej poštovej služby	22
1.2.1 Povinnosti poskytovateľa univerzálnej služby v SR	22
1.2.2 Povinnosti poskytovateľa univerzálnej služby v krajinách EÚ	24
1.3 Financovanie univerzálnej služby	25
1.3.1 Financovanie univerzálnej služby v SR	25
1.3.2 Financovanie univerzálnej služby v krajinách EÚ	27
1.4 Neprimeraná finančná záťaž z poskytovania univerzálnej služby	35
1.4.1 Neprimeraná finančná záťaž z poskytovania univerzálnej služby v SR	35
1.4.2 Neprimeraná finančná záťaž z poskytovania univerzálnej služby v krajinách EÚ	36
2. Analýza a zhodnotenie vplyvu súčasného rozsahu univerzálnej služby, požiadaviek na kvalitu univerzálnej služby a systému zameniteľných poštových služieb na výpočet a kompenzáciu čistých nákladov univerzálnej služby v súvislosti s meniacimi sa potrebami a požiadavkami trhu	39
2.1 Výpočet a kompenzácia ČNUS v SR	40
2.2 Vplyv rozsahu univerzálnej služby na výpočet a kompenzáciu ČNUS	44
2.2.1 Rozsah univerzálnej služby	44
2.2.2 Systém zameniteľných poštových služieb	44
2.3 Vplyv požiadaviek na kvalitu univerzálnej služby na výpočet a kompenzáciu ČNUS	47

2.3.1	Požiadavky na kvalitu US súvisiace s verejnou poštovou sieťou	47
2.3.2	Požiadavky v oblasti lehoty prepravy zásielok.....	49
2.3.3	Frekvencia vyberania a doručovania poštových zásielok.....	55
2.4	Objem poštových zásielok v krajinách EÚ	57
3.	Analýza a posúdenie efektívneho a trvalo udržateľného financovania povinnosti univerzálnej služby a návrh alternatív možnej úpravy súčasného modelu financovania spolu s vyhodnotením efektívnosti a návrhom optimálneho riešenia	61
3.1	Vplyv parametrov US na efektívne a trvalo udržateľné financovanie US	62
3.1.1	Vplyv požiadaviek na kvalitu US súvisiacich s verejnou poštovou sieťou na financovanie US.....	62
3.1.2	Vplyv požiadaviek na kvalitu US v oblasti lehoty prepravy na financovanie US	66
3.1.3	Vzťah medzi objemom poštových zásielok a financovaním US	69
4.	Vyhodnotenie výsledkov a návrh súvisiacich legislatívnych a regulačných zmien, ako aj ďalších koncepčných riešení a odporúčaní v záujme zníženia nárokov na štátny rozpočet	73
4.1	Zhrnutie výsledkov analýzy súčasného stavu univerzálnej služby v krajinách EÚ.....	74
4.2	Návrh alternatív možnej úpravy súčasného modelu financovania.....	76
4.2.1	Kompenzačný fond s príspevkami poštových podnikov a štátu	76
4.2.2	Kompenzačný fond s príspevkami štátu	77
4.2.3	Priama dotácia zo štátneho rozpočtu	78
4.2.4	Spolufinancovanie ziskovými službami	79
4.2.5	Žiadne financovanie neprimeranej finančnej záťaže.....	80
4.3	Návrh zmien súvisiacich s vývojom trhu s poštovými službami.....	82
4.3.1	Alternatíva 0: Zachovanie súčasného stavu.....	82
4.3.2	Alternatíva 1: Úprava cien poštových zásielok.....	84
4.3.3	Alternatíva 2: Úprava požiadaviek na kvalitu US.....	87
4.4	Vyhodnotenie výsledkov	91
	Zoznam použitých zdrojov a údajov	93

Zoznam skratiek a značiek

Skratka	Popis
AT	Rakúsko
BE	Belgicko
BG	Bulharsko
CERP	Európsky výbor poštových regulátorov (European Committee for Postal Regulation)
CZ	Česká republika
ČNUS	Čisté náklady univerzálnej služby
ČTÚ	Český telekomunikační úřad
DE	Nemecko
DK	Dánsko
Druhá poštová smernica	Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/39/ES
EE	Estónsko
EP	Metóda ocenenia vstupu na trh (Entry Pricing)
ERGP	Európska skupina regulačných orgánov pre poštové služby (The European Regulators Group for Postal Services)
EÚ	Európska Únia
EUR	Euro/€
FR	Francúzsko
HR	Chorvátsko
HU	Maďarsko
CH	Švajčiarsko
IE	Írsko
IT	Taliansko
LU	Luxembursko
MT	Malta
NAC	Čisté odbúrateľné náklady (Net Avoidable Costs)
NL	Holandsko
NRO	Národný regulačný orgán
PC	Metóda ziskovosti (Profitability cost)
PL	Poľsko
PPP	Parita kúpnej sily
Prvá poštová smernica	Smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/67/ES
RO	Rumunsko
SI	Slovinsko
SR	Slovenská republika
SWOT	Analýza silných stránok, slabých stránok, príležitostí a rizík
Tretia poštová smernica	Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/6/ES
UK	Veľká Británia
UPU	Universal Postal Union
US	Univerzálna služba
Zákon o cenách	Zákon č. 18/1996 o cenách
Zákon o poštových službách	Zákon č. 324/2011 o poštových službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zhrnutie projektu

Tento dokument bol vypracovaný ako výstup v rámci projektu s názvom „Zhodnotenie súčasného modelu financovania univerzálnej poštovej služby a návrh možností jeho zmeny“ na základe zmluvy medzi Ministerstvom dopravy a výstavby Slovenskej republiky a spoločnosťou PricewaterhouseCoopers Advisory, s.r.o. Cieľom projektu bola analýza súčasného stavu financovania povinnosti univerzálnej služby v kontexte platného legislatívneho a regulačného rámca a návrh možností na jeho úpravu a zlepšenie v podmienkach Slovenskej republiky. Dokument sa skladá z 4 častí, ktoré boli vypracované v rámci projektu ako čiastkové výstupy a sú nimi:

1. Analýza súčasného stavu a modelu financovania povinnosti univerzálnej služby v Slovenskej republike v kontexte platného legislatívneho a regulačného rámca a ich komparácia s inými členskými štátmi Európskej únie.
2. Analýza a zhodnotenie vplyvu súčasného rozsahu univerzálnej služby, požiadaviek na kvalitu univerzálnej služby a systému zameniteľných poštových služieb na výpočet a kompenzáciu čistých nákladov univerzálnej služby v súvislosti s meniacimi sa potrebami a požiadavkami trhu.
3. Analýza a posúdenie efektívneho a trvalo udržateľného financovania povinnosti univerzálnej služby a návrh alternatív možnej úpravy súčasného modelu financovania spolu s vyhodnotením efektívnosti a návrhom optimálneho riešenia.
4. Vyhodnotenie výsledkov a návrh súvisiacich legislatívnych a regulačných zmien, ako aj ďalších koncepčných riešení a odporúčaní v záujme zníženia nárokov na štátny rozpočet.

Analýza počtu služieb patriacich do rozsahu univerzálnej služby (ďalej „US“) v Slovenskej republike (ďalej „SR“) ukazuje, že rozsah US je vyšší v porovnaní s minimálnymi požiadavkami podľa príslušnej legislatívy Európskej únie (ďalej „EÚ“). Počet služieb z rozsahu US je vyšší v porovnaní s 19 európskymi krajinami, nakoľko do rozsahu US v SR patrí 5 porovnateľných služieb, ktorými sú listové zásielky do 2 kg vrátane hromadných listových zásielok, doporučené zásielky, poistené zásielky, balíky do 10 kg vrátane hromadných balíkov a reklamné adresované zásielky (Tabuľka č.1, strana 8). Rozsah US nemá priamy vplyv na výšku kompenzácie čistých nákladov univerzálnej služby (ďalej „ČNUS“), ovplyvňuje však podiel poskytovateľa US na trhu US a tiež ovplyvňuje systém zameniteľných poštových služieb, čím vplyva na schopnosť poskytovateľa US znášať primeranú finančnú záťaž. Štúdia univerzálnej služby zameraná na potreby a preferencie používateľov poštových služieb z roku 2015 ukázala, že rozsah US v SR je v súlade s požiadavkami používateľov poštových služieb. Širší rozsah US predstavuje pre používateľov poštových služieb vyššiu kvalitu US, ktorá je v SR preferovaná.

Z hľadiska požiadaviek na kvalitu US sa SR na základe analýzy radí medzi krajiny s prísnejšími požiadavkami. Požiadavky na hustotu verejnej poštovej siete majú priamy vplyv na potrebu a výšku kompenzácie ČNUS. SR sa z hľadiska požiadaviek na hustotu verejnej poštovej siete radí medzi krajiny s prísnejšími požiadavkami pretože tieto vedú k hustejšiemu pokrytiu územia SR. Hustejšie pokrytie je odzrkadlené počtom obyvateľov na jednu poštovú pobočku na úrovni 3429,94, pričom úroveň priemeru európskych krajín je 5092,67 obyvateľov na jednu poštovú pobočku (Tabuľka č.2, strana 16). Ak by bola hustota verejnej poštovej siete na úrovni priemeru európskych krajín, tak by bolo prevádzkovaných približne 1067 poštových pobočiek, teda približne dve tretiny súčasného počtu pobočiek prevádzkovaných v SR.

Z hľadiska požiadaviek v oblasti lehoty prepravy existuje priamoúmerný vzťah medzi požiadavkami na kvalitu US a potrebou (a tiež výškou) kompenzácie ČNUS. Z hľadiska samotnej lehoty prepravy sa SR nachádza na úrovni priemeru s hodnotou D+2 pri neprioritných listových zásielkach a pri balíkoch z rozsahu US. Požiadavka na podiel podaných listových prioritných a neprioritných zásielok a tiež balíkov z rozsahu US, ktoré musia byť prepravené v stanovenej lehote, na úrovni 94% z podaných zásielok radí SR aj v tomto prípade radí medzi krajiny s prísnejšími požiadavkami na kvalitu US. Požiadavka na podiel podaných zásielok sa v európskych krajinách pohybuje v priemere na úrovni 91% pre neprioritné listové zásielky, 90% pre prioritné listové zásielky a 88% pre balíky z rozsahu US (Tabuľka č.3, strana 17). Frekvencia doručovania je vo väčšine krajín stanovená na úrovni 5 dní v týždni, čo je minimálna frekvencia podľa príslušnej legislatívy EÚ. Z európskych krajín je iba v 4 stanovená frekvencia doručovania 6 dní v týždni (Tabuľka č.2, strana 16). Prísnejšie požiadavky na kvalitu US dobre odzrkadľujú požiadavky používateľov poštových služieb v SR analyzované v štúdiu univerzálnej poštovej služby zameranej na potreby a preferencie používateľov poštových služieb pomocou štatistického

modelu diskrétnej voľby. Analýza efektívnosti poskytovania US ukázala, že poskytovateľ US v SR je v porovnaní s poskytovateľmi US v európskych krajinách relatívne efektívny, nakoľko poskytuje relatívne kvalitnejšie služby pri nižších jednotkových nákladoch.

Ceny poštových služieb v SR, konkrétne listových zásielok z rozsahu US, sú v nominálnom vyjadrení pod úrovňou priemeru analyzovaných európskych krajín. Po zohľadnení rozdielov v cenovej úrovni medzi krajinami úpravou cien podľa parity kúpnej sily (ďalej „PPP“) je výška cien listových zásielok nad úrovňou priemeru európskych krajín (Graf č.20, strana 83 a Graf č.21, strana 84). Analýza objemu trhu s poštovými službami z rozsahu US poukazuje na klesajúci trend v krajinách EÚ, nakoľko medzi rokmi 2011 a 2015 sa počet listových zásielok znížil celkovo o 17,52% (Graf č.10, strana 57). Objem listových zásielok na jedného obyvateľa je nadpriemerný prevažne v krajinách západnej Európy a podpriemerný prevažne v krajinách strednej a východnej Európy. Priemerný ročný počet listových zásielok na obyvateľa je v európskych krajinách na úrovni 167,63, zatiaľ čo v SR je táto hodnota 85,25 listových zásielok na obyvateľa za rok (Graf č.9, strana 56). Vzťah medzi cenami poštových služieb a objemom trhu s poštovými službami je možné interpretovať tak, že čím sú ceny poštových služieb nižšie a čím je nižší počet listových zásielok na obyvateľa, tým vyššia je potreba kompenzácie ČNUS.

Financovanie US slúži na pokrývanie straty vznikajúcej z poskytovania US, ak táto strata pre poskytovateľa US predstavuje nepríjemnú finančnú záťaž. Časť potenciálne vznikajúcej straty z poskytovania US znáša aj samotný poskytovateľ US vo forme primeranej finančnej záťaže, ktorá môže byť definovaná ako pomerná časť z nákladov alebo výnosov poskytovateľa US, ako pevne stanovená suma, alebo je posudzovaná individuálne. Úroveň primeranej finančnej záťaže je v SR približne 3 mil. EUR ročne, čo predstavuje približne 20% ČNUS (Tabuľka č.7, strana 36). Na kompenzáciu nepríjemnej finančnej záťaže sú využívané 4 modely financovania US, ktorými sú:

Model financovania US	Krajiny, v ktorých je daný model financovania US legislatívne definovaný
Kompenzačný fond s príspevkami poštových podnikov a štátu	Rakúsko, Estónsko, Maďarsko, Taliansko, Malta, Poľsko, Rumunsko, Slovinsko, Slovensko
Kompenzačný fond s príspevkami štátu	Chorvátsko, Česká republika
Priama dotácia zo štátneho rozpočtu	Belgicko, Bulharsko, Francúzsko, Veľká Británia
Spolufinancovanie ziskovými službami	Švajčiarsko

V EÚ existujú aj príklady krajín, v ktorých ku kompenzácii ČNUS nedochádza. Okrem kompenzácie ČNUS existujú aj iné formy podpory poskytovateľov US, ktoré nesúvisia priamo s kompenzáciou ČNUS. Analýza ďalších foriem podpory je súčasťou tohto dokumentu v kapitole 4.2.5.

Kompenzačný fond s príspevkami poštových podnikov a štátu vytvára nižšiu záťaž štátneho rozpočtu a v SR nevyžaduje legislatívne zmeny, v porovnaní s kompenzačným fondom s príspevkami štátu, alebo v porovnaní s priamou dotáciou zo štátneho rozpočtu. Nižšia záťaž je spôsobená tým, že časť záťaže znášajú poštové podniky, avšak podiel príspevkov poštových podnikov na celkovej kompenzácii v SR v roku 2015 tvoril 0,15%. Pri využití kompenzačného fondu s príspevkami štátu a priama dotácia zo štátneho rozpočtu znáša štátny rozpočet nepríjemnú finančnú záťaž v plnej miere.

V súčasnosti využívaný model financovania US umožňuje aby v SR boli poštové služby dostupné pre všetkých obyvateľov v stanovenej kvalite a zároveň umožňuje pokrytie potenciálne vznikajúcej straty s poskytovania US. Model financovania US prostredníctvom kompenzačného fondu, do ktorého prispieva aj štát, umožňuje presun väčšej záťaže súvisiacej s financovaním US na vysokopříjmové skupiny obyvateľstva, pretože tieto prispievajú vo vyššej miere do štátneho rozpočtu. To následne znamená, že záťaž pre nízkopříjmové skupiny obyvateľstva je pomerne nižšia v porovnaní s financovaním US prostredníctvom vyšších cien poštových služieb. Zároveň

---

súčasný systém a nastavenie požiadaviek na kvalitu US vedie k udržaniu zamestnanosti aj v oblastiach, kde by za komerčných podmienok poskytovateľ US neprevádzkoval verejnú poštovú sieť.

V budúcnosti môže pokles trhu s poštovými službami z rozsahu US v SR viesť k zvýšeniu ČNUS v prípade zachovania súčasného stavu z hľadiska cien a požiadaviek na kvalitu US. Zvýšenie kompenzácie ČNUS vyplýva z predpokladu vzniku väčšieho počtu stratových povinných pôšt, nakoľko znížený objem poštových zásielok vyplývajúci z vývoja trhu vedie k nižšej schopnosti poskytovateľa US vytvárať zisk.

Pre zníženie záťaže štátneho rozpočtu je možné uvažovať o dvoch alternatívach, ktorými sú:

- Úprava cien poštových zásielok; a
- Úprava úrovne kvality US.

Úprava cien poštových zásielok s cieľom zníženia záťaže pre štátny rozpočet by viedla k presunu záťaže spojenej s financovaním US zo štátneho rozpočtu na používateľov poštových služieb v podobe vyšších cien poštových služieb. Zvýšenie cien poštových služieb by však mohlo mať za následok zníženie dopytu po poštových službách. Celkový efekt zvýšenia cien sa môže prejavíť na vzniku účtovnej straty poskytovateľa US, nakoľko dopyt po poštových službách je elastický, čo znamená, že poštové služby by boli nahradené dostupnejšími alternatívami (napríklad elektronická komunikácia). Pokles dopytu by nemusel byť kompenzovaný vyššími tržbami na jednu poštovú zásielku, čo v konečnom dôsledku môže pre poskytovateľa US znamenať vznik účtovnej straty a potrebu jej pokrytie zo štátneho rozpočtu.

Zníženie záťaže štátneho rozpočtu prostredníctvom úpravy úrovne kvality je založené na predpoklade nižšej potreby dostatočnej infraštruktúry a technického vybavenia na vyberanie, triedenie, prepravu a doručovanie listových zásielok. So zníženou potrebou infraštruktúry súvisia tiež nižšie osobné náklady poskytovateľa US. Pri úprave úrovne kvality je potrebné zohľadniť aj reakciu dopytu. Predpokladaná reakcia dopytu by mala za následok pokles objemu poštových zásielok v dôsledku nesúladu medzi kvalitou ponúkaných poštových služieb a preferenciami používateľov poštových služieb vychádzajúcich zo štúdie univerzálnej poštovej služby zameranej na potreby a preferencie používateľov poštových služieb.

---

1. *Analýza súčasného stavu a modelu financovania povinnosti univerzálnej služby v SR v kontexte platného legislatívneho a regulačného rámca a ich komparácia s inými členskými štátmi EÚ*

1.1 Rozsah univerzálnej služby a požiadavky na kvalitu

Slovensko ako súčasť EÚ implementovalo európske smernice do svojej legislatívy s cieľom postupného otvorenia trhu a poskytnutiu právneho základu pre dokončenie vnútorného trhu poštových služieb.

Od 1.1.2012 bola zrušená poštová výhrada a zavedená tak úplná liberalizácia na trhu poštových služieb v SR. Liberalizácia spôsobila zmenu systému vzniku oprávnení na poskytovanie poštových služieb a to s dôrazom na zameniteľné služby a model financovania US. Práve US má za cieľ ponúknuť všetkým používateľom jednoduchý prístup k sieti poštových služieb najmä prostredníctvom zabezpečenia dostatočného počtu prístupových a kontaktných miest a vytváraním uspokojivých podmienok z hľadiska intervalov vyberania a dodávania poštových zásielok.

Povinnosť poskytovania US je spojená s kompenzáciou prípadných čistých nákladov na túto službu, ktoré pre poskytovateľa US predstavujú neprimeranú záťaž. Avšak na to aby sa finančné prostriedky poskytovateľovi US poskytl, je potrebné takéto náklady vypočítať v súlade s metódami odporučenými Európskou komisiou.

Prvým krokom, ktorý kompetentný orgán daného štátu musí podstúpiť, je výber poskytovateľa US. Akonáhle je tento poskytovateľ US určený, a to či už formou súťaže, určením orgánu alebo dobrovoľným poskytovaním služieb, ktoré charakterovo spĺňajú parametre US, je potrebné jasne definovať rozsah služieb.

1.1.1 Rozsah univerzálnej služby

V smernici Európskeho parlamentu a Rady 97/67/ES (ďalej „Prvá poštová smernica“) bol definovaný minimálny rozsah US. Podľa prvej poštovej smernice musí US zahŕňať minimálne:

- Vyberanie, triedenie, prepravu a distribúciu poštových zásielok do 2 kg;
- Vyberanie, triedenie, prepravu a distribúciu poštových balíkov do 10 kg;
- Služby spojené s doporučenými zásielkami a s poistenými zásielkami.

Prvá poštová smernica však tiež umožnila členským štátom rozšírenie rozsahu US pri poštových balíkoch až do 20 kg a tiež definovala povinnosť poskytovateľov US doručiť balíky do 20 kg z iných členských štátov v rámci ich územia. US uvedené v prvej poštovej smernici zahrňajú ako národné, tak aj medzinárodné služby.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/39/ES (ďalej „Druhá poštová smernica“) upravovala rozsah US tak, že členské štáty môžu poskytovateľom US vyhradiť poskytovanie služieb zberu, triedenia, prepravy a doručenia vnútroštátnych listových zásielok a prichádzajúcich zahraničných listových zásielok v rámci hmotnostných limitov. Limity boli stanovené na 100 gramov od 1.1.2003 a 50 gramov od 1.1.2006. Ich uplatnenie je možné iba v prípade, že je cena rovná alebo väčšia ako trojnásobok sadzby pre listovú zásielku (platí od 1.1.2003) a ak je rovná alebo väčšia ako dvaaplnásobok sadzby (platí pre 1.1.2006). Okrem toho Druhá poštová smernica upravuje rozsah US v oblasti poštovej služby pre nevidiacich, pri ktorej môžu byť povolené výnimky z hmotnostných a cenových obmedzení. Tiež upravuje rozsah US, kde môžu byť do US zahrnuté reklamné adresované zásielky. Do US môžu byť zahrnuté aj odchádzajúce zahraničné listové zásielky, avšak iba v prípade liberalizovaných sektorov poštovej činnosti alebo v špecifických prípadoch.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/6/ES (ďalej „Tretia poštová smernica“) rozsah US významne nemení. Národným riadiacim orgánom umožňuje stanovenie hmotnostného limitu pre poštové balíky na akúkoľvek hmotnosť, ktorá nepresahuje 20 kg. Avšak bez ohľadu na takto stanovený limit stále platí, že poskytovatelia sú povinní doručovať aj balíky z iných členských štátov, ktoré vážia do 20 kg.

1.1.2 Rozsah univerzálnej poštovej služby v SR

US je definovaná Zákonom č. 324/2011 o poštových službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej „zákon o poštových službách“) ako ponuka služieb, ktorá slúži na zabezpečenie minimálneho uspokojenia potrieb všetkých používateľov poštových služieb na území SR. Poskytovateľom US sa môže stať jeden alebo viac poštových podnikov, ktoré môžu US poskytovať na základe poštovej licencie. US musí byť podľa zákona poskytovaná tak, aby bola zabezpečená dostupnosť prístupových miest verejnej poštovej siete a dostupnosť kontaktných miest verejnej poštovej siete:¹

- za rovnakých podmienok,
- v ustanovenej kvalite,
- za primeranú cenu,
- každý pracovný deň najmenej s jedným vyberaním a dodaním denne.

Zákon o poštových službách tiež vymedzuje služby, ktoré patria do US. Poskytovateľ US je držiteľom poštovej licencie, ktorú udeľuje národný regulačný orgán (ďalej „NRO“). Poštová licencia udeľuje právo alebo ukladá povinnosť poskytovať US. Okrem toho poštová licencia vymedzuje rozsah a podmienky poskytovania US vo vnútroštátnom a v medzinárodnom poštovom styku. Vo vnútroštátnom poštovom styku je podľa poštovej licencie zahrnuté:²

- Vyberanie a distribúcia zásielok do 2 kg, kam patria listy 1. a 2. triedy, reklamné adresované zásielky.
- Vyberanie a distribúcia slepeckých zásielok, kam patrí slepecký list.
- Vyberanie a distribúciu balíkov do 10 kg.
- Distribúcia balíkov s hmotnosťou do 20 kg, ak boli vybrané v cudzine zahraničným poskytovateľom US.
- Vyberanie a distribúcia doporučených zásielok a poistených zásielok. Medzi doporučené zásielky patria listy 1. a 2. triedy a slepecký list. Poistené zásielky zahŕňajú listy 1. a 2. triedy a balíky so službou „poistenie“.
- Vyberanie a distribúcia úradných zásielok, kam patria úradné zásielky a úradné zásielky so službou „opakované doručenie na žiadosť odosielateľa“.
- Služby spojené so zapísanými poštovými zásielkami najviac v rozsahu doplnkových služieb podľa pravidiel pre medzinárodný poštový styk, kam patria služby doporučené pre zásielky, poistenie pre zásielky, doručka, do vlastných rúk, krehké a neskladné.
- Vrátenie nájdenej poštovej zásielky odosielateľovi.

Poskytovanie US v medzinárodnom poštovom styku podľa poštovej licencie zahŕňa³:

- Vyberanie a distribúcia zásielok do 2 kg, kam patria listy 1. a 2. triedy.
- Vyberanie a distribúcia slepeckých zásielok, kam patrí slepecký list.
- Vyberanie a distribúciu balíkov do 10 kg 1. a 2. triedy
- Vyberanie a distribúcia doporučených zásielok a poistených zásielok. Medzi doporučené zásielky patria doporučený list a slepecký list. Poistené zásielky zahŕňajú listy 1. a 2. triedy a balíky 1. a 2. triedy so službou „poistenie“.
- Služby spojené so zapísanými poštovými zásielkami najviac v rozsahu doplnkových služieb podľa pravidiel pre medzinárodný poštový styk, kam patria služby doporučené pre zásielky, poistenie pre zásielky, doručka, do vlastných rúk, krehké a neskladné.

Medzi povinnosť poskytovateľa US patrí aj poskytovanie poštového platobného styku v rozsahu definovanom poštovou licenciou. Rozsah tejto povinnosti je bližšie popísaný v časti Povinnosti poskytovateľa US v SR. Poskytovateľ US v SR je povinný na základe poštovej licencie poskytovať poštový platobný styk, avšak táto služba nie je súčasťou US.

¹ § 3, Zákon NR SR číslo 324/2011 z 14.9.2011 o poštových službách a o zmene a doplnení niektorých predpisov

² Poštová licencia vydaná NRO z 15.8.2012

³ Poštová licencia vydaná NRO z 15.8.2012

1.1.3 Rozsah univerzálnej poštovej služby v krajinách EÚ

Rozsah služieb zaradených do US sa medzi vybranými krajinami líši. Základné služby patriace do US, definované poštovými smernicami, majú do rozsahu US zaradené všetky krajiny. Nad rámec rozsahu definovaného európskou legislatívou majú niektoré krajiny zaradené vo vnútroštátnom styku aj služby vyberania, triedenia, prepravy a distribúcie poštových balíkov do 20 kg, čo je maximálna hmotnostná kategória, ktorú môžu mať krajiny zaradené do rozsahu US.

SR má nad rámec minimálneho rozsahu US zaradené služby doručovania slepeckých zásielok, úradných zásielok a reklamných adresovaných zásielok. Celkovo je tak do rozsahu US zaradených 7 služieb. Rozsah služieb je však vzhľadom na výsledky Štúdie univerzálnej poštovej služby zameranej na potreby a preferencie používateľov poštových služieb v takom rozmedzí, ktoré používatelia vítajú a využívajú.⁴

Slepecké zásielky ďalej neboli pri analýze zohľadnené, nakoľko Svetový poštový dohovor ukladá krajinám povinnosť poskytovať túto službu bezodplatne, avšak nie všetky krajiny ju majú samostatne legislatívne definovanú ako súčasť US. V analýze tiež neboli samostatne zohľadnené úradné zásielky, ktoré sú v SR tiež samostatne legislatívne definované. Predpokladáme, že služba doručovania úradných zásielok môže byť vnímaná ako doručovanie doporučených listových zásielok.

Vzhľadom na tieto predpoklady má SR do US zaradených 5 porovnateľných služieb, ktorými sú listové zásielky do 2 kg vrátane hromadných listových zásielok, doporučené zásielky, poistené zásielky, balíky do 10 kg vrátane hromadných balíkov a reklamné adresované zásielky. Rovnaký počet služieb ako SR majú aj krajiny Rakúsko, Belgicko, Bulharsko, Česká republika, Maďarsko a Francúzsko. Širší rozsah US majú krajiny Dánsko a Švajčiarsko, ktoré majú definovaných 6 služieb a tiež Nemecko, kde je rozsah US najširší so 7 službami. Nemecko je jedinou krajinou, ktorá má v rozsahu US podľa zákona zahrnuté aj služby platba pri doručení a doručovanie expresných zásielok. Najviac krajín má do rozsahu US nad rámec legislatívy EÚ zaradené doručovanie novín a periodík. Menej krajín má v US zahrnuté reklamné adresované zásielky a poštový platobný styk.

Najúžšie je rozsah US definovaný v krajinách Chorvátsko, Luxembursko, Holandsko, Poľsko, Rumunsko a Slovinsko, kde je US definovaná iba v rozsahu minimálnych požiadaviek vyplývajúcich z legislatívy EÚ. Rovnaký počet služieb, avšak s rozdielom zahrnutia balíkov až do 20 kg, je definovaný v krajinách Estónsko, Írsko, Taliansko, Malta a Veľká Británia.

Analýza naznačuje, že v súčasnosti je v krajinách EÚ trend zužovania rozsahu US, nakoľko vo viacerých krajinách boli z rozsahu US vyradené niektoré služby, ktoré nie sú povinné. Na základe štúdie ERGP z roku 2014 je možné sledovať v posledných rokoch zúženie rozsahu US, nakoľko došlo v Rakúsku, Českej republike a v Slovinsku k zníženiu hmotnosti balíkov patriacich do rozsahu US na 10 kg. V Taliansku, Dánsku a v Holandsku bola frekvencia doručovania znížená z 6 dní týždenne na 5 dní týždenne. V Dánsku okrem toho došlo k vyradeniu prioritných listových zásielok z rozsahu US pretože táto služba bola stratová a málo využívaná. Hromadné listové zásielky boli v roku 2014 z rozsahu US vyradené vo Veľkej Británii a v Poľsku a táto zmena bola zohľadnená v Štúdiu univerzálnej poštovej služby zameranej na potreby a preferencie používateľov poštových služieb. Poštový platobný styk bol z rozsahu US vyradený v Bulharsku. Reklamné adresované zásielky, ktoré sú v SR stále súčasťou US, boli z rozsahu vyradené v Bulharsku, Taliansku a Rumunsku.⁵ V prípade, že v národnej legislatíve nie sú reklamné adresované zásielky jednoznačne vymedzené ako súčasť US bolo na určenie či sú súčasťou US vykonané na základe toho, či sa na danú službu vzťahuje DPH. Služby v rozsahu US sú od DPH oslobodené.

Z hľadiska hromadných listových zásielok a hromadných balíkov nedošlo v analyzovaných krajinách k zmene vzhľadom na rozsah US popísaný v Štúdiu univerzálnej poštovej služby zameranej na potreby a preferencie používateľov poštových služieb. Z krajín zaradených do analýzy má 10 krajín, medzi nimi aj SR, do rozsahu US zaradené doručovanie hromadných listových zásielok a zároveň doručovanie hromadných balíkov. Krajiny

⁴ PwC, Ministerstvo dopravy a výstavy SR, 2015: Štúdia univerzálnej poštovej služby zameraná na potreby a preferencie používateľov poštových služieb

⁵ Discussion paper on the implementation of Universal Service in the postal sector and the effects of recent changes in some countries on the scope of the USO, ERGP, 2014

Francúzsko a Taliansko majú v rozsahu US zahrnuté iba hromadné listové zásielky a v Maďarsku sú zahrnuté do US iba doručovanie hromadných balíkov. V ostatných krajinách nie je poskytovateľ US povinný doručovať hromadné listové zásielky ani hromadné balíky.

V národnej legislatíve nemajú ako súčasť US zahrnuté slepecké zásielky viaceré krajiny. V porovnaní s rokom 2014 už súčasťou US nie je v Českej republike, Maďarsku, Belgicku a Luxembursku doručovanie novín a periodík. Služba poste restante, v roku 2014 súčasť US v Írsku a Veľkej Británii, už v súčasnosti nie je súčasťou US.

Na druhej strane však došlo aj k rozšíreniu rozsahu US a to konkrétne v Rakúsku, kde bolo do US zaradené doručovanie tlače a úradných zásielok. Vo Francúzsku bola do US zahrnutá služba samostatnej zásielky s lehotou prepravy D+2.

Rozsah služieb patriacich do US, definovaný legislatívou a platný v čase spracovania analýzy, je zhrnutý v nasledujúcej tabuľke. V tabuľke nie sú zohľadnené služby Slepecká zásielka a Úradná zásielka, ktoré sú v SR vymedzené zákonom ako súčasť US, avšak vzhľadom na ich podobnosť so službou Doporučená zásielka nie je potrebné ich detailnejšie popisovať. Tabuľka tiež vo väčšom detaile popisuje ktoré krajiny majú v rozsahu US zahrnuté aj služby Hromadné listové zásielky a Hromadné balíky.

Tabuľka č. 1: Prehľad rozsahu služieb zahrnutých do US

	AT	BE	BG	CZ	DE	DK	EE	FR	HR	HU	CH	IR	IT	LUX	MT	NL	PL	RO	SI	SR	UK	
Listové zásielky do 2 kg	■																					
Doporučené zásielky	■																					
Poistené zásielky	■																					
Balíky do 10 kg	■																					
Balíky do 20 kg	■																					
Hromadné listové zásielky	■	■			■			■		■		■	■	■	■			■		■	■	
Hromadné balíky	■	■			■			■		■		■	■	■	■			■		■	■	
Noviny a periodiká	■	■			■			■		■		■										
Reklamná adresovaná zásielka		■			■			■		■											■	
Poštový platobný styk				■						■												
Platba pri doručení					■																	
Expresné zásielky					■																	

■ Minimálny rozsah US podľa legislatívy EÚ
 ■ Rozsah US nad rámec legislatívy EÚ

Zdroj: PwC analýza

1.1.4 Požiadavky na kvalitu univerzálnej služby

Akonáhle má poskytovateľ US definovaný rozsah služieb, je potrebné ďalej stanoviť požiadavky na kvalitu, ktoré musí poskytovateľ zabezpečiť aby mohol US poskytovať a mal nárok na prípadnú kompenzáciu.

V súlade s Prvou poštovou smernicou členské štáty musia zabezpečiť, aby US spĺňala požiadavky na kvalitu. Kvalitatívne požiadavky sa vzťahujú najmä na lehoty, pravidelnosť a spoľahlivosť služieb. Na úrovni vnútroštátneho poštového styku upravujú kvalitatívne normy samotné členské štáty, na úrovni medzinárodného poštového styku upravujú kvalitatívne normy Európsky parlament a Rada.

Normy kvality pre doručovanie zahraničných listových zásielok, definované Prvou poštovou smernicou, sú popísané v nasledujúcej tabuľke.⁶

⁶ D predstavuje deň podania a n počet pracovných dní, ktoré uplynú od dňa podania do doručenia adresátovi.

Lehota prepravy	Objem zásielok
D+3	85%
D+5	97%

Okrem toho musia mať členské štáty vypracované transparentné, jednoduché a finančne nenáročné postupy na riešenie sťažností používateľov poštových služieb vzhľadom na prípady krádeže, straty, poškodenia alebo nesúladu s kvalitatívnymi normami.

Tretia poštová smernica dopĺňa povinnosť pre členské štáty aby zabezpečili pravidelné informovanie či už poskytovateľov poštových služieb alebo používateľov poštových služieb o osobitných charakteristikách ponúkaných US s odkazom na všeobecné podmienky prístupu k US, na ceny a na úrovne noriem kvality. V prípade, že existujú výnimočné situácie môžu členské štáty udeliť výnimky z noriem kvality US. O výnimkách musia informovať Európsku komisiu.

1.1.5 Požiadavky na kvalitu univerzálnej služby v SR

Kvalita US v SR je podľa zákona o poštových službách definovaná Požiadavkami na kvalitu US, ktoré vydáva a aktualizuje NRO. NRO sleduje a zverejňuje na svojom webovom sídle či je stav poskytovania US a poštového platobného styku v súlade s požiadavkami podľa zákona o poštových službách a podľa požiadaviek na kvalitu.⁷

Požiadavky na dostupnosť prístupových miest

Požiadavky na kvalitu US v oblasti dostupnosti prístupových miest verejnej poštovej siete určujú poskytovateľovi US povinnosť prevádzkovať prístupové miesta tak, aby boli bez neúmerných komplikácií dostupné obyvateľom a zároveň sa primeraným spôsobom prihliada na veľkosť dopytu po US. NRO môže individuálne posudzovať výnimky z požiadaviek vzhľadom na geografické, technické, ekonomické a bezpečnostné podmienky. Požiadavky na kvalitu US vymedzujú, že vzdialenosť ktoréhokoľvek obývaného miesta súvislo zastavanej časti obce, ktorá má najmenej 25 obyvateľov musí byť najviac 10 km k najbližšej pošte.

Požiadavky sú zosumarizované v nasledujúcich tabuľkách:

Umiestnenie pôšt

Počet obyvateľov obce	Počet pôšt
Viac ako 2 500 obyvateľov	1
Menej ako 2 500 obyvateľov, ale spádová oblasť zahŕňa viac ako 3 500 obyvateľov	1
Viac ako 20 000 obyvateľov	1; +1 na každých ďalších začatých 20 000 obyvateľov

⁷ § 42, Zákon NR SR číslo 324/2011 z 14.9.2011 o poštových službách a o zmene a doplnení niektorých predpisov

Umiestnenie poštových schránok

Počet obyvateľov obce	Počet poštových schránok
500 – 1 000 obyvateľov; ak je najbližšia poštová schránka v obci vzdialenej viac ako 5 km	1
1 001 – 3 000 obyvateľov	1
3 001 – 30 000 obyvateľov	+1 na každých ďalších začatých 3 000 obyvateľov
Viac ako 30 000 obyvateľov	Minimálne 10; +1 na každých začatých 5 000 obyvateľov

Požiadavky v oblasti časovej dostupnosti US

S počtom obyvateľov obce súvisia aj podmienky pre časovú dostupnosť US. Nasledujúca tabuľka sumarizuje požiadavky na hodiny pre verejnosť na poštách:

Počet obyvateľov	Hodiny pre verejnosť
Menej ako 3 000 obyvateľov v obci; alebo spádová oblasť s menej ako 5 000 obyvateľmi	Minimálne 3 hodiny denne počas pracovných dní; Najmenej 1 deň v týždni aj v popoludňajších hodinách (spravidla do 17:00)
3 001 – 5 000 obyvateľov	Minimálne od 8:30 do 15:00 v pracovné dni; Najmenej 1 deň v týždni do 17:00
5 001 – 10 000 obyvateľov	Minimálne od 8:30 do 16:00 v pracovné dni; Najmenej 1 deň v týždni do 17:00
10 001 – 50 000 obyvateľov	Minimálne od 8:00 do 17:00 v pracovné dni
Nad 50 000 obyvateľov	Od 8:00 do 18:00 v pracovné dni; Na vybranej pošte od 7:00

V požiadavkách na kvalitu US je určený čas 12 minút na čakanie pri priehradke v špičkovej dennej prevádzke. Počas prijímania poštovej zásielky je stanovená doba čakania motorového vozidla najmenej 20 minút. V požiadavkách sa tiež uvádza, že poštové zásielky sa doručujú najmenej raz denne počas pracovných dní a najneskôr do 16:00. Na dennej báze sa vykonáva aj vyberanie poštových schránok.

Požiadavky v oblasti času prepravy zásielok

V rámci prepravy poštových zásielok patriacich do US stanovujú požiadavky lehotu prepravy. V požiadavkách na čas prepravy je definovaný počet dní, ktorý ubehne od podania zásielky po doručenie zásielky adresátovi. Čas, ktorý ubehne od podania zásielky až do dodania zásielky nesmie byť neodôvodnene predĺžovaný. Pre všetky kategórie zásielok z rozsahu US platí norma pre dodanie 94% zásielok v lehote prepravy a 99% zásielok v dvojnásobku lehoty prepravy.

Druh poštovej zásielky podľa rýchlosti prepravy	Lehota prepravy
List 1. triedy (list najrýchlejšej kategórie)	D + 1
List 2. triedy (list štandardnej kategórie)	D + 2
Reklamná adresovaná zásielka	D + 4
Balík	D + 2
Poštový poukaz	D + 2

Kategórie zásielok a k nim prislúchajúce lehoty prepravy sú uvedené v nasledujúcej tabuľke. Lehoty sú uvedené vo formáte $D + n$, kde D je deň podania zásielky a n je počet dní, ktoré ubehnú medzi podaním zásielky a jej dodaním adresátovi.

Spokojnosť zákazníkov a vybavovanie reklamácií

Poskytovateľ US musí zabezpečovať meranie spokojnosti zákazníkov s kvalitou US na reprezentatívnej vzorke, ktorá je určená ako najmenej 1 000 zákazníkov. Meranie musí vykonávať najmenej 1 krát ročne. Prípadné odhalené dôvody nespokojnosti s poskytovaním US analyzuje a prijíma opatrenia na odstránenie ich príčin a o výsledkoch merania a vykonaných opatreniach informuje NRO.

V prípade podania reklamácie týkajúcej sa nedodržania kvality alebo správnosti vykonanej poštovej služby je poskytovateľ US povinný vybaviť ich objektívne, čo najrýchlejšie a s potrebnou odbornou úrovňou. Poskytovateľ US rovnako ako o výsledkoch merania spokojnosti zákazníkov, tak aj o počte a výsledkoch prešetrenia reklamácií informuje NRO.

1.1.6 Požiadavky na kvalitu univerzálnej služby v krajinách EÚ

Požiadavky na kvalitu boli porovnávané s vybranými krajinami Európy, ktorých výber bol popísaný v 1. časti dokumentu. Do tejto analýzy boli zvolené z každej kategórie krajiny tak, aby poskytli dôveryhodný obraz o situácii.

Belgicko

V oblasti časovej dostupnosti US v Belgicku má poskytovateľ US povinnosť mať otváracie hodiny na poštách niekoľko hodín týždenne mimo pracovného času. V oblasti dostupnosti prístupových miest má povinnosť pokryť aspoň 95% populácie v okruhu 5 km a 98% populácie v okruhu 10 km od prístupového miesta. Okrem toho má tiež povinnosť zabezpečiť aby najviac 10% pôšt nemalo vybudovaný bezbariérový prístup. Požiadavky na infraštruktúru dávajú poskytovateľovi US za povinnosť prevádzkovať aspoň jedno prístupové miesto pre uloženie zásielok v každej obci. Nad rámec požiadaviek na infraštruktúru má poskytovateľ US povinnosť prevádzkovať najmenej 1 300 prístupových miest a 650 pôšt.

Na lehotu prepravy sú požiadavky D+1 pre prioritné listové zásielky do 2 kg, doporučené listové zásielky do 2 kg, prioritné listové zásielky do 2 kg zo zahraničia, vnútroštátne prioritné balíky a D+2 pre vnútroštátne neprioritné balíky a neprioritné vnútroštátne zásielky do 2 kg. V čase stanovenom pre jednotlivé zásielky musí byť doručených 95% zásielok a 97% zásielok musí byť doručených s oneskorením 1 dňa, vzhľadom na požadovanú lehotu prepravy. Poskytovateľ US má tiež povinnosť pravidelne, minimálne raz ročne, vykonávať hodnotenie spokojnosti zákazníkov s poskytovaním US.

Bulharsko

Poskytovateľ US v Bulharsku má povinnosť poskytovať služby, ktoré zahrňujú zber, prepravu a doručovanie novín a časopisov fyzických a právnických osôb, ktoré uzatvorili zmluvu o distribúcií s príslušnými vydavateľstvami.

V rámci poskytovania US má prevádzkovateľ povinnosť zabezpečiť zásielky v štandardnej kvalite na území v nasledujúcom dni (D+1) nie menej ako 80% zásielok a v prípade doručenia do 2 nasledujúcich dní (D+2) najmenej 95% zásielok. Neprioritné poštové zásielky musia byť doručené do nasledujúcich 2 dní od podania (D+2) v objeme nie menej ako 80% zásielok do 3 nasledujúcich dní (D+3) najmenej 95% zásielok. Poskytovateľ US má za povinnosť poskytovať US každý pracovný deň minimálne 5 dní v týždni s výnimkou miest, ktoré sa nachádzajú v neprístupných oblastiach.

Dánsko

Požiadavky na kvalitu doručovania listových zásielok a balíkov na území Dánska sú vo výške 93% doručenia v súlade s požiadavkami jednotlivých služieb. Frekvencia doručovania bola v Dánsku znížená z 6 dní na 5 dní týždenne.

Estónsko

Požiadavky na množstvo a umiestnenie dostupných miest poskytovania US v Estónsku musia byť stanovené nariadením NRO.

Požiadavky na kvalitu US zahŕňajú potrebu doručenia 90% vnútroštátnych listových zásielok do 1 dňa odo dňa podania (D+1). Výnimkou je prípad pôšt pri dlhšej prevádzke ako je stanovený povinný pracovný deň, kde dodanie listovej zásielky sa predlžuje na najneskôr tretí pracovný deň od podania (D+3).

Poskytovateľ US musí zabezpečiť zber poštových zásielok a doručovanie poštových zásielok adresátom počas všetkých pracovných dní zároveň minimálne 5 dní v týždni raz denne na celom území Estónska.

Francúzsko

Legislatíva vo Francúzsku ukladá poskytovateľovi US povinnosť prevádzkovať najmenej 17 000 pôšt. Takáto sieť by mala zaručiť, že pre 90% obyvateľov je pošta vzdialená najviac 5 km a nie viac ako 20 minút jazdy autom.

Požiadavky na lehotu prepravy sú definované pre prioritné a neprioritné listové zásielky a tiež pre balíky. V prípade prioritných listových zásielok je požiadavka aby 85% zásielok bolo doručených do 1 dňa od podania (D+1) a viac ako 99% do 3 dní od podania zásielky (D+3). Z neprioritných listových zásielok musí byť 85% doručených do 2 dní od podania (D+2). Balíky majú stanovenú lehotu dodania D+2 pre 88% balíkov a D+4 pre 98,5% balíkov. Frekvencia doručovania je 6 dní v týždni.

Holandsko

Holandský poskytovateľ US má povinnosť vykonávať doručovanie listových zásielok 5 dní v týždni. Okrem toho bol znížený počet poštových schránok a pobočiek, ktoré je poskytovateľ US povinný prevádzkovať. Maximálna vzdialenosť od najbližšej poštovej schránky v mestách bola zvýšená z 500 m na 1 000 m. Poskytovateľ US do roku 2014 musel prevádzkovať 2 000 poštových pobočiek a 19 000 poštových schránok. Na vidieku musí byť pošta vzdialená pre 85% obyvateľov najviac 5 km, v mestách je to maximálna vzdialenosť 5 km pre 95% obyvateľov. Navrhovaná zmena legislatívy by mu umožnila zníženie počtu pobočiek na 1 000 a počet poštových schránok o 8 700. Pre samostatné listové zásielky a balíky v Holandsku platí norma D+1 pre 95% objemu zásielok.

Írsko

V Írsku má prevádzkovateľ US povinnosť poskytovať US každý pracovný deň, okrem takých okolností a zemepisných podmienok, aké NRO považuje za výnimočné. Poskytovateľ US je povinný zabezpečiť aspoň 1 výber a jedno doručenie do domu fyzickej osoby alebo priestorov každej právnickej osoby v štáte. Zákonom nie je stanovený minimálny počet prístupových miest a pôšt tvoriacich poštovú sieť poskytovateľa US.

V rámci poskytovania US je poskytovateľ US povinný zabezpečiť podanie a doručenie poštových zásielok na celom území. Poskytovateľ má povinnosť doručiť 94 % štandardných zásielok na území krajiny do nasledujúceho pracovného dňa (D+1) a 99,5% štandardných zásielok doručených do 3 dní vrátane (D+3).

Nemecko

Na zabezpečenie US musí byť v Nemecku 12 000 miest na poskytovanie poštových služieb. V každej obci s viac ako 4 000 obyvateľmi musí byť aspoň jedno takéto miesto. Vzdialenosť týchto miest v mestách musí byť najviac 2 km. V mestách tiež musí byť maximálna vzdialenosť k najbližšej poštovej schránke menšia ako 1 km.

Na základe požiadaviek na kvalitu US musí byť 80% vnútroštátnych listových zásielok musí byť doručených do 1 dňa od podania (D+1), 95% do 2 dní od podania. Pre vnútroštátne balíkové zásielky platí norma doručenia 80% balíkov do 2 dní od podania.

Rakúsko

Poskytovateľ US v Rakúsku má povinnosť poskytovať US 5 dní v týždni. Výnimkou sú pošty prevádzkované obcou, ktoré musia byť otvorené celkovo aspoň 15 hodín počas 3 pracovných dní. Vzhľadom na potreby zákazníkov poskytovateľa US môžu byť pošty prevádzkované aj počas víkendových dní, sviatkov a vo večerných hodinách. Otváracie hodiny nemôžu byť celkovo týždenne kratšie ako 20 hodín. Taktiež 5 dní v týždni musí poskytovateľ US vykonávať aj doručovanie listových zásielok a balíkov.

Zákon o poštových službách ukladá poskytovateľovi US povinnosť prevádzkovať minimálne 1 650 miest pre poskytovanie poštových služieb. Poskytovateľ US musí tiež zabezpečiť pre všetkých obyvateľov v obciach s viac ako 10 000 obyvateľmi a 90% percent obyvateľov v mestách a regionálnych hlavných mestách vzdialenosť k takémuto miestu do 1 km.

Požiadavky na lehotu prepravy stanovujú povinnosť zabezpečiť doručenie 95% vnútroštátnych listových zásielok z rozsahu US na druhý deň (D+1) a 98% na druhý deň od podania (D+2). 90 % balíkov z rozsahu US musí byť doručených do 2 pracovných dní od podania, zvyšné balíky musia byť doručené do 1 týždňa od podania.

Slovinsko

Kvalitatívne požiadavky na US v Slovinsku sú stanovené NRO, ktorý zároveň zabezpečuje kontrolu ich dodržiavania prostredníctvom nezávislého orgánu najmenej raz ročne. Povinnosťou poskytovateľa US je zabezpečiť minimálne 1 zber a 1 doručenie za deň aspoň 5 dní v týždni, vhodný počet prístupových miest a otváracích hodín prístupových miest pre používateľov poštových služieb. NRO stanovuje poskytovateľovi US povinnosť prevádzkovať pošty a prístupové miesta minimálne 2 hodiny každý pracovný deň a aspoň raz za týždeň musia byť otvorené aj po 15. hodine. Požiadavky na lehoty dodania sú v prípade vnútroštátnych listových zásielok nasledovné : 95% v lehote D+1, 99,5% v lehote D+2 a 100% v lehote D+3. V prípade poštového styku s členskými štátmi EÚ musí byť zabezpečené dodanie 85% mesačného objemu listových zásielok v lehote D+3 a aspoň 97% v lehote D+5 čo sa týka balíkov je to 80% mesačného objemu balíkov v lehote D+2 a 95% v lehote D+3. Poskytovateľ US musí zabezpečiť aspoň 1 poštu v každej obci a zabezpečiť aby lineárna vzdialenosť k pošte predstavovala pre 95% obyvateľov vzdialenosť menšiu ako 4,5 km. Povinný počet poštových schránok sa v mestách pohybuje v rozmedzí od 400 do 1500 v závislosti od počtu obyvateľov.

Taliansko

Poskytovateľ US v Taliansku je povinný doručovať poštové zásielky minimálne 5 dní v týždni. Výnimkou sú oblasti s hustotou obyvateľstva menšou ako 200 obyvateľov na km, kde je táto povinnosť redukovaná na 3 dni v týždni. Redukovaná povinnosť doručovania sa však nemôže vzťahovať na viac ako jednu štvrtinu obyvateľstva Talianska. Požiadavky na lehoty dodania predstavujú v o vnútroštátnom poštovom styku v prípade prioritných poštových zásielok dodanie 89% do D+1 a 98% v lehote do D+3. V prípade doporučených listových zásielok je dodanie 92,5% v lehote do D+3 a 98% v lehote D+5. Pre hromadné listové zásielky sú lehoty 94% do D+3 a 98% do D+5. Pre balíky platí požiadavka doručiť aspoň 94% v lehote D+3. V prípade medzinárodných poštových zásielok členských štátov EÚ platia lehoty v ustanoveniach smernice o poštových službách.

Veľká Británia

Požiadavky na lehotu prepravy vo Veľkej Británii sú definované iba pre listové zásielky a to: 93% listov prvej triedy musí byť doručených na ďalší deň od podania (D+1) a pre listy druhej triedy platí, že 98,5% musí byť doručených do 3 dní od podania (D+3).

Doručovanie a zber listov sa vykonáva aspoň raz denne 6 dní v týždni, pre balíky platí rovnaká podmienka avšak iba 5 dní v týždni. Poskytovateľ US má povinnosť zabezpečiť pre 98% obyvateľov dostupnosť poštovej schránky na listy do pol míle od domu. Poskytovateľ US však voči takejto podmienke namieta. Podľa poskytovateľa US vo Veľkej Británii nie je táto požiadavka adekvátne vzhľadom na vysokú spokojnosť zákazníkov so súčasnou

sieťou poštových schránok, ktoré sú vzdialené najviac 1 míľu pre 93,1% obyvateľov a najviac 3 míle pre 99,7% obyvateľov. Zároveň najmenej 95% obyvateľov má poštu vzdialenú najviac 10 km od domu.

Česká republika

US sa musí trvalo poskytovať na celom území ČR prostredníctvom siete prevádzok, ktorých minimálny počet stanovuje vláda nariadením na základe návrhu NRO. Vláda ČR schválila v roku 2015 nariadenie, ktoré stanovilo minimálny počet pobočiek na 2100. Poskytovateľ US má povinnosť poskytovať US v stanovenej kvalite, ktorá je v súlade s potrebami verejnosti, za dostupné ceny, ktoré verejnosti umožnia využiť US v potrebnom rozsahu. Základné kvalitatívne požiadavky zabezpečí najmä rýchlosťou, spoľahlivosťou a pravidelnosťou US, dostatočnou hustotou obslužných miest zabezpečujúcich podanie poštových zásielok, ale aj potrebnou úrovňou informovanosti používateľov o spôsobe zabezpečenia US.

Kvalitatívne požiadavky na lehotu prepravy zahraničných prioritných listových zásielok v rámci EÚ predstavujú D+3 pre doručenie 85% poštových zásielok a D+5 pre doručenie 97% poštových zásielok. Ďalej je poskytovateľ US povinný umožniť každý pracovný deň najmenej jedno podanie a aspoň jedno dodanie na adresu každej fyzickej alebo právnickej osoby, vo výnimočných prípadoch, musí zabezpečiť aspoň dodanie do vhodného zariadenia alebo schránky. Dostatočná hustota pôšt je zaistená ak je prevádzkovaná pošta v každej obci, ktorá má 2500 a viac obyvateľov a zároveň platí, že dojazd z ktoréhokoľvek miesta v obci na území ČR k pošte nepresahuje 10 km a vzdialenosť z ktoréhokoľvek miesta s výnimkou územia, ktorá slúži výlučne inému účelu ako bývanie, v obci, ktorá má viac ako 2500 obyvateľov, k pošte nepresahuje 2 km vzdušnou čiarou. Požiadavka nemusí byť splnená pre 5% obyvateľov, ak bude dostupnosť US zabezpečená iným vhodným spôsobom. Pošta musí byť dostupná verejnosti každý pracovný deň tak, aby súčet otváracích hodín predstavoval aspoň 15 hodín v týždni, ktorý má 5 pracovných dní. Pošta musí byť nad rámec tohto počtu hodín dostupná verejnosti každý pracovný deň tak, aby súčet otváracích hodín predstavoval aspoň 10 hodín v týždni, ktorý má 5 pracovných dní.

Poskytovateľ US má povinnosť každoročne uverejňovať a súčasne NRO predkladať úplné a pravdivé informácie o výsledkoch poskytovania a zabezpečovania US, ktoré sú obsiahnuté v poštovej licencií a vyhodnotenie plnenia parametrov kvality podľa stavu k 31. decembru kalendárneho roka, a to najneskôr do 31. marca nasledujúceho kalendárneho roka. Pri meraní lehoty prepravy musí byť dosiahnutý výsledok za kalendárny rok najmenej 92% poštových zásielok dodaných prvý pracovný deň nasledujúci po dni, v ktorom bolo uskutočnené ich poštové podanie. Kvalita a spokojnosť zákazníkov poskytovateľa US je pravidelne sledovaná, a to prostredníctvom prieskumov kvality prepravy poštových zásielok vykonaných interným kontrolným systémom poskytovateľa a súčasne nezávislým orgánom.

Chorvátsko

Chorvátsky poskytovateľ US v musí zabezpečiť dodanie 85% poštových zásielok najrýchlejšej kategórie v priebehu 1 pracovného dňa, 95% v priebehu 2 pracovných dní, spomedzi všetkých ostatných položiek vo vnútroštátnom poštovom styku musí 95% doručiť do 3 pracovných dní. V medzinárodnom poštovom styku s členskými štátmi EÚ, je povinný zabezpečiť doručenie 85% poštových zásielok najrýchlejšej kategórie do 3 pracovných dní a 97% v priebehu 5 pracovných dní, pre ostatné krajiny v lehotách stanovených v predpisoch Svetovej poštovej únie. Pre poštové zásielky adresované príjemcom na ostrovoch alebo zásielky vybrané na ostrovoch sa lehoty na doručenie predlžujú o 1 deň. Poskytovateľ US má povinnosť podľa zákona merať kvalitu poskytovania US v súlade s chorvátskymi normami minimálne raz za rok. Takisto musí zmerať každoročne za pomoci nezávislého orgánu kvalitu dopravy poštových zásielok na účely stanovenia percenta dodaných poštových zásielok.

Maďarsko

V rámci poskytovania US je poskytovateľ US v Maďarsku povinný zabezpečiť podanie a doručenie poštových zásielok na celom území. Povinnosťou poskytovateľa US v Maďarsku je doručiť aspoň 90% prioritných listových zásielok v nasledujúci pracovný deň po podaní a aspoň 97% treba doručiť (alebo pokúsiť sa doručiť) do lehoty D+3. V prípade neprioritných listových zásielok je 85% v lehote D+1 a 97% v lehote D+5. Lehota doručenia balíkov je 85% v lehote D+2 a 95% v lehote D+3. Lehoty pre úradné listy predstavujú D+3 pre 85% a 97% pre D+5. Poskytovateľ US je ďalej povinný zabezpečiť dostupnosť US na celom území štátu prostredníctvom zvyšovania množstva podacích a odovzdávacích miest a prispôbiť ich umiestnenie aj časovú dostupnosť požiadavkám používateľov. Úlohou poskytovateľa US je naplánovať svoju sieť tak, aby neboli

---

podacie miesta vzdialené viac ako 5 km vzdušnou čiarou od 95% obyvateľstva a ďalej ako 10 km-vzdušnou čiarou od 99,5% obyvateľstva. Poskytovateľ US je povinný zriadiť aspoň 1 podacie miesto na obec, v obciach, ktoré majú viac ako 25 000 obyvateľov – s trvalým pobytom – je povinný zriadiť aspoň 1 podacie miesto na 25 000 obyvateľov. Poskytovateľ US je povinný zriadiť v každej obci listové schránky alebo iné úložné miesto pre zásielky.

Poľsko

V Poľsku minimálne požiadavky na hustotu siete stanovujú povinnosť prevádzkovať aspoň jednu poštu na každých 6 000 obyvateľov, jednu poštu na každých 85 km² a jednu poštu v každej obci. Počet poštových schránok má byť upravený vo väzbe na miestne potreby. Do 3 dní od podania musí byť doručených 85% neprioritných zásielok a do 5 dní od podania 97% zásielok.

Rumunsko

Rumunský poskytovateľ US má povinnosť poskytovať poštové služby pokrývajúce celé územie štátu tak, aby každý obyvateľov krajiny mal prístup k poštovým službám, bez ohľadu na lokalitu, kde žije. Preto je poskytovateľ US povinný poskytovať služby v celom Rumunsku, v rovnakej cene, a to aj v geograficky neprístupných oblastiach alebo v oblastiach s nízkou hustotou obyvateľstva. Tiež má povinnosť sprístupniť používateľom schránky a poskytnúť aspoň jedno prístupové miesto v každej lokalite v Rumunsku. Poskytovateľ US musí zabezpečiť aspoň 1 výber z každého prístupového miesta a aspoň jedno doručovanie na adresu uvedenú v každý pracovný deň, ale nie viac ako 5 dní v týždni s výnimkou prípadov, alebo zemepisných podmienok, ktoré sú mimoriadne schválené NRO.

Luxembursko

Poskytovateľ US v Luxembursku má za úlohu zabezpečiť poskytovanie služieb vo všetky pracovné dni od pondelka do piatku. V prípade sviatkov a podmienok, ktoré sa považujú za výnimočné musí zabezpečiť aspoň taký počet prístupových miest, ktoré splnia potreby používateľov. Ďalšou povinnosťou poskytovateľa US je každoročné zverejnenie bezplatnej publikácie o vlastnostiach poskytovaných US pre používateľov poštových služieb. Okrem toho je poskytovateľ US povinný publikovať informácie o tom ako vysporiadal reklamácie v danom roku. Kvalitatívne požiadavky na lehoty doručenia vyžadujú doručiť aspoň 85% adresovanej vnútroštátnej pošty v lehote D+2 a 99% v lehote D+3. Pre zahraničné poštové zásielky sú lehoty aspoň 85% v interval D+3 a aspoň 97% D+5. V legislatíve Luxemburska nie je zákonom určený počet pôšt, ktoré musia byť prevádzkované a takisto nedefinuje povinný počet prístupových miest.

Malta

Poskytovateľ US na Malte má povinnosť doručiť 95% vnútroštátnych listových zásielok, 95% prichádzajúcich zahraničných listových zásielok, 95% odchádzajúcich zahraničných listových zásielok, 98% vnútroštátnych aj zahraničných prichádzajúcich doporučených poštových zásielok a 98% vnútroštátnych a prichádzajúcich prioritných balíkov v lehote dodania D+1.

Poskytovateľ US má povinnosť dodržiavať minimálne požiadavky na kvalitu služieb v rámci rozsahu US. Poskytovateľ je povinný zabezpečiť doručenie zásielky príjemcovi na druhý deň od odoslania (D+1) na úrovni 95% zásielok v štandardnej kategórii.

Švajčiarsko

Podľa legislatívy Švajčiarska musí byť v každom regióne aspoň jedna pošta a v každej obci aspoň jedna poštová schránka. Pri stanovení otváracích hodín je pošta povinná brať do úvahy potreby používateľov a rozmiestnenie pôšt musí byť v súlade s požiadavkami zákona, to znamená, že 90% obyvateľov musí mať poštu vo vzdialenosti menej ako 20 minút od bydliska buď chôdzou alebo prostredníctvom hromadnej dopravy. V oblastiach, kde poskytovateľ US ponúka donáškovou službu domov nesmie jej vzdialenosť byť väčšia ako 30 minút. Pre 90% populácie musia byť služby platobných transakcií prístupné chôdzou alebo mestskou hromadnou dopravou vo vzdialenosti kratšej ako 30 minút bez ohľadu na technológiu použitú pri poskytovaní služieb.

Švajčiarska pošta doručuje listy a balíky najmenej 5 dní v týždni a predplatenú dennú tlač 6 dní v týždni vo všetkých trvale obývaných oblastiach Švajčiarska. Ceny za tieto služby sú stanovené bez ohľadu na vzdialenosť. Švajčiarska pošta doručuje predplatené regionálne a miestne noviny a časopisy za zníženú cenu v dôsledku toho, že na ne konfederácia každoročne poskytuje poskytovateľovi US dotáciu. Poštové právne predpisy stanovujú, že 97% vnútroštátnych listov a 95% vnútroštátnych balíkov musí byť doručených včas. Pre prioritné listové zásielky je požiadavka na lehotu prepravy D+1 pre 97% objemu zásielok, v prípade prioritných balíkov je lehota prepravy D+1 pre 95% objemu balíkov. V prípade neprioritných listových zásielok a neprioritných balíkov je požiadavka na lehotu prepravy D+3 pri objeme 97% listových zásielok a 95% balíkov.

Pre ľudí s postihnutím je povinný poskytovateľ US zaručiť dostupnosť poštových služieb a elektronických platobných transakcií. Tieto požiadavky sú každoročne kontrolované príslušnými orgánmi dohľadu. V žiadnej inej európskej krajine nie je toľko pôšt a agentúr na desať tisíc obyvateľov ako v tejto krajine.

Zhrnutie

Čo sa týka frekvencie doručovania, povinnosť doručovať 5 dní v týždni, platná v SR, je porovnateľná s ostatnými krajinami EÚ, pri ktorých boli dostupné informácie o počte dní v týždni kedy musí poskytovateľ US poskytovať svoje služby. Povinnosť poskytovať služby 6 dní v týždni je iba v 4 krajinách, ktorými sú Francúzsko, Malta, Nemecko a Veľká Británia. V Dánsku bola povinnosť poskytovať US v roku 2016 skrátaná z 6 dní na 5.

Hustota siete pôšt je v SR vzhľadom na počet obyvateľov relatívne vysoká, čo predstavuje dobrý prístup k poštovým službám pre obyvateľov SR. V SR pripadá na jednu poštu 3 430 obyvateľov, čo predstavuje piatu najvyššiu hodnotu pokrytia. Relatívne najviac pôšt je v Bulharsku, kde na jednu poštu pripadá iba 2 370 obyvateľov. Frekvencia doručovania a hustota poštovej siete v jednotlivých krajinách je zosumarizovaná v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka č. 2: Hustoty poštovej siete a frekvencie doručovania v krajinách EÚ

Krajina	Frekvencia	Počet pôšt	Počet obyvateľov	Počet obyvateľov pripadajúcich na jednu poštu
AT	5 dní	1 826	8 598 393	4 709
BE	5 dní	650	11 427 951	17 581
BG	5 dní	2 981	7 064 351	2 370
CZ	5 dní	3 893	10 558 929	2 712
DE	6 dní	29 000*	81 310 057	2 804
DK	5 dní	1 200	5 710 470	4 759
EE	5 dní	300	1 303 261	4 344
FR	6 dní	17 111	64 895 460	3 793
HR	5 dní	1 017	4 214 789	4 144
HU	5 dní	2 700	9 802 698	3 631
CH	5 dní	2 200	8 466 891	3 849
IR	5 dní	1 122	4 713 362	4 201
IT	5 dní	13 048	59 886 560	4 590
LUX	5 dní	100	589 332	5 893
MT	6 dní	40	421 134	10 528
NL	5 dní	2 800**	17 026 352	6 081
PL	5 dní	7 500	38 632 019	5 151
RO	5 dní	5 500	19 242 063	3 499
SI	5 dní	650	2 073 437	3 190
SR	5 dní	1 584	5 433 031	3 430
UK	6 dní	11 500	65 417 174	5 688

* Zahŕňa miesta na prevzatie balíkov, ktoré nie sú poštami

** Zahŕňa predajné miesta, ktoré nie sú poštami

Zdroj: Internetové stránky poskytovateľov US v jednotlivých krajinách

Pozn.: Priemerná hodnota počtu obyvateľov na jednu poštu môže byť skreslená nižším celkovým počtom pôšt v Belgicku a na Malte. Tento počet však odzrkadľuje skutočné počty poštových pobočiek v daných krajinách a nebol predmetom detailnejšej analýzy.

V oblasti lehoty prepravy sa SR nachádza približne na úrovni priemeru EÚ, nakoľko 9 krajín má pri štandardných zásielkach kratšiu lehotu prepravy. Z týchto 9 krajín majú však 3 krajiny nižšiu normu kvality na úrovni 92% v prípade Českej republiky, 90% v prípade Estónska a 85% v prípade Maďarska. Rovnakú požiadavku na lehotu prepravy, avšak mierne vyššiu normu kvality pri štandardných listových zásielkach z rozsahu US má aj Belgicko. Krajiny ako Chorvátsko a Švajčiarsko majú mierne vyššiu normu kvality ako SR, avšak dlhšiu lehotu prepravy zásielky. Všetky ostatné krajiny zahrnuté do analýzy majú pri štandardných zásielkach nižšiu normu kvality a zároveň rovnakú, alebo dlhšiu, lehotu prepravy.

V prípade prioritných zásielok, respektíve zásielok s dodaním na druhý deň, má 5 krajín vyššiu normu kvality v porovnaní so SR. Všetky ostatné krajiny majú pri dodaní na druhý deň normu kvality nižšiu ako SR.

Pri porovnaní požiadaviek na lehotu prepravy patrí SR medzi krajiny s najprísnejším štandardom aj v prípade balíkov z rozsahu US, nakoľko iba Belgicko má pri lehote prepravy D+2, rovnako ako v SR, vyššiu normu kvality. Vyššiu, alebo rovnakú normu kvality, avšak pri lehote prepravy D+3 majú krajiny Veľká Británia, Taliansko a Švajčiarsko.

V nasledujúcej tabuľke sú zhrnuté požiadavky na lehotu dodania štandardných a prioritných zásielok do 2 kg vo vnútroštátnom poštovom styku a tiež balíkov v rozsahu US vo vnútroštátnom poštovom styku v jednotlivých krajinách.

Tabuľka č. 3: Požiadavky na kvalitu US pre vybrané služby v krajinách EÚ

Druh zásielky	Listové zásielky do 2 kg		Prioritné listové zásielky do 2 kg		Balíky z rozsahu US	
	Členský štát EÚ	Lehota prepravy/ Norma kvality	Lehota prepravy/ Norma kvality	Lehota prepravy/ Norma kvality	Lehota prepravy/ Norma kvality	Lehota prepravy/ Norma kvality
AT	D+1 (95%)	D+2 (98%)	D+1 (95%)	D+2 (98%)	D+2 (90%)	D+5 (100%)
BE	D+2 (95%)	D+3 (97%)	D+1 (95%)	D+2 (97%)	D+2 (95%)	D+3 (97%)
BG	D+2 (80%)	D+3 (95%)	D+1 (80%)	D+2 (95%)	-	-
CZ	D+1 (92%)	-	D+1 (92%)	-	-	-
DE	D+1 (80%)	D+2 (95%)	D+1 (80%)	D+2 (95%)	D+2 (80%)	-
DK	D+5 (93%)	-	-	-	-	-
EE	D+1 (90%)	-	D+1 (90%)	-	-	-
FR	D+2 (85%)	D+3 (99%)	D+1 (85%)	D+3 (99%)	D+2 (88%)	D+4 (98,5%)
HR	D+3 (95%)	-	D+1 (85%)	D+2 (95%)	-	-
HU	D+1 (85%)	D+5 (97%)	D+1 (90%)	D+3 (97%)	D+2 (85%)	D+3 (95%)
CH	D+3 (97%)	-	D+1 (97%)	-	D+3 (95%)	-
IR	D+1 (94%)	D+3 (99,5%)	D+1 (94%)	D+3 (99,5%)	-	-
IT	D+3 (92,5%)	D+5 (98%)	D+1 (89%)	D+3 (98%)	D+3 (94%)	-
LUX	D+2 (85%)	D+3 (99%)	-	-	-	-
MT	D+1 (95%)	-	D+1 (95%)	-	-	-
NL	D+1 (95%)	-	D+1 (95%)	-	-	-
PL	D+3 (85%)	D+5 (97%)	D+1 (82%)	D+2 (90%)	D+1 (80%)	D+3 (90%)
RO	D+3 (85%)	D+5 (97%)	D+1 (85%)	D+2 (97%)	-	-
SI	D+1 (95%)	D+2 (99,5%)	D+1 (95%)	D+2 (99,5%)	D+2 (80%)	D+3 (95%)
SR	D+2 (94%)	D+4 (99%)	D+1 (94%)	D+2 (99%)	D+2 (94%)	D+4 (99%)
UK	D+3 (98,5%)	-	D+1 (93%)	-	D+3 (98,5%)	-

Zdroj: Vyhlášky NRO/požiadavky na kvalitu US v jednotlivých krajinách

1.1.7 Ceny vybraných poštových služieb v krajinách EÚ

Nasledujúca tabuľka obsahuje porovnanie cien služieb z rozsahu US, ktoré sú legislatívnou EÚ definované ako minimálny rozsah US. V krajinách, v ktorých sú do US zahrnuté balíky do 20 kg boli porovnávané ceny balíkov do 10 kg, ale uvedené sú aj ceny balíkov do 20 kg. Z 21 krajín zaradených do analýzy ma 13 krajín pri balíkoch do 10 kg cenu nižšiu ako je priemer, medzi tieto krajiny patrí aj SR. Za štandardnú listovú zásielku považujeme takú službu, ktorá je v danej krajine považovaná za minimálny štandard vzhľadom na požiadavky na kvalitu US. To znamená, že v krajinách ako Rakúsko, Nemecko, Estónsko, Maďarsko, Írsko, Malta, Holandsko a Slovinsko sú za štandardné listové zásielky považované služby s lehotou prepravy D+1, teda listové zásielky prvej triedy. Legislatíva v Belgicku rozlišuje prioritné a neprioritné zásielky, za štandardnú listovú zásielku však poskytovateľ US považuje prioritnú listovú zásielku a službu neprioritných listových zásielok neposkytuje. Podobná situácia ako v Belgicku je aj v Českej republike, kde sú štandardné listové zásielky doručované s požiadavkou na lehotu prepravy D+1.

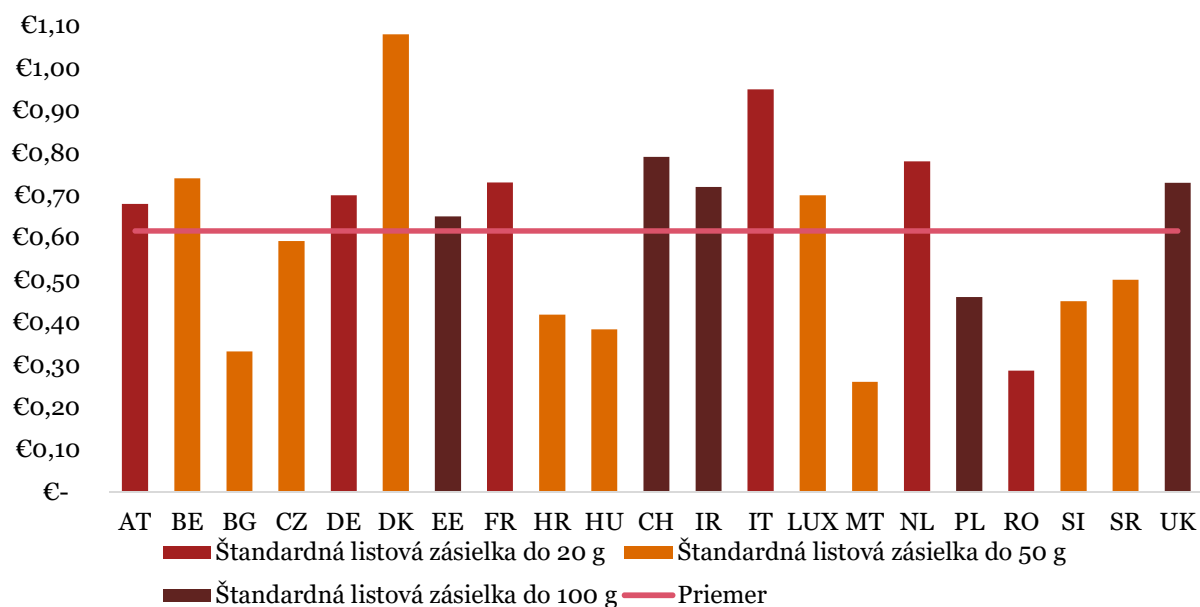
Tabuľka č. 4: Ceny vybraných poštových služieb v krajinách EÚ v roku 2017

	Požiadavky na kvalitu pri štandardných listových zásielkach	Ceny štandardných listových zásielok z rozsahu US				Cena 2 kg zásielky so službou doporučené	Cena 2 kg zásielky s doručením v lehote D+1	Ceny balíkov z rozsahu US	
		do 20 g	do 50 g	do 100 g	do 2 kg			do 10 kg	do 20 kg
AT	D+1 (95%)	0,68 €	- €	1,25 €	4,00 €	6,20 €	4,00 €	8,39 €	- €
BE	D+2 (95%)	- €	0,74 €	1,48 €	5,18 €	10,47 €	5,18 €	6,00 €	- €
BG	D+2 (80%)	- €	0,33 €	0,36 €	0,77 €	1,10 €	0,92 €	1,28 €	2,24 €
CZ	D+1 (92%)	- €	0,59 €	0,74 €	2,74 €	2,22 €	2,74 €	3,52 €	- €
DE	D+1 (80%)	0,70 €	0,85 €	- €	4,80 €	7,30 €	4,80 €	9,49 €	16,49 €
DK	D+5 (93%)	- €	1,08 €	2,16 €	6,75 €	9,38 €	- €	12,15 €	20,25 €
EE	D+1 (90%)	- €	- €	0,65 €	3,20 €	5,00 €	3,20 €	6,00 €	8,40 €
FR	D+2 (85%)	0,73 €	- €	1,46 €	5,84 €	9,50 €	6,80 €	18,90 €	26,90 €
HR	D+3 (95%)	- €	0,42 €	0,61 €	2,39 €	3,24 €	2,85 €	3,11 €	4,46 €
HU	D+1 (85%)	- €	0,38 €	0,51 €	3,20 €	4,10 €	3,20 €	5,73 €	6,37 €
CH	D+3 (97%)	- €	- €	0,79 €	6,51 €	8,37 €	8,37 €	9,30 €	13,95 €
IR	D+1 (94%)	- €	- €	0,72 €	8,30 €	12,90 €	8,30 €	19,60 €	29,60 €
IT	D+3 (92,5%)	0,95 €	2,55 €	2,85 €	5,95 €	13,70 €	7,00 €	9,00 €	9,00 €
LUX	D+2 (85%)	- €	0,70 €	- €	2,80 €	6,80 €	- €	8,40 €	- €
MT	D+1 (95%)	- €	0,26 €	0,42 €	8,02 €	8,92 €	8,02 €	9,00 €	9,00 €
NL	D+1 (95%)	0,78 €	1,56 €	2,34 €	3,90 €	8,15 €	3,90 €	6,95 €	- €
PL	D+3 (85%)	- €	- €	0,46 €	1,45 €	1,96 €	2,53 €	5,52 €	- €
RO	D+3 (85%)	0,29 €	0,31 €	0,33 €	0,55 €	0,86 €	0,66 €	2,05 €	- €
SI	D+1 (95%)	0,37 €	0,45 €	0,52 €	2,39 €	4,17 €	2,39 €	6,45 €	- €
SR	D+2 (94%)	- €	0,50 €	0,65 €	2,60 €	3,35 €	3,55 €	3,70 €	- €
UK	D+3 (98,5%)	- €	- €	0,73 €	3,25 €	4,50 €	6,27 €	24,97 €	38,08 €

Zdroj: Cenníky poštových služieb poskytovateľov US v jednotlivých krajinách, zber údajov k 16.3.2017

V grafe sú porovnané minimálne ceny listových zásielok v jednotlivých krajinách. Farebne sú odlišené minimálne hmotnostné kategórie listových zásielok, ktoré sú v daných krajinách ponúkané poskytovateľom US. Ako najlacnejšiu službu poskytuje zásielky do 20 g 6 krajín. 5 krajín poskytuje ako listové zásielky s minimálnou hmotnosťou 100 g. Listové zásielky s minimálnou hmotnosťou 50 g poskytuje 10 krajín, medzi ne patrí aj SR. Z porovnania vyplýva, že SR poskytuje služby na úrovni priemeru EÚ čo sa týka hmotnostnej kategórie. Z hľadiska ceny sa SR nachádza mierne pod priemerom EÚ, nakoľko je cena tejto služby o približne 0,11 EUR nižšia. Nižšie ceny ako v SR sú v 6 krajinách, ktorými sú Bulharsko, Chorvátsko, Maďarsko, Malta a Slovinsko.

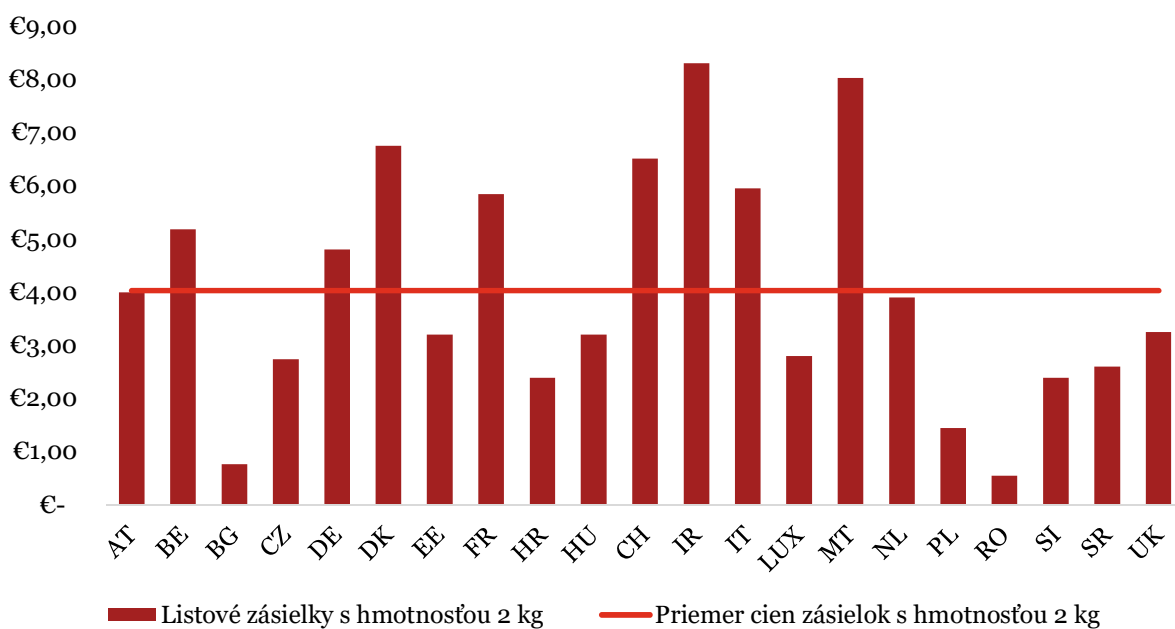
Graf č.1: Ceny vybraných listových zásielok z rozsahu US

Zdroj: Cenníky poštových služieb poskytovateľov US v jednotlivých krajinách

Pre porovnanie služieb na rovnakej úrovni slúži nasledujúci graf, v ktorom sú porovnávané ceny zásielok s hmotnosťou 2 kg, čo je horná hranica pre listové zásielky definovaná legislatívou EÚ ako súčasť minimálneho rozsahu US. Z porovnania vyplýva, že ceny zásielok s hmotnosťou 2 kg sú v SR nižšie ako je priemer EÚ. Z krajín zaradených do analýzy má 8 krajín ceny vyššie ako je priemer. Nižšie ceny zásielok s hmotnosťou 2 kg ako má SR sú v 5 krajinách, ktorými sú Bulharsko, Chorvátsko, Poľsko, Rumunsko a Slovinsko.

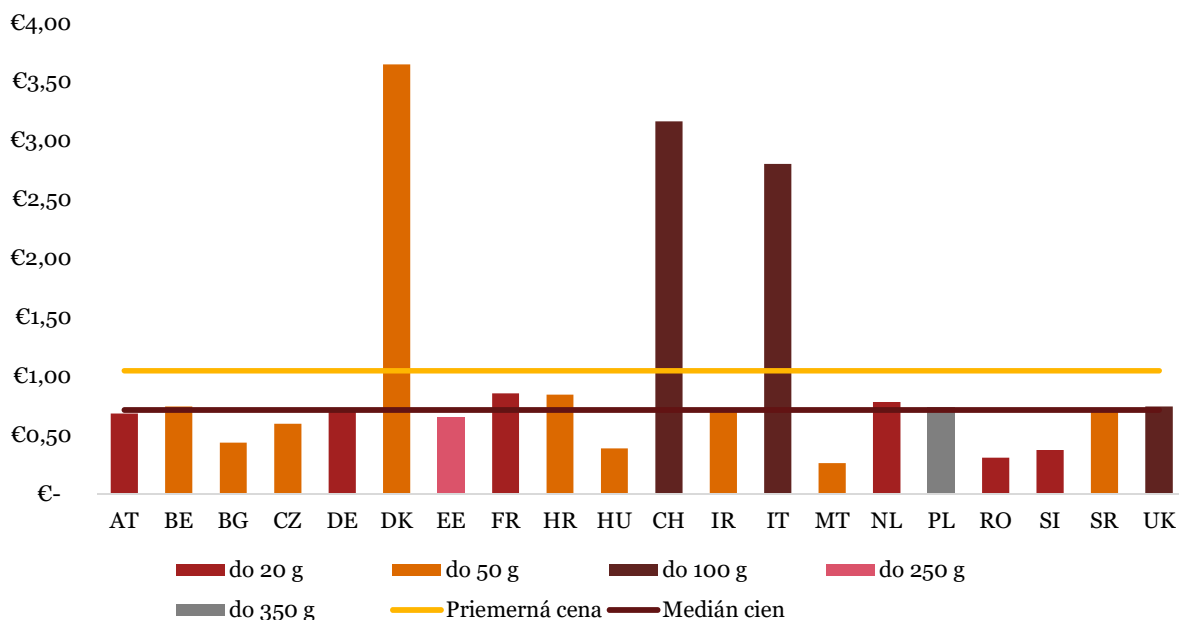
Graf č. 2: Ceny listových zásielok s hmotnosťou 2 kg

Zdroj: Cenníky poštových služieb poskytovateľov US v jednotlivých krajinách

Nasledujúci graf slúži na porovnanie cien prioritných listových zásielok v jednotlivých krajinách. V grafe sú farebne odlíšené hmotnostné kategórie, ktoré sú v krajinách považované za minimálne. Z 21 krajín zaradených do analýzy má 7 krajín, medzi nimi aj Slovensko, minimálnu hmotnosť zásielky stanovenú na 50 g. Rovnaký počet krajín má ako minimálnu hmotnosť stanovenú 20 g pre listové zásielky. V ostatných krajinách sú minimálne hmotnostné kategórie vo výškach do 100 – 350 g. Priemerná cena prioritných listových zásielok je 1,00 EUR. Väčšina krajín má cenu prioritných listových zásielok nižšiu ako je priemer, čo je spôsobené relatívne vysokými cenami v krajinách Dánsko, Švajčiarsko a Taliansko. Na porovnanie preto môžeme využiť medián, ktorý má v tomto prípade hodnotu 0,71 EUR. Krajiny Bulharsko, Česká republika, Maďarsko a Malta majú pri rovnakej minimálnej hmotnostnej kategórii, 50 g, ceny prioritných zásielok nižšie ako SR. Nižšie ceny prioritných listových zásielok, avšak pri minimálnej hmotnostnej kategórii do 20 g majú krajiny Rakúsko, Rumunsko a Slovinsko. V prípade, že by sme v týchto krajinách porovnávali ceny 50 g prioritných listových zásielok, tak v Rakúsku je cena vyššia (1,25 EUR) a v Rumunsku a Slovinsku by bola cena stále nižšia ako v SR (0,49 EUR v Rumunsku a 0,45 EUR v Slovinsku). Nižšia cena prioritnej listovej zásielky ako v SR je aj v Estónsku, kde je hmotnostný limit až do 250 g. Ostatných 11 krajín zaradených do analýzy má ceny prioritných listových zásielok rovnaké alebo vyššie ako SR. V porovnaní nie je zahrnuté Luxembursko, nakoľko neboli dostupné informácie o cene prioritnej listovej zásielky.

Graf č. 3: Ceny prioritných listových zásielok v krajinách EÚ

Zdroj: Cenníky poštových služieb poskytovateľov US v jednotlivých krajinách

1.2 Povinnosti poskytovateľa univerzálnej poštovej služby

Nakoľko US predstavuje na úrovni EÚ službu, ktorá má byť ponúknutá všetkým používateľom v rámci jednotného trhu, je potrebné stanoviť minimálne povinnosti, ktoré poskytovatelia US musia splniť aby sa zachovala rovnaká kvalita služieb v rámci celého trhu. Smernice EÚ rámcovo určujú minimálne povinnosti pre poskytovateľov US, ktoré musia členské štáty zapracovať do svojej legislatívy. Prvá poštová smernica určuje poskytovateľom US povinnosť umožniť prístup ku svojej sieti pre iných poskytovateľov poštových služieb, ktorí o prístup požiadajú. Ďalšou povinnosťou je poskytovať US za sadzby určené NRO. Takto určené ceny musia umožňovať dostupnosť služieb pre všetkých obyvateľov, musia pokrývať náklady a musia byť prehľadné a nediskriminačné.

Poskytovatelia US musia na základe Prvej poštovej smernice viesť oddelené účtovníctvo pre každú zo služieb vo vyhradenom odvetví na jednej strane a pre nevyhradené služby na strane druhej. V účtovníctve musia presne rozlišovať medzi službami, ktoré sú súčasťou US a ostatnými službami.

Tretia poštová smernica doplnila s ohľadom na podporu hospodárskej súťaže povinnosť pre poskytovateľov US na zabezpečenie nediskriminačných a transparentných podmienok prístupu k súčastiach poštovej siete alebo službám poskytovaným v rámci US.

1.2.1 Povinnosti poskytovateľa univerzálnej služby v SR

Vzhľadom na povinnosti stanovené EU legislatívou je súčasný stav v SR nasledovný:

Vedenie účtovníctva poskytovateľa US

Zákon o poštových službách ukladá poskytovateľovi US povinnosť viesť vo svojom účtovníctve oddelene náklady a výnosy z poskytovania každej služby a produktu, ktoré sú vymedzené v poštovej licencií ako súčasť rozsahu US, a náklady a výnosy z poskytovania ostatných služieb a produktov. Vedenie oddeleného účtovníctva je využívané pri regulácii poštových sadzieb poskytovateľa US, výpočte ČNUS a pri sledovaní krížového financovania.

Oddelenie nákladov a výnosov z poskytovania US sa vykonáva tak, aby priame náklady, ktoré je možné priradiť ku konkrétnej poštovej službe alebo produktu sa k nej priradili. Dochádza však aj k tomu, že v súvislosti s poskytovaním US vznikajú aj náklady a výnosy, ktoré sú spoločné s komerčnými produktmi a službami a teda nie je možné ich priradiť ku konkrétnej službe alebo produktu. V tomto prípade existujú 3 zásady priradenia nákladov. Prvou je, že v prípade ak je to možné, tak sa náklady rozdelia na základe priamej analýzy pôvodu samotných nákladov. Druhou zásadou je, že v prípade ak nie je možné vykonať priamu analýzu a tieto náklady nie je možné priamo priradiť alebo rozdeliť, tak sa náklady rozdeľujú na základe nepriamej súvislosti s kategóriami nákladov. Nepriama súvislosť je založená na porovnateľnej štruktúre nákladov. Tretia zásada hovorí o tom, že ak nie je náklady možné priradiť priamo a tiež nie je možno ich rozdeliť či už priamo alebo nepriamo, tak sa náklady rozdelia na základe určenia všeobecného priraďovacieho činiteľa. Priraďovací činiteľ je určený ako pomer všetkých nákladov rozdelených alebo priradených ku každej poštovej službe z rozsahu US k ostatným službám. Priradenie nákladov vychádza z priamej alebo nepriamej analýzy.⁸

Ak by poskytovateľ US chcel využívať iné systémy vedenia nákladového účtovníctva ako predpisuje zákon, môže tak urobiť iba po predchádzajúcom súhlasnom vyjadrení NRO. NRO pred schválením informuje Európsku komisiu.

⁸ § 54, Zákon NR SR číslo 324/2011 z 14.9.2011 o poštových službách a o zmene a doplnení niektorých predpisov

Prístup do poštovej siete

Poskytovateľ US môže byť vyzvaný poštovým podnikom poskytujúcim zameniteľné poštové služby podľa zákona o poštových službách na uzavretie zmluvy o prístupe do verejnej poštovej siete alebo do jej časti. Poštový podnik je povinný vyzvať poskytovateľa US na uzatvorenie zmluvy písomnou formou. Zmluva o prístupe do siete poskytovateľa US sa môže uzatvoriť na dohodnutú dobu, minimálne však na 1 rok.

Cena za prístup do poštovej siete poskytovateľa US je závislá od skutočných účelne vynaložených nákladov, ktoré poskytovateľovi US vzniknú v súvislosti s poskytovaním prístupu. Podmienky poskytovania prístupu do poštovej siete musia byť pre všetky prístupujúce poštové podniky rovnaké vo všetkých druhovo rovnakých veciach.⁹

Prístup do poštovej siete na základe takto uzatvorenej zmluvy sa poskytuje výlučne v rozsahu US tak ako je definovaná v zákone o poštových službách.

Okrem prístupu do poštovej siete poskytovateľ US umožní poštovému podniku aj prístup k:

- databáze smerových čísel;
- službe vrátenia zásielok poštovému podniku, za podmienky použitia služby späť;
- službe doposielania zásielok;
- službe podaj/dodaj špeciál;
- uloženie nedoručiteľných zásielok v súlade so zákonom o poštových službách.¹⁰

Poskytovanie US za regulované ceny

NRO vykonáva reguláciu poštových sadzieb podľa zákona o poštových službách. Poskytovateľ US je povinný poskytovať US za primeranú cenu. Cenová regulácia sa vykonáva v súlade so zákonom NR SR č. 18/1996 o cenách. Regulované ceny sa týkajú iba činností poskytovateľa US súvisiacich s poštovou licenciou, teda sa jedná o sadzby za poskytovanie US a sadzby za poskytovanie poštového platobného styku.

Pri regulácii poštových sadzieb NRO prihliada na ekonomicky oprávnené náklady a na primeraný zisk. Regulácia poštových sadzieb je vykonávaná v súvislosti s rozsahom a kvalitou US a s výhľadovými a kvalitatívnymi požiadavkami na US, ktoré vyplývajú z udelenej poštovej licencie. Regulácia poštových sadzieb sa vzťahuje na US aj v prípade, že služby poskytuje na základe zmluvy iná osoba ako poskytovateľ US alebo poštový podnik.¹¹

Povinnosti nad rámec minimálnych požiadaviek

Poštovou licenciou je poskytovateľovi US vymedzený aj rozsah vnútroštátneho poštového platobného styku. Rozsah poštového platobného styku zahŕňa:

- Poštové poukazy určené na výplatu peňažnej sumy v hotovosti, poukazované sumy sa platia v hotovosti.
- Poštové poukazy určené na pripísanie peňažnej sumy na účet v banke, poukazované sumy sa platia v hotovosti alebo bezhotovostne.
- Poštové poukazy určené na výplatu peňažnej sumy v hotovosti, poukazované sumy sa platia bezhotovostne.
- Služby k poštovým poukazom, ktorými sú: doručienka, do vlastných rúk, zaručená lehota dodania, vyplaťte dňa, do vlastných rúk – splnomocnenie vylúčené.

Ďalšie služby poskytované na komerčnom princípe

Na základe zmluvy s vládou poskytuje súčasný poskytovateľ US služby štátu na vybraných pobočkách rozmiestnených po celom Slovensku. Na viac ako 100 pobočkách umožňuje úhradu správnych a súdnych

⁹ § 9, Zákon NR SR číslo 324/2011 z 14.9.2011 o poštových službách a o zmene a doplnení niektorých predpisov

¹⁰ Poštové podmienky – Prístup do verejnej poštovej siete, účinné od 15.11.2016

¹¹ § 24, Zákon NR SR číslo 324/2011 z 14.9.2011 o poštových službách a o zmene a doplnení niektorých predpisov

---

poplatkov prostredníctvom elektronických kolkov a na približne 600 špecializovaných pracoviskách pôšt je možné vybaviť okrem tradičných služieb pošty aj úradné záležitosti ako napr. Výpis z obchodného registra SR, Výpis listu vlastníctva a Výpis/Odpis z registra trestov, ktoré sú verejnými listinami použiteľnými na všetky právne úkony.

1.2.2 Povinnosti poskytovateľa univerzálnej služby v krajinách EÚ

Vzhľadom k spôsobu výpočtu ČNUS je poskytovateľ US povinný viesť oddelené účtovníctvo pre náklady a výnosy súvisiace s US. Medzi povinnosti poskytovateľa US patrí poskytovanie US za regulované ceny. Ceny sú stanovené tak aby boli služby US dostupné pre všetkých používateľov a aby bez ohľadu na ich geografickú polohu mali k týmto službám prístup. Mali by byť orientované na náklady, rovnaké na celom území krajiny a mali by byť transparentné a nediskriminačné. Po písomnom vyzvaní je poskytovateľ US povinný umožniť konkurenčným podnikom poskytnúť prístup k poštovej sieti. Tieto podmienky vyplývajú z Poštových smerníc a v národnej legislatíve ich majú zaradené všetky krajiny vybrané do analýzy.

Nad rámec týchto minimálnych povinností však majú popri Slovensku aj iné krajiny povinnosti, ktoré sú špecifické pre konkrétnu krajinu.

V Belgicku má poskytovateľ US povinnosť poskytovať služby poštového platobného styku. Okrem toho má tiež povinnosť poskytovať svoje služby za znížené ceny napríklad neziskovým organizáciám, pri doručovaní volebných lístkov alebo tiež predaji a výmene rybárskych povolení. Medzi služby, ktoré musí poskytovateľ US vykonávať patrí aj vykonávanie sociálnej úlohy poštára, ktorá zahŕňa trávenie času s osamelými osobami a pomoc týmto osobám s elektronickými platbami.

Dánsky poskytovateľ US má za povinnosť použiť znak korunovaného rohu ako charakteristický prvok US. Taktiež má poskytovateľ povinnosť tlačiť poštové známky s nápisom "Dánsko" a udržiavať systém verejných kódov pre celoštátne poštové služby a zabezpečenie geografickej jedinečnosti názvov ulíc a adries. V prípade zmeny poštových smerových čísel je potrebný súhlas ministerstva dopravy. Poskytovateľ US musí zabezpečiť prepravu zásielok aj na území Faerských ostrovov a Grónska.

Na základe zmluvy s vládou vykonáva poskytovateľ US vo Francúzsku aj prepravu a doručovanie dennej tlače. Doručovanie nie je súčasťou poštovej licencie. Doručovanie tlače sa týka viac ako 97% dennej tlače. Okrem toho poskytovateľ US na základe tej istej zmluvy spolu s vládou vykonáva územné plánovanie vo Francúzsku. Za poskytovanie týchto služieb nad bežný rámec US dostáva od vlády kompenzáciu.

Nad rámec zákonom stanovených povinností poskytovateľ US vo Veľkej Británii poskytuje pre obyvateľov bezplatne prístup k informáciám a službám vlády Veľkej Británie. Služba poskytuje komunikáciu s úradmi a umožňuje napríklad vrátenie daní, podávanie daňového priznania, získanie detských prídavkov a ďalšie.

Poštové podniky v EÚ teda poskytujú široký rozsah špecifických služieb, ktoré však nie sú predmetom poskytovania US a preto sa im táto analýza ďalej nevenuje.

1.3 *Financovanie univerzálnej služby*

Prvá poštová smernica uvádza možnosť zriadenia kompenzačného fondu, ktorý spravuje orgán nezávislý od príjemcu finančných prostriedkov. V prípade zavedenia kompenzačného fondu môže členský štát stanoviť povinnosť príspevku do kompenzačného fondu. Kompenzačný fond a príspevky do kompenzačného fondu musia podliehať zásadám prehľadnosti, nediskriminácie a primeranosti a prostriedky fondu môžu byť použité iba na financovanie služieb patriacich do rozsahu US. Financovanie je ďalej upravované v Tretej poštovej smernici, kde sa uvádza, že členské štáty môžu zabezpečiť financovanie US rôznymi spôsobmi. Smernica uvádza 3 možnosti financovania US, ktorými sú:

- Obstarávanie US v súlade s predpismi o verejnom obstarávaní.
- Ak vznikajú v dôsledku poskytovania US čisté náklady, tak môžu financovanie zabezpečiť zavedením mechanizmu na kompenzáciu dotknutého podniku/podnikov z verejných finančných prostriedkov alebo mechanizmus na spoločné znášanie čistých nákladov na plnenie povinností US medzi poskytovateľmi a/alebo používateľmi.
- Ak sa ČNUS znášajú spoločne, tak môžu členské štáty zriadiť kompenzačný fond, ktorý sa môže financovať z poplatkov poskytovateľov služieb a/alebo používateľov služieb. Povoľenie na poskytovanie poštových služieb môže byť spojené s povinnosťou prispievať do kompenzačného fondu.

1.3.1 *Financovanie univerzálnej služby v SR*

Financovanie US sa v SR vykonáva prostredníctvom osobitného účtu zriadeného v Štátnej pokladnici práve na tento účel (ďalej „kompenzačný fond“). Kompenzačný fond je zriadený a spravovaný NRO. Prostriedky v kompenzačnom fonde sú tvorené príspevkami a vrátenými sumami. Slúžia na kompenzáciu ČNUS, vrátenie príspevkov a tiež na náklady spojené so správou kompenzačného fondu. NRO má povinnosť každoročne zverejňovať príjmy a výdavky kompenzačného fondu, a to najneskôr do 1. júla. ČNUS sú tvorené rozdielom medzi čistými nákladmi poskytovateľa US a nákladmi toho istého poskytovateľa ak by neposkytoval US. Pri určení ČNUS sa berie ohľad na nákladovú efektívnosť poskytovania US a tiež výnosy a trhové výhody, ktoré má poskytovateľ US z poskytovania US.¹²

Podmienky pre získanie kompenzácie

Na to aby mal poskytovateľ US nárok na náhradu z kompenzačného fondu mu musia v danom kalendárnom roku z poskytovania US vzniknúť ČNUS, ktoré predstavujú neprímeranú finančnú záťaž. Ak poskytovateľ US plní všetky podmienky poskytovania US stanovené zákonom o poštových službách, poštovou licenciou, požiadavkami na kvalitu a ďalšími relevantnými dokumentmi, tak má nárok na požiadanie NRO o kompenzáciu neprímeranej záťaže vzniknutej z poskytovania US.¹³

Poskytovateľ US predloží NRO vyčíslenie ČNUS a vyčíslenie celkových nákladov za obdobie prvých 6 mesiacov, tiež označované ako predbežné ČNUS. Výpočet vychádza z metódy odporúčanej CERP ku kvantifikácii ČNUS a to vypracovaním Komerčného scenára zahŕňajúcim porovnanie čistých nákladov poskytovateľa US a nákladov toho istého poskytovateľa bez povinnosti US. Komerčný scenár modeluje náklady a výnosy poskytovateľa US založené na optimalizovanej poštovej sieti. Základom pre optimalizáciu poštovej siete je optimalizácia hustoty prístupových miest, frekvencie doručovania a geografického pokrytia.¹⁴

Nasledujúci obrázok zobrazuje časovú následnosť jednotlivých krokov pri uhrádzaní neprímeranej záťaže v SR. Nad rámec povinností daných zákonom predkladá poskytovateľ US k 30. máju vyčíslenie celkových ČNUS za predchádzajúci kalendárny rok.

¹² § 55, Zákon NR SR číslo 324/2011 z 14.9.2011 o poštových službách a o zmene a doplnení niektorých predpisov

¹³ § 57, Zákon NR SR číslo 324/2011 z 14.9.2011 o poštových službách a o zmene a doplnení niektorých predpisov

¹⁴ Vyhláška Poštového regulačného úradu č. 63/2012 z 2.2.2012, Príloha 2

NRO

NRO uhradí poskytovateľovi US ČNUS za predchádzajúci kalendárny rok vo výške rozdielu medzi predbežnými ČNUS a súčtom príspevkov poštových podnikov do kompenzačného fondu.

NRO uhradí poskytovateľovi US ČNUS za predchádzajúci kalendárny rok vo výške jednej štvrtiny súčtu príspevkov poštových podnikov.

NRO uhradí poskytovateľovi US ČNUS za predchádzajúci kalendárny rok vo výške jednej štvrtiny súčtu príspevkov poštových podnikov.

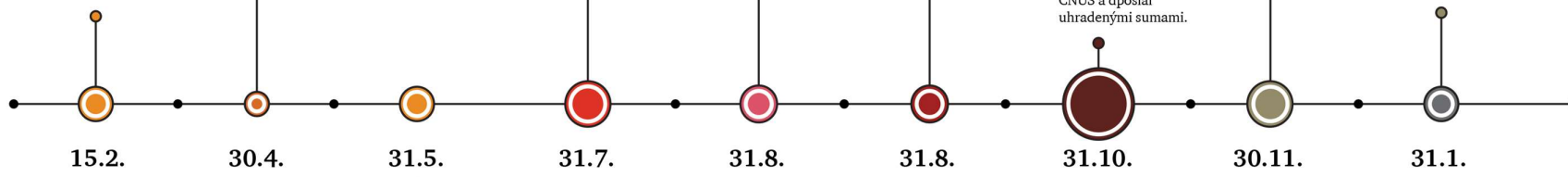
NRO rozhodne o výške ČNUS za predchádzajúci kalendárny rok a vydá rozhodnutie o náhrade ČNUS.

NRO rozhodne o výške ČNUS za predchádzajúci kalendárny rok a vydá rozhodnutie o náhrade ČNUS.

NRO uhradí poskytovateľovi US ČNUS za predchádzajúci kalendárny rok vo výške jednej štvrtiny súčtu príspevkov poštových podnikov, ak je táto suma menšia alebo rovná ako rozdiel medzi ČNUS a dposiaľ uhradenými sumami.

NRO rozhodne o výške predbežných ČNUS za kalendárny rok (do 90 dní od doručenia vyčíslenia predbežných ČNUS).

NRO uhradí v nasledujúcom kalendárnom roku poskytovateľovi US ČNUS za predchádzajúci kalendárny rok vo výške rozdielu medzi ČNUS a súčtom dposiaľ uhradených súm.

Poskytovateľ US

Poskytovateľ US predloží úradu vyčíslenie celkových ČNUS za predchádzajúci kalendárny rok.

Do 15 dní môže poskytovateľ US podať odvolanie voči rozhodnutiu výške ČNUS za predchádzajúci kalendárny rok.

Poskytovateľ US predloží úradu vyčíslenie ČNUS a celkových nákladov za prvých 6 mesiacov kalendárneho roka a tiež predloží sumu obrátov z poskytovania US.

Ak je súčet súm vyplatených NRO za predchádzajúci kalendárny rok vyšší ako ČNUS v predchádzajúcom kalendárnom roku tak poskytovateľ US tento rozdiel vráti do kompenzačného fondu.

Poštové podniky poskytujúce zameniteľné poštové služby predložia úradu sumu obrátov z poskytovania zameniteľných poštových služieb.

Príspevok do kompenzačného fondu

Povinnosť prispievať do kompenzačného fondu majú na základe rozhodnutia NRO všetky poštové podniky, ktoré v danom kalendárnom roku poskytovali zameniteľné poštové služby. Podľa zákona o poštových službách je zameniteľnou poštovou službou každá poštová služba, ktorá je zameniteľná so službami patriacimi do rozsahu US. Zameniteľnosť poštových služieb posudzuje NRO a pri posúdení berie ohľad najmä na obsah poštovej služby, jej účel a využitie pre používateľa poštovej služby, pridanú hodnotu poštovej služby a cenu za poskytnutie poštovej služby. NRO môže za zameniteľnú poštovú službu považovať aj takú službu, ktorá nespĺňa všetky vlastnosti US, ako napríklad frekvencia doručovania alebo územný rozsah poskytovania. Pri rozhodovaní o zameniteľnosti poštovej služby spolupracuje NRO s Protimonopolným úradom SR.¹⁵

Podniky poskytujúce zameniteľné poštové služby a tiež aj poskytovateľ US sú povinní predložiť NRO sumu tržieb z poskytovania zameniteľných služieb. Príspevok podniku do kompenzačného fondu určí NRO spolu so zverejnením predbežných ČNUS. Výška príspevku poštového podniku je vo výške časti predbežných ČNUS v takej miere ako je podiel poštového podniku na trhu, najviac však príspevok do kompenzačného fondu môže byť vo výške 3% z tržieb poštového podniku z poskytovania zameniteľných služieb. Podiel poštového podniku na trhu je určený ako podiel tržieb daného podniku na súčte tržieb všetkých poštových podnikov, ktoré majú povinnosť prispievať do kompenzačného fondu a tržieb poskytovateľa US z poskytovania US. Príspevok do kompenzačného fondu sa vypočítava vždy za predchádzajúci kalendárny rok. Do kompenzačného fondu sa príspevky platia na štvrtročnej báze. Za prvý až tretí štvrtrok je príspevok vo výške jednej štvrtiny príspevku a zvyšok príspevku sa platí ku koncu štvrtého štvrtroka.

V prípade, že je rozdiel medzi sumou predbežných ČNUS a sumou prostriedkov v kompenzačnom fonde, a sumou príspevkov poštových podnikov kladný, tak sa zo štátneho rozpočtu uhradí príspevok do kompenzačného fondu vo výške tohto rozdielu. Úhrada príspevku zo štátneho rozpočtu sa uskutoční najneskôr do 31. januára príslušného kalendárneho roka.

Ak je suma náhrady ČNUS podľa rozhodnutia NRO vyššia ako suma predbežných ČNUS tak NRO vydá rozhodnutie o zvýšení príspevku do kompenzačného fondu vo výške rozdielu medzi ČNUS a predbežnými ČNUS. Pre poštové podniky poskytujúce zameniteľné služby stále platí, že ich príspevok do kompenzačného fondu môže byť najviac 3% z tržieb z poskytovania zameniteľných poštových služieb.¹⁶

1.3.2 *Financovanie univerzálnej služby v krajinách EÚ*

Belgicko

Možnosť vytvorenia kompenzačného fondu na financovanie US v Belgicku bola zrušená v roku 2010. V súčasnosti je na kompenzáciu neprímeranej finančnej záťaže súvisiacej s poskytovaním US využívaná iba možnosť platby zo štátneho rozpočtu.

Bulharsko

Na získanie kompenzácie za poskytovanie US musí poskytovateľ US v Bulharsku predložiť vyčíslenie ČNUS založené, podobne ako v prípade SR, na porovnaní nákladov a výnosov poskytovateľa US s povinnosťou US a bez nej. Predložené vyčíslenie ČNUS je následne overené NRO.

Neprímeraná finančná záťaž bulharského poskytovateľa US je uhrádzaná zo štátneho rozpočtu vo forme štátnej pomoci, v súlade s legislatívou EÚ o štátnej pomoci. Výška tejto štátnej pomoci je po schválení Európskou komisiou zaradená do štátneho rozpočtu pod príslušné ministerstvo.

O štátnu pomoc musí najprv požiadať poskytovateľ US. Poskytovateľ US do 31. mája spolu so žiadosťou predloží NRO aj vyčíslenie ČNUS za predchádzajúci rok. Do 3 mesiacov od podania žiadosti NRO rozhodne o neprímeranej záťaži a výške úhrady pre poskytovateľa US. V roku 2013 dostal poskytovateľ US kompenzáciu za rok 2011 vo výške približne 4,9 mil. EUR.

¹⁵ § 4, Zákon NR SR číslo 324/2011 z 14.9.2011 o poštových službách a o zmene a doplnení niektorých predpisov

¹⁶ § 58, Zákon NR SR číslo 324/2011 z 14.9.2011 o poštových službách a o zmene a doplnení niektorých predpisov

Dánsko

Financovanie US v Dánsku je možné prostredníctvom kompenzačného fondu, do ktorého majú povinnosť prispievať všetky poštové podniky ponúkajúce služby doručovania listových zásielok alebo balíkov. Na získanie kompenzácie musí poskytovateľ US preukázať, že poskytovanie US mu spôsobilo neprímeranú finančnú záťaž. Žiadosť o poskytnutie kompenzácie poskytovateľ US zatiaľ ani raz nepredložil a kompenzačný fond nebol uvedený do praxe.

Estónsko

Poskytovateľ US v Estónsku môže predkladať NRO žiadosť o odškodnenie za neúmerne zaťažujúce náklady spojené s plnením US. Žiadosť musí byť podaná najneskôr do 10. dňa mesiaca nasledujúceho finančného štvrťroka. NRO overí oprávnenosť nákladov. Kompenzácia nákladov sa určí pre každú službu, ktorá tvorí súčasť US podľa nariadenia ministra zodpovedného za oblasť poštových služieb, Ministerstvo hospodárstva a komunikácie, podľa návrhu NRO.

Zdroj financií US sa tvorí na základe poplatkov poskytovateľov poštových služieb. Poskytovateľ je povinný zaplatiť poplatok za US vo výške 0-5% z tržieb poštových služieb za predchádzajúci účtovný štvrťrok podľa služieb zahrnutých v licencií alebo na základe objemu poštových služieb za predchádzajúci účtovný štvrťrok uvedených v licencií a to nasledovne:

- objem neprioritných listových zásielok: 0-0,19 EUR za kus;
- objem odovzdaných poštových zásielok ako doporučených a poistených zásielok: 0-1,59 EUR za kus;
- objem odovzdaných poštových balíkov ako obyčajných zásielok, doporučených zásielok a cenných zásielok: 0-1,15 EUR za kus.

Vyššie spomínané hodnoty stanovuje nariadenie vlády na základe návrhu Ministerstva hospodárstva a komunikácie. Spôsob financovania, či už cez percentuálny príspevok alebo príspevok na základe objemu zásielok a balíkov určí minister zodpovedný za oblasť poštových služieb podľa návrhu NRO.

Francúzsko

Legislatíva vo Francúzsku umožňuje vytvorenie kompenzačného fondu na uhrádzanie ČNUS, avšak tento fond zatiaľ nebol zavedený. Okrem toho sa využívajú dva iné typy kompenzácie, ktorými sú:

- Kompenzácia na nižšie ceny tlače;
- Daňová úľava za poskytovanie hustej siete pobočiek.

Poskytovateľ US vo Francúzsku na základe zmluvy vykonáva prepravu a doručovanie tlače, za podmienok zabezpečenia rovnakého prístupu pre všetkých predplatiteľov a za rovnaké ceny. Doručovanie tlače sa týka viac ako 97% dennej tlače. Poskytovateľ US musí garantovať znížené ceny za doručovanie stanovené ministerstvom po konzultácii s NRO. Kompenzácia za túto službu je pevne stanovená v zmluve medzi poskytovateľom US a vládou. V roku 2014 bola kompenzácia vo výške 140 mil. EUR a v roku 2015 130 mil. EUR. Daňová úľava za poskytovanie hustej siete pobočiek je využívaná na pokrytie čistých nákladov vznikajúcich v súvislosti s prevádzkou minimálne 17 000 pôšt. Výška týchto nákladov je overovaná NRO a na základe rozhodnutia NRO je potom poskytovateľovi udelená daňová úľava na ich pokrytie. ČNUS za roky 2010 a 2011 boli vo výške približne 269 mil. EUR a 247 mil. EUR. Daňová úľava pokryla ČNUS do výšky 170 mil. EUR. Podpora na nižšie ceny tlače predstavuje približne 180 mil. EUR ročne.

Holandsko

V holandskej legislatíve je definovaná možnosť kompenzácie ČNUS prostredníctvom kompenzačného fondu. Na získanie kompenzácie musí poskytovateľ US do 6 mesiacov predložiť predbežné vyčíslenie ČNUS za predchádzajúci rok. Ak NRO posúdi, že poskytovanie US spôsobuje poskytovateľovi US neprímeranú finančnú záťaž, tak mu ju môže uhradiť z kompenzačného fondu. Do kompenzačného fondu by mali prispievať všetky poštové podniky vrátane poskytovateľa US. Kompenzačný fond v Holandsku zatiaľ nebol uvedený do praxe.

Írsko

Neprimeraná záťaž z poskytovania US v Írsku môže byť financovaná samotným poskytovateľom US a ostatnými podnikmi. Ak NRO posúdi, že z poskytovania US vzniká poskytovateľovi neprimeraná záťaž tak mu bude táto záťaž uhradená z kompenzačného fondu. Výška príspevkov do kompenzačného fondu je určená ako pomerná časť neprimeranej záťaže podľa trhového podielu poštového podniku vzhľadom na celkové tržby všetkých podnikov poskytujúcich poštové služby v rozsahu US. Podniky s tržbami nižšími ako 500 000 EUR nemusia do kompenzačného fondu prispievať. Kompenzačný fond je definovaný legislatívou, v praxi však zatiaľ nebol využitý.

Nemecko

V Nemecku nie je určený poskytovateľ US. Vzhľadom na to, že trh s poštovými službami je plne liberalizovaný sa poskytovanie US ponecháva na trh ako celok. V prípade, že NRO posúdi poskytovanie US v krajine ako nedostatočné môže tieto služby zabezpečiť prostredníctvom verejného obstarávania. Nemecká pošta poskytuje služby z rozsahu US dobrovoľne ako ziskové služby. Legislatíva umožňuje vytvorenie kompenzačného fondu avšak tento nebol uvedený do praxe.

Nemecká pošta ako dominantný poskytovateľ poštových služieb v Nemecku má poskytnutú úľavu od nadmerných penzijných nákladov pre zamestnancov. Nemecká pošta by musela platiť náklady na zdravotnú starostlivosť a penzie pre svojich bývalých zamestnancov v plnej výške. Táto povinnosť bola presunutá na penzijný fond Nemeckej pošty, do ktorého prispieva vláda. Nemecká pošta prispieva do tohto fondu iba do výšky 33%.

Rakúsko

Na financovanie US v Rakúsku sa využíva kompenzačný fond, do ktorého majú povinnosť prispievať všetky poštové podniky poskytujúce zameniteľné poštové služby vo výške podľa ich trhového podielu. Povinnosť prispievať do kompenzačného fondu majú iba poštové podniky, ktorých tržby z poskytovania zameniteľných služieb presahujú 1 mil. EUR a tiež poskytovateľ US. Ku kompenzácii ČNUS dochádza iba ak sú ČNUS považované za neprimeranú finančnú záťaž, čo znamená, že ich výška je viac ako 2% z celkových nákladov poskytovateľa US a kompenzácia je vo výške ČNUS presahujúcich túto hranicu.

Slovensko

NRO v Slovensku zriadi kompenzačný fond otvorením osobitného bankového účtu a vedením oddeleného účtovníctva. Do kompenzačného fondu musia prispievať všetci poskytovatelia US a zameniteľných služieb. Poskytovatelia US a zameniteľných služieb musia každoročne do 31. marca informovať NRO o výške dosiahnutých výnosov z poskytovania poštových služieb v predchádzajúcom roku. Poskytovateľ US, ktorého príspevok do kompenzačného fondu je nižší ako náhrada za poskytovanie US neplatí príspevok do kompenzačného fondu, kompenzácia je takémuto poskytovateľovi vyplatená ako rozdiel medzi vypočítanou výškou kompenzácie a príspevkom, ktorý by platil. Pomer a lehoty, v ktorých poskytovatelia US a zameniteľných služieb prispievajú do kompenzačného fondu stanovuje NRO na základe príjmov získaných z poskytovania US a zameniteľných služieb tak, aby celkový počet príspevkov do kompenzačného fondu pokryl celkový záväzok voči poskytovateľovi US. Pri výpočte sa musia brať do úvahy tržby dosiahnuté v jednotlivých komunitách aplikáciou váh, ktoré sú nepriamo úmerné priemerným nákladom zameniteľných služieb (vrátane US) na osobu v danej komunite. Spôsob výpočtu a použitia váh stanovuje NRO.

Taliansko

US je v Taliansku financovaná okrem príjmov poskytovateľa US z poskytovania poštových služieb z kompenzačného fondu, vládnych dotácií na poskytovanie US a vládnych dotácií na znížené tarify. Taliansko bolo jednou z prvých krajín, ktoré zaviedli kompenzačný fond. Fond spravuje ministerstvo komunikácií. Takisto k 15. máju posielajú ministerstvo žiadosť každému poskytovateľovi US a zameniteľných služieb o poskytnutie údajov z účtovníctva vrátane hrubých príjmov, ktoré musia poskytnúť do 31. mája. Následne musí ministerstvo určiť výšku príspevku, ktorú požaduje od poskytovateľov US a zameniteľných služieb, zákonom stanovený maximálny podiel je 10% z hrubých príjmov poskytovateľov z listového segmentu. V súčasnosti je však

---

príspevok stanovený na úrovni 3%. Príspevky sú poskytovatelia povinný uhradiť najneskôr do 30. júna štátnej pokladnici. Po prijatí príspevkov vypláca ministerstvo celú sumu kompenzačného fondu poskytovateľovi US.

Verejné dotácie na poskytovanie US sú poskytovateľovi US vypočítané na základe kompenzačného mechanizmu. Výška dotácie závisí od platby dotácie z predchádzajúceho roka, očakávanej miery inflácie a zvyšovania efektívnosti, ku ktorému sa poskytovateľ US zaviazal. Vláda ďalej poskytuje dotácie na tarify poskytovateľovi US z dôvodu zníženia taríf pre vybrané sektory. Hoci je fond US formálne v platnosti, v praxi neprináša žiadny skutočný prínos. Prostriedky z kompenzačného fondu sa považujú za nedostatočné na pokrytie neprimeranej záťaže poskytovateľa US v dôsledku čoho je štát nútený poskytovať poskytovateľovi US značne vysoké dotácie na US a dotácie na znížené tarify.

V roku 2014 NRO overoval výšku ČNUS rokov 2011 a 2012 a posudzoval aplikovateľnosť mechanizmu alokácie neprimeranej záťaže US. Za rok 2011 predstavovali uhradené ČNUS z vládnych dotácií 380,6 mil. EUR, ktoré v skutočnosti poskytovateľ US vyčíslil na 709 mil. EUR a za 2012 to bolo 327,3 mil. EUR, v skutočnosti podľa výpočtov poskytovateľa US 704 mil. EUR. Vládna dotácia na US pokrývala približne 40 až 50% ČNUS. Za rok 2013 sa prvýkrát použila nová metóda výpočtu ČNUS tzv. metódou „net avoided cost“ a ČNUS sa vyčíslili na 351,6 mil. EUR, za 2014 to bola pôvodná vypočítaná suma 291,6 mil. EUR, ktorá bola následne v dôsledku legislatívy znížená na 277,4 mil. EUR. Ministerstvo komunikácií určoval každý rok do roku 2015 vždy k 15. máju výšku neprimeranej finančnej záťaže. Od roku 2015 je to maximálne čiastka vo výške 262,4 mil. EUR za rok.

Veľká Británia

Vo Veľkej Británii je viac foriem poskytovania finančnej pomoci za účelom podpory poskytovateľa US. Rozdiel vo financovaní tiež spočíva v oddelení poskytovania služieb a prevádzky infraštruktúry medzi dva subjekty. Služby poskytuje Royal Mail, a infraštruktúru Post Office Ltd. Až 70% akcií Royal Mail bolo ponúknutých na burze, zatiaľ čo Post Office Ltd. zostáva naďalej vlastnená štátom. Medzi formy podpory obidvoch subjektov patrí:

- Fond na podporu US;
- Platby na podporu vidieckej infraštruktúry;
- Podpora pre reštrukturalizáciu;
- Podpora zákonom daných penzijných nákladov.

Fond na podporu US je využívaný keď NRO dospeje k záveru, že poskytovanie US spôsobuje poskytovateľovi neprimeranú finančnú záťaž. NRO určuje výšku príspevkov do fondu od poskytovateľov poštových služieb a/alebo používateľov poštových služieb. Kompenzačný fond zatiaľ nebol vo Veľkej Británii zriadený.

Ďalšou možnosťou je podpora vidieckej infraštruktúry, zameraná na prevádzkovateľa infraštruktúry, ktorú vláda Veľkej Británie považuje za dôležitú v ohľade na sociálnu a ekonomickú úlohu, ktorú plní. Hlavné na vidieku obyvatelia využívajú pošty na získavanie informácií o vládnych službách. Práve kvôli tomu je vláda ochotná zo štátneho rozpočtu prispievať na chod infraštruktúry nad rámec optimálneho využitia, pričom v roku 2015 bola výška podpory približne 330 mil. EUR. Podpora reštrukturalizácie je zameraná na poskytovateľa US. Podpora má formu úhrady 50% nákladov vynaložených na znížovanie nákladov a diverzifikáciu výnosov. Vo Veľkej Británii existuje špecifická schéma penzijných príspevkov pre zamestnancov poskytovateľa US aj prevádzkovateľa infraštruktúry, na ktorú prispieva vláda zo štátneho rozpočtu a výška príspevku v roku 2009 bola vo výške približne 330 mil. EUR.

Česká republika

Poskytovateľ US v ČR má podľa zákona o poštových službách č. 29/2000 Sb. raz za kalendárny rok nárok na kompenzáciu nákladov súvisiacich s poskytovaním US. Maximálna výška kompenzácie predstavuje 700 mil. Kč (približne 26 mil. EUR) za kalendárny rok 2015, 600 mil. Kč (približne 22 mil. EUR) za kalendárny rok 2016 a 500 mil. Kč (približne 19 mil. EUR) za kalendárny rok 2017 vrátane každého nasledujúceho kalendárneho roku. Kompenzácia ČNUS sa hradí zo štátneho rozpočtu Českej republiky. Poskytovateľ US môže podať žiadosť o kompenzáciu ČNUS predstavujúcich neprimeranú záťaž NRO najneskôr vždy do 31. augusta za predchádzajúce zúčtovacie obdobie. NRO následne vydá rozhodnutie o výške neprimeranej záťaže ČNUS najviac však v zákonom stanovenom limite.

Zásadnú zmenu v kompenzácii nákladov US v Českej republike priniesla novela zákona o poštových službách účinná od 1. januára 2016, ktorou sa mení spôsob financovania US. ČNUS sa financujú do zákonom stanovených limitov z prostriedkov štátneho rozpočtu Českej republiky. V marci 2015 NRO overil výšku ČNUS za rok 2013, ktoré predstavovali 947,8 mil. Kč (približne 35 mil. EUR) po odpočítaní čistých nákladov v sume 753,1 mil. Kč (približne 28 mil. EUR), ktoré nepredstavovali neprimeranú finančnú záťaž. V roku 2016 sa overovali ČNUS za rok 2014 a boli stanovené vo výške 851,5 mil. Kč (približne 32 mil. EUR) po odpočítaní čistých nákladov v sume 657,2 mil. Kč (približne 24 mil. EUR), ktoré nepredstavovali neprimeranú finančnú záťaž.

Chorvátsko

V Chorvátsku sa ČNUS financujú na základe rozhodnutia chorvátskeho NRO z prostriedkov štátneho rozpočtu. K financovaniu dochádza v prípade dokázania vzniku neprimeranej záťaže poskytovateľa US na žiadosť poskytovateľa US avšak podložené rozhodnutím NRO v súlade s podmienkami štátnej pomoci Chorvátska. Po vyčíslení ČNUS predkladá poskytovateľ US žiadosť chorvátskemu NRO o kompenzáciu ČNUS v zákonom stanovenej podobe do 31. júla vždy za predchádzajúci rok. Žiadosť musí obsahovať audítorom overený spôsob výpočtu ČNUS a musia sa spĺňať požiadavky oddeleného účtovania skutočností týkajúcich sa US. NRO žiadosť preveruje a do 6 mesiacov odo dňa podania žiadosti poskytovateľa US vydá rozhodnutie o výške nároku na kompenzáciu. Neprimeraná záťaž poskytovateľa US sa v celej výške hradí zo štátneho rozpočtu Chorvátska. V roku 2014 požiadal poskytovateľ US v Chorvátsku o kompenzáciu neprimeranej finančnej záťaže vo výške približne 20 mil. EUR.

Maďarsko

Financovanie US sa v Maďarsku vykonáva prostredníctvom účtu zriadeného na podporu US, ktorý je spravovaný NRO. Na účet na podporu US prispievajú všetky subjekty poštového odvetvia na území Maďarska v závislosti od veľkosti trhového podielu a relevantného trhu. V roku 2014 predstavovala úhrada z účtu na podporu US poskytovateľovi US sumu približne 9 miliárd forintov (29 mil. EUR). V súčasnosti je v procese schvaľovania legislatívna zmena, ktorá obmedzí výšku kompenzácie ČNUS poskytovateľovi US vo výške maximálne 15 mil. EUR za rok.

Poľsko

ČNUS v podmienkach Poľska sa financujú z príspevkov poštových subjektov, ktoré majú povinnosť prispievať do kompenzačného fondu a zo štátneho rozpočtu v prípade ak je suma príspevkov poštových podnikov nižšia ako výška ČNUS. Poskytovatelia US služieb alebo služieb v rozsahu US, ktorých príjmy z daných služieb v období financovania US presiahli 1 mil. PLN (približne 231 tisíc EUR), musia prispievať do kompenzačného fondu. Poskytovatelia poštových služieb v rozsahu US musia viesť oddelené účtovníctvo pre účely zistenia príjmov ako podklad pre definovanie výšky príspevku do kompenzačného fondu. Výška príspevku prevádzkovateľa poštových služieb do kompenzačného fondu je definovaná na základe jednotnej percentuálnej miery v závislosti od pomeru výšky priznanej kompenzácie a súčtu tržieb operátorov, ktorí sú povinní prispievať z poskytovania US alebo služby v rozsahu US, získaných v rozpočtovom roku uznania kompenzácie. Výška príspevku prevádzkovateľa poštových služieb sa vypočíta ako násobok jednotnej percentuálnej miery a výnosov z poskytovania US alebo služieb v rámci rozsahu US, nesmie však prekročiť 2% výnosov z poskytovania US alebo služieb v rámci rozsahu US.

Poskytovateľ US musí každoročne k 1. marcu informovať ministra zodpovedného za komunikáciu ohľadom očakávanej straty z US a priložiť podporné výpočty a zdôvodnenia. Poskytovateľ US je povinný do 7 mesiacov od skončenia roku, v ktorom bola zaznamenaná strata z poskytovania US predložiť NRO informácie o kalkulácii ČNUS a strate z poskytovania US, dokumenty slúžiace ako podklady na vyčíslenie ČNUS a straty z poskytovania US spolu s finančným reportom overeným nezávislým audítorom z predchádzajúceho fiškálneho roku. Spolu s uvedenými dokumentmi musí podať žiadosť o kompenzáciu. Za rok 2013 bola kompenzácia poskytovateľovi US v sume 95,07 mil. PLN (približne 22 mil. EUR), čo je nižšia hodnota z dvojice ČNUS a účtovnej straty. ČNUS predstavovali 139,48 mil. PLN (približne 32 mil. EUR) a účtovná strata 95,07 mil. PLN. Za rok 2014 nevznikol poskytovateľovi nárok na kompenzáciu, pretože dosiahol účtovný zisk a rovnako aj zisk z poskytovania US.

Rumunsko

V Rumunsku, na kompenzáciu neprimeranej záťaže z poskytovania US môže NRO zriadiť kompenzačný fond, do ktorého na základe rozhodnutia NRO musia prispieť poskytovatelia zameniteľných poštových služieb a poskytovateľ US. Poskytovateľ US v Rumunsku v roku 2016 požiadal o kompenzáciu ČNUS za rok 2015. NRO však rozhodol, že neboli splnené obidve kritériá pre získanie kompenzácie a teda poskytovateľ US neznášal neprimeranú finančnú záťaž. Poskytovateľ US dosiahol nižšiu návratnosť kapitálu ako bola hodnota váženého priemeru nákladov na kapitál vo výške 13,1%, avšak nebola splnená podmienka výšky ČNUS presahujúcej 3% z hodnoty príjmov z poskytovania US.

Luxembursko

Zákon o poštových službách v Luxembursku umožňuje vytvorenie kompenzačného fondu a uhrádzanie ČNUS v prípade, že poskytovanie US spôsobuje poskytovateľovi neprimeranú záťaž. Kompenzačný fond však nebol zatiaľ uvedený do praxe. Okrem toho poskytovateľ US v Luxembursku môže využívať na čiastočné pokrývanie nákladov vznikajúcich v súvislosti poskytovaním US príjmy z vydávania poštových známok. Vydávanie poštových známok je záležitosťou národnej suverenity. Vláda môže túto zveriť do kompetencie poskytovateľovi US, ktorý potom príjmy z nej zohľadňuje pri výpočte ČNUS.

Malta

Poskytovateľ US na Malte má nárok na financovanie US po vydaní rozhodnutia NRO Malty o vykonaní kompenzácie. Kompenzácia sa môže vykonať 2 spôsobmi. NRO môže rozhodnúť o kompenzácií zo štátneho rozpočtu v prípade odsúhlasenia ministra financií alebo môže rozhodnúť o zavedení kompenzačného fondu. V prípade zavedenia kompenzačného fondu určí príspevky prevádzkovateľov poštových služieb a/alebo používateľov, spôsob a termín úhrady príspevkov.

Od 1. januára 2014 sa príspevky do kompenzačného fondu členia v závislosti od rozsahu oprávnenia poskytovať poštové služby. Prevádzkovatelia poštových služieb, ktorí sú oprávnení poskytovať poštové služby aj mimo rozsahu US prispievajú v sume 5 000 EUR alebo 1,5% z celkového hrubého príjmu zo zameniteľných poštových služieb, podľa toho, ktorá suma je vyššia. Poplatky, ktoré vyplácajú prevádzkovatelia poštových služieb, ktorí sú oprávnení poskytovať poštové služby, ktoré sú mimo rozsah US prispievajú v sume 150 EUR. Prevádzkovateľ poštových služieb, ktorý NRO dokáže, že jeho hrubé príjmy neprekročili výšku 24 300 EUR za rok, je oslobodený od príspevkovej povinnosti.

Švajčiarsko

Poskytovateľ US vo Švajčiarsku financuje US z vlastných zdrojov. Poskytovateľ stanovuje ceny služieb US tak aby zabezpečil pokrytie menej výnosných služieb v rámci US spolufinancovaním ziskovými službami, napríklad doručovanie listov v horských oblastiach prostredníctvom doručovania listov medzi mestami. Poskytovanie US nepredstavuje žiadne dodatočné daňové zaťaženie pre obyvateľov. Poskytovateľ US môže kompenzovať ČNUS predchádzajúceho roku v podobe prevodov medzi jednotlivými obchodnými jednotkami a poštovými podnikmi.

Ako súčasť systému dotácií tlače, konfederácia dotuje distribúciu novín a časopisov v celkovej sume 50 mil. CHF ročne (približne 46 mil. EUR). Následne poskytovateľ US túto dotáciu prenáša na spôsobilých vydavateľov vo forme zníženia ceny za 1 kópiu novín a časopisov. Samotný poskytovateľ US však za rok 2015 zaznamenal stratu na distribúcii novín vo výške 75 mil. CHF. V roku 2016 boli regionálne a lokálne tlače podporované v závislosti od typu 25 centami za 1 kópiu a 15 centami za 1 kópiu. V roku 2013 predstavovali ČNUS 409 mil. CHF (približne 382 mil. EUR) a v roku 2014 hodnotu 392 mil. CHF (približne 367 mil. EUR).

Zhrnutie

Financovanie US prostredníctvom kompenzačného fondu, využívané aj v SR, je najčastejším spôsobom úhrady neprimeranej finančnej záťaže vznikajúcej z poskytovania US. Tento spôsob využíva 11 krajín z 22 krajín zahrnutých do analýzy. Okrem týchto 11 krajín majú v národnej legislatíve definovanú úhradu ČNUS prostredníctvom kompenzačného fondu ďalšie 4 krajiny, v praxi sa však táto možnosť nevyužíva.

Ďalšou možnosťou, v praxi využívanou, je úhrada neprimeranej finančnej záťaže zo štátneho rozpočtu, ktorú využívajú 4 krajiny. Unikátny prístup ku kompenzácii ČNUS má Švajčiarsko, kde sa z externých zdrojov ČNUS neuhrádzajú. Náklady na stratové služby z US sú kompenzované výnosmi zo ziskových služieb US.

Tabuľka č. 5: Prehľad metód financovania čistých nákladov US

	AT	BE	BG	CZ	DE	DK	EE	FR	HR	HU	CH	IR	IT	LUX	MT	NL	PL	RO	SI	SR	UK	
Kompenzačný fond																						
Dotácia zo štátneho rozpočtu																						
Spolufinancovanie ziskovými službami																						
Nefinancuje sa																						

Zdroj: PwC analýza

Vo všetkých krajinách, v ktorých bol zavedený kompenzačný fond existuje povinnosť pre poštové podniky poskytujúce zameniteľné poštové služby povinnosť prispievať do kompenzačného fondu. Príspevok do kompenzačného fondu sa odvíja od veľkosti trhového podielu poštového podniku a platí sa ako percento z tržieb zo zameniteľných poštových služieb. Výška príspevku je medzi krajinami odlišná. V SR je povinnosť pre poštové podniky prispievať najviac 3% z tržieb zo zameniteľných poštových služieb. V Estónsku existuje možnosť pre NRO určiť príspevok od 0% do 5% z tržieb zo zameniteľných poštových služieb. Potenciálne najvyššie percento z tržieb musia prispievať podniky v Taliansku, kde je horná hranica príspevku stanovená ako 10% z tržieb zo zameniteľných poštových služieb, avšak v súčasnosti je stanovená vo výške 3%. Najnižší podiel z tržieb je definovaný na Malte, kde je vo výške 1,5%, avšak na Malte je definovaný aj fixný poplatok 5 000 EUR, podľa toho ktorá suma je vyššia.

Nasledujúca tabuľka popisuje financovanie US z hľadiska toho, či je kompenzačný fond zriadený a aktívovaný a tiež aké subjekty prispievajú do kompenzačného fondu.

Tabuľka č. 6: Spôsoby prispievania do kompenzačného fondu v jednotlivých krajinách

Krajina	Zriadený fond	Aktívny fond	Prispievatelia	Výška príspevku
AT	Áno	Áno	Poštové podniky, Poskytovateľ US	N/A
BE	Nie	Nie		
BG	Nie	Nie		
CZ	Áno	Áno	Štát	Celá suma
DE	Nie	Nie		
DK	Áno	Nie		
EE	Áno	Áno	Poštové podniky, Poskytovateľ US	0-5% z tržieb z poskytovania zameniteľných poštových služieb
FR	Áno	Nie		
HR	Áno	Áno	Štát	Celá suma
HU	Áno	Áno	Štát, Poštové podniky, Poskytovateľ US	Podľa trhového podielu poštového podniku, najviac však 10% z tržieb z poskytovania zameniteľných poštových služieb. V prípade nedostatku prostriedkov dofinancuje štát.
CH	Nie	Nie		
IR	Áno	Nie		
IT	Áno	Áno	Štát, Poštové podniky, Poskytovateľ US	Najviac 10% z tržieb zo zameniteľných poštových služieb, v súčasnosti 3%. V prípade nedostatku prostriedkov dofinancuje štát.
LUX	Áno	Nie		
MT	Áno	Áno	Poštové podniky, Poskytovateľ US	1,5% z tržieb z poskytovania zameniteľných poštových služieb, najmenej však 5 000 EUR.
NL	Áno	Nie		
PL	Áno	Áno	Štát, Poštové podniky, Poskytovateľ US	N/A
RO	Áno	Áno	Poštové podniky, Poskytovateľ US	N/A
SI	Áno	Áno	Poštové podniky, Poskytovateľ US	N/A
SR	Áno	Áno	Štát, Poštové podniky, Poskytovateľ US	Podľa trhového podielu poštového podniku, najviac však 3% z tržieb z poskytovania zameniteľných poštových služieb. V prípade nedostatku prostriedkov dofinancuje štát.
UK	Nie	Nie		

1.4 Neprimeraná finančná záťaž z poskytovania univerzálnej služby

V prípade, že povinnosti vyplývajúce z poskytovania US predstavujú pre poskytovateľa neprimeranú finančnú záťaž, má nárok na jeho kompenzáciu. V prvej poštovej smernici sa hovorí o neprimeranej finančnej záťaži poskytovateľa US z poskytovania a tiež aj o tom, že v súvislosti s poskytovaním US môžu vzniknúť poskytovateľovi US čisté náklady. Smernica taktiež definovala spôsob kompenzácie tej časti ČNUS, ktorá je považovaná za neprimeranú záťaž, prostredníctvom kompenzačného fondu.

Tretia poštová smernica už umožnila členským krajinám aj alternatívne riešenie financovania neprimeranej záťaže v súvislosti s poskytovaním US. Alternatívne riešenia financovania neprimeranej záťaže sú popísané v časti Financovanie US. Posledná smernica taktiež popisuje, že vedenie oddelených účtov by malo byť využité ako základ pre zisťovanie, či poskytovateľovi US vznikajú čisté náklady a či povinnosť poskytovania US predstavuje pre poskytovateľa neprimeranú finančnú záťaž.

1.4.1 Neprimeraná finančná záťaž z poskytovania univerzálnej služby v SR

Podmienkou pre vznik nároku na kompenzáciu ČNUS je neprimeraná finančná záťaž. Neprimeranosť finančnej záťaže posudzuje NRO a za neprimeranú finančnú záťaž považuje taký stav, kedy nie je vzhľadom na hospodársku situáciu poskytovateľa možné od neho spravodlivo požadovať, aby tieto náklady znášal.

Na určenie či poskytovateľovi US vznikla neprimeraná záťaž NRO posudzuje niekoľko faktorov, ktorými sú:¹⁷

- ČNUS musia obsahovať iba preukázateľné a ekonomicky oprávnené náklady priamo alebo nepriamo vynaložené na poskytovanie US;
- Rozdiel medzi ČNUS a nehmotnými výhodami musí byť kladný;
- Posúdenie rozsahu vplyvu ČNUS na rentabilitu výnosov poskytovateľa US;
- Rozdiel medzi rentabilitou výnosov poskytovateľa US a rentabilitou výnosov ostatných poštových podnikov;
- Vplyv US na hospodársku situáciu poskytovateľa US, na výsledok hospodárenia, jej vývoj a úroveň využívania;
- Pomer medzi ČNUS a výnosmi z poskytovania US;
- Trhový podiel poskytovateľa US na trhu US a trhu zameniteľných poštových služieb.

Vzhľadom na posúdenie daných faktorov, ako aj posúdenie ostatných poštových podnikov poskytujúcich zameniteľné poštové služby, ktoré prispievajú do kompenzačného fondu, NRO aktuálne považuje 1% z celkových nákladov poskytovateľa US za primeranú finančnú záťaž. Z toho vyplýva, že od vyčíslenej sumy ČNUS, ktorú poskytovateľ US predložil NRO sa po iných úpravách zo strany NRO odpočíta aktuálne 1% z celkových nákladov a zvyšná časť je považovaná za neprimeranú záťaž pre poskytovateľa US. Výšku nákladov, ktoré sú považované za primerané určí NRO pre konkrétne obdobie. Na úhradu takto určenej neprimeranej záťaže sa použijú prostriedky z kompenzačného fondu.¹⁸

Nasledujúca tabuľka zobrazuje predbežné ČNUS a ČNUS, považované za neprimeranú finančnú záťaž poskytovateľa US v rokoch 2012 až 2016.

¹⁷ Vyhláška Poštového regulačného úradu č. 63/2012 z 2.2.2012, Príloha 1

¹⁸ Vestník úradu pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb č. 15/2016 z 23.11.2016

Tabuľka č. 7: Prehľad ČNUS na Slovensku

Rok	Predbežné ČNUS (v EUR)	ČNUS (v EUR)	Primeraná záťaž (v EUR)
2012	8 644 971	12 072 751	1 341 417 ¹⁹
2013	7 196 528	10 661 552	3 127 683
2014	9 515 069	11 469 478	3 020 046
2015	9 361 008	12 040 524	3 057 797
2016	9 205 145	*Nebolo ešte určené	*Nebolo ešte určené

Zdroj: PwC analýza podľa dát zverejnených NRO²⁰

1.4.2 Neprimeraná finančná záťaž z poskytovania univerzálnej služby v krajinách EÚ

Neprimeraná finančná záťaž je NRO posudzovaná rôzne. Nasledujúcich 9 vybraných príkladov poskytuje pohľad na odlišné prístupy k stanoveniu výšky neprimeranej finančnej záťaže z poskytovania US. Týchto 9 krajín bolo vybratých na základe dostupnosti informácií o stanovení výšky neprimeranej záťaže.

Belgicko

Belgická legislatíva stanovuje výšku neprimeranej záťaže ako sumu ČNUS, ktorá presahuje 3% z tržieb z poskytovania US. Takto definovaná neprimeraná záťaž by mala byť kompenzovaná zo štátneho rozpočtu.

Holandsko

V prípade Holandska sa v legislatíve nedefinuje neprimeraná finančná záťaž z poskytovania US. NRO v Holandsku má za cieľ úplnú liberalizáciu trhu s poštovými službami patriacimi do rozsahu US. V prípade, že by poskytovateľovi US spôsobila povinnosť US značnú stratu, tak by kompenzácia musela byť individuálne vyžiadaná cez kráľovský dekrét.

Rakúsko

V Rakúsku sú za neprimeranú finančnú záťaž považované ČNUS, ktorých výška prevyšuje 2% z celkových nákladov poskytovateľa US. Ku kompenzácii dochádza iba v prípade, že ČNUS túto hranicu presiahnu, ak sú nižšie ako 2% z nákladov tak poskytovateľ US nedostáva žiadnu kompenzáciu.

Taliansko

Ak talianskemu poskytovateľovi US vzniká neprimeraná finančná záťaž v súvislosti s poskytovaním US má nárok na jej kompenzáciu. Výšku neprimeranej záťaže stanovovalo po rok 2015 ministerstvo každý rok vždy k 15. máju. Poskytovateľ US si v rokoch 2011 a 2012 žiadal 709 mil. a 704 mil. EUR. NRO v tomto období uznal 380,6 mil. a 327,3 mil. EUR. Kompenzácia čistých nákladov tak pokrýva približne 50% z nákladov US. Od obdobia 2015 do 2019 sa spôsob stanovenia neprimeranej záťaže zmenil. NRO už nezohráva prakticky žiadnu úlohu keďže jej už neprípadá povinnosť zisťovať a overovať komplexné výpočty ČNUS. Zákonom sa stanovila maximálna výška vládnych dotácií na kompenzáciu neprimeranej záťaže poskytovateľovi US na čiastku 262,4 mil. EUR ročne. Kompenzácia US sa v podmienkach Talianska uskutočňuje z prostriedkov poskytovateľa US, kompenzačného fondu, vládnych dotácií na US a vládnych dotácií na znížené tarify.

V Českej republike môže poskytovateľ US podať žiadosť o kompenzáciu ČNUS predstavujúcich neprimeranú záťaž NRO najneskôr vždy do 31. augusta za predchádzajúce zúčtovacie obdobie. NRO následne

¹⁹ V roku 2012 bola primeraná záťaž poskytovateľa US určená ako 10% z ČNUS po úpravách NRO

²⁰ Internetová stránka Úradu pre reguláciu elektronických komunikácií a sieťových služieb: <http://www.teleoff.gov.sk/index.php?ID=8691>

vydá rozhodnutie o výške neprimeranej záťaže ČNUS najviac však v zákonom stanovenom limite. Legislatíva ČR stanovuje limity neprimeranej záťaže a to za rok 2015 sumu 700 mil. Kč, za rok 2016 sumu 600 mil. Kč a za rok 2017 sumu 500 mil. v Kč. Ostatné ČNUS prevyšujúce uvedené limity sa nepovažujú za neprimeranú záťaž.

Chorvátsko

V Chorvátsku upravuje výšku čistých nákladov predstavujúcich neprimeranú záťaž NRO. Po vyčíslení ČNUS predkladá poskytovateľ US žiadosť NRO o kompenzáciu ČNUS v zákonom stanovenej podobe do 31. júla vždy za predchádzajúci rok. Žiadosť musí obsahovať audítorom overený spôsob výpočtu ČNUS a musia byť splnené požiadavky oddeleného účtovania skutočností týkajúcich sa US. NRO žiadosť preveruje a do 6 mesiacov odo dňa podania žiadosti poskytovateľa US vydá rozhodnutie o výške nároku na kompenzáciu.

Maďarsko

V Maďarsku sa za primeranú záťaž podľa legislatívy považuje 1% nákladov súvisiacich s poskytovaním US. Akonáhle ČNUS prekročia 1% vzniká poskytovateľovi US neprimeraná záťaž a súvzťažne s neprimeranou záťažou nárok na kompenzáciu. Poskytovateľ US má nárok na kompenzáciu neprimeranej záťaže do 15 mil. EUR ročne. Výšku neprimeranej záťaže stanovuje minister zodpovedný za poštový sektor v Maďarsku. V budúcnosti bude výšku neprimeranej záťaže upravovať rozhodnutie Európskej komisie.

Poľsko

V poľskej legislatíve sa s vymedzením neprimeranej záťaže nestretáme. Zákon síce definuje financovanie ČNUS v prípade straty z poskytovania US nasledovne: ak dôjde k strate a ČNUS (vypočítané v súlade s metodikou výpočtu čistých nákladov) sú nižšie ako skutočná účtovná strata vzniknutá v dôsledku poskytovania US, kompenzovaná je celá suma ČNUS. Naopak v prípade, že ČNUS sú vyššie ako strata, poskytovateľ US dostáva len náhradu straty. Suma odškodnenia sa teda rovná nižšej sume z dvojice ČNUS a účtovná strata. Poskytovateľ US musí každoročne k 1. marcu informovať ministra zodpovedného za komunikáciu ohľadom očakávanej straty z poskytovania US a priložiť odôvodňujúce výpočty a zdôvodnenia.

Rumunsko

Na to aby boli v Rumunsku ČNUS považované za neprimeranú finančnú záťaž musia byť zároveň splnené dve kritériá. Prvým kritériom je, že návratnosť kapitálu poskytovateľa US musí byť nižšia ako vážený priemer nákladov na kapitál, ktorý určuje NRO. Druhou podmienkou je, že ČNUS na to, aby boli považované za neprimeranú záťaž musia presiahnuť 3% z výšky príjmov z poskytovania US.

Zhrnutie

Prístup k vymedzeniu primeranej a neprimeranej finančnej záťaže sa medzi krajinami líši. Rozdiel v posúdení neprimeranej záťaže vyplýva aj z rôzneho prístupu k určeniu výšky ČNUS a ich úhrade, preto je potrebné brať ohľad na rôzne východiská. V krajinách, kde boli poskytovateľmi US požadované vysoké sumy ČNUS je primeraná finančná záťaž často definovaná ako pevná suma, ktorú určuje NRO. V SR je primeraná finančná záťaž určovaná ako percentuálna časť celkových nákladov poskytovateľa US. Dostupné informácie o výške primeranej a neprimeranej záťaže sú zhrnuté v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 8: Spôsoby posúdenia neprimeranej finančnej záťaže v krajinách EÚ

Krajina	Neprimeraná záťaž
Belgicko	Suma ČNUS presahujúca 3% z tržieb z poskytovania US
Holandsko	Individuálne posúdenie
Rakúsko	Suma presahujúca 2% z celkových nákladov
Taliansko	Maximálna suma 262,4 mil. EUR
Česká republika	Maximálna suma 700 mil. Kč (2015), 600 mil. Kč (2016), 500 mil. Kč (2017)
Chorvátsko	Individuálne posúdenie
Maďarsko	Suma ČNUS presahujúca 1% z nákladov z poskytovania US, maximálne 15 mil. EUR
Rumunsko	Suma ČNUS presahujúca 3% z tržieb z poskytovania US

---

2. Analýza a zhodnotenie vplyvu súčasného rozsahu univerzálnej služby, požiadaviek na kvalitu univerzálnej služby a systému zameniteľných poštových služieb na výpočet a kompenzáciu čistých nákladov univerzálnej služby v súvislosti s meniacimi sa potrebami a požiadavkami trhu

2.1 Výpočet a kompenzácia ČNUS v SR

Na výpočet výšky ČNUS a potrebnej kompenzácie môže byť využitých niekoľko metód, ktorými sú:

- Commercial approach (ďalej „komerčný scenár“),
- Net Avoidable Costs,
- Entry Pricing,
- Profitability cost.

Komerčný scenár

V SR je využívaná metóda komerčného scenára, ktorú na výpočet ČNUS odporúča CERP. Podľa vyhlášky Poštového regulačného úradu z 2. februára 2012 o spôsobe výpočtu a náhrade čistých nákladov univerzálnej služby tento výpočet zahŕňa:

- ČNUS v súlade s podmienkou nákladovej efektívnosti – priame náklady a časť nepriamych nákladov súvisiacich s poskytnutou US,
- Primeraný zisk,
- Trhovú výhodu.

Komerčný scenár popisuje správanie poskytovateľa US za podmienky, že by nemal povinnosť poskytovať US. Táto metóda berie ohľad na povinnosti poskytovateľa vyplývajúce z uzavretých zmlúv, popisuje ako, za akých podmienok, v akej kvalite a ktoré služby by boli poskytované za komerčných podmienok a tiež zohľadňuje zmeny týkajúce sa US v parametroch:

- Geografické podmienky a hustota osídlenia,
- Frekvencia dodávania,
- Poskytované produkty a služby,
- Požadovaná kvalita služieb,
- Požadovaná hustota poštovej siete,
- Cenotvorba.

Pri vyhodnotení komerčného scenára sa zohľadní aj vplyv reakcie zákazníkov na dopyt po službách a z toho vyplývajúci vplyv na náklady a výnosy poskytovateľa US. Komerčný scenár teda najprv definuje ako by sa zmenila stratégia poskytovateľa bez povinnosti US. Následne identifikuje ktoré služby by neboli poskytované bez povinnosti poskytovania US a zohľadní sa zmena nákladov a zmena výnosov poskytovateľa. Porovnaním tohto alternatívneho scenára so súčasnou situáciou sú následne vyčíslené ČNUS. Metóda komerčného scenára je využívaná napríklad v SR, Českej republike, Maďarsku, Rumunsku a Bulharsku. V ďalších krajinách nie sú dostupné presné informácie ohľadne metódy výpočtu. Dostupná je iba informácia o použití metódy alternatívneho scenára, čo však môže zahŕňať viac metód, medzi nimi aj metódu komerčného scenára.

Net Avoidable Costs

Medzi tieto metódy patrí je metóda čistých odbúrateľných nákladov (ďalej „NAC“ – Net Avoidable Costs). Táto metóda určuje ktoré náklady by poskytovateľ US neznášal ak by nemal povinnosť poskytovať US. Hlavným predpokladom metódy NAC je, že komerčný poskytovateľ maximalizujúci svoj zisk by nedoručoval do tých miest, kde mu to neprináša zisk. Pri výpočte je trh rozdelený na segmenty z hľadiska produktov, geografických podmienok a času. Ďalším krokom výpočtu je odlišenie segmentov, ktoré vytvárajú stratu. V treťom kroku je potom výška ČNUS určená ako suma strát tvorených týmito stratovými segmentmi.

Metóda NAC je však pri výpočte ČNUS kritizovaná z dôvodu jej nedostatkov. Prvým je, že metóda NAC poskytuje „nerealistický obraz“ poštových služieb, ktoré by boli poskytované. Nezohľadňuje totiž dopytové faktory, v tomto prípade zákaznícke segmenty, ale na trh sa pozerá iba z hľadiska prijímateľov poštových

služieb. To znamená, že táto metóda predpokladá, že poskytovateľ môže odstrániť časť poskytovaných služieb bez toho aby tým ovplyvnil dopyt v ostatných segmentoch. Ďalším nedostatkom je, že predpoklady, na ktorých sú založené výpočty pomocou metódy NAC nie sú založené na podmienkach liberalizovaného trhu. Nedostatkom metódy NAC je tiež závislosť výšky ČNUS od úrovne detailu na akej je výpočet realizovaný. Totiž poskytovateľ môže obsluhovať oblasti, v ktorých sú zahrnuté trasy neprinášajúce zisk. Z toho potom vyplýva, že čím detailnejšie údaje sú využité pre výpočet, tým viac trás neprinášajúcich zisk môže byť identifikovaných, čo znamená zvýšenie ČNUS. Podľa štúdie Copenhagen Economics: What is the cost of Post Denmark's universal service obligation, na základe ktorej CERP²¹ vypracoval odporúčanie pre využitie metódy komerčného scenára, metóda NAC vedie k určaniu vyššej sumy ČNUS ako je to v prípade komerčného scenára. Metóda NAC je pre výpočet ČNUS využívaná v Belgicku a Taliansku, v Belgicku však zatiaľ nebola poskytovateľom US žiadaná kompenzácia ČNUS. NAC v upravenej podobe bola využitá aj vo Veľkej Británii.

Entry pricing

Možnosťou pre výpočet kompenzácie ČNUS je aj metóda „Entry Pricing“ (ďalej „EP“), ktorá určuje ČNUS a zisk poskytovateľa po liberalizácii trhu. Hlavným predpokladom je, že poskytovateľ US pôsobí na monopolnom trhu, čo znamená, že v súčasnosti vzhľadom na tretiu poštovú smernicu nie je táto metóda aplikovateľná.

Profitability cost

Porovnanie súčasného a alternatívneho scenára poskytuje aj metóda „Profitability Cost“ (ďalej „PC“), ktorá porovnáva zisk poskytovateľa US pri trhovej rovnováhe v dvoch alternatívach. Prvou alternatívou je súčasný stav, teda poskytovateľ má povinnosť poskytovať US a druhou alternatívou tento poskytovateľ nemá povinnosť poskytovať US. Pri porovnaní sa zohľadňuje liberalizácia trhu a v scenári, v ktorom poskytovateľ nemá povinnosť poskytovať US sa predpokladá konkurencia v niektorých segmentoch. Problémom metódy PC je nemožnosť tvorby dostatočných predpokladov o budúcom vývoji konkurencie na trhu a teda nie je možné dostatočne dôveryhodne vyčíslieť ČNUS.

Neprimeraná finančná záťaž

Suma ČNUS vyčíslená podľa ktorejkoľvek metódy popísanej vyššie nie je automaticky poskytovateľovi US kompenzovaná. NRO najprv posudzuje správnosť vyčíslenia, čo môže viesť k dodatočným úpravám výšky ČNUS. Následne je od sumy ČNUS odpočítaná záťaž, ktorú NRO v danej krajine považuje ako primeranú na to aby ju poskytovateľ znášal. Táto časť ČNUS teda kompenzovaná nie je, zvyšná časť je neprimeranou finančnou záťažou a je konečnou sumou, ktorá bude poskytovateľovi US kompenzovaná. Prístupy k určeniu neprimeranej finančnej záťaže sa medzi krajinami môžu líšiť. V niektorých krajinách je určená NRO ako percentuálna časť z celkových nákladov alebo celkových výnosov, percentuálna časť z nákladov alebo výnosov z poskytovania US alebo môže byť určená ako pevná suma.

Nasledujúca tabuľka sumarizuje prístupy k určeniu primeranej finančnej záťaže a porovnáva výšku nekompenzovanej časti ČNUS vo vybraných krajinách. Výber bol uskutočnený na základe dostupnosti údajov o spôsobe určenia primeranej finančnej záťaže a výške kompenzácie ČNUS.

---

²¹ CERP: Working Group Economics: PT Universal Service and its Financing, Guidelines for Calculating the Net Cost of the Universal Service Obligations (2008)

Tabuľka č. 9: Podiel ČNUS na celkových nákladoch poskytovateľov US a výsledok hospodárenia

Krajina	Primeraná záťaž	Podiel ČNUS na celkových nákladoch poskytovateľa US	Podiel kompenzovanej časti ČNUS na celkových nákladoch poskytovateľa US	Podiel nekompenzovanej časti ČNUS na celkových nákladoch poskytovateľa US
AT	2% z celkových nákladov	-	-	-
BE	3% z tržieb z poskytovania US	-	-	-
BG	Individuálne posúdenie	-	6,87%	-
CZ	Maximálna suma 700 mil. Kč (2015), 600 mil. Kč (2016), 500 mil. Kč (2017)	7,56%	4,32%	3,24%
FR	Individuálne posúdenie	-	1,91%	-
HR	Individuálne posúdenie	9,88%	6,28%	3,61%
HU	1% z nákladov z poskytovania US	4,55%	2,36%	2,20%
CH	Individuálne posúdenie	-	5,29%	-
IT	Maximálna suma 262,4 mil. EUR	3,45%	3,11%	0,35%
PL	Rozdiel medzi sumou účtovnej straty a sumou ČNUS, kompenzovaná je nižšia suma z tejto dvojice	2,46%	1,69%	0,77%
SR	1% z celkových nákladov	5,39%	3,96%	1,43%
Priemer		5,55%	3,98%	1,93%

Zdroj: Rozhodnutia NRO o výške ČNUS, výročné správy poskytovateľov US,
 Pozn.: Údaje za rok 2015 s výnimkou BG (2012) a PL (2014)

Z porovnania môžeme vidieť, že podiel ČNUS na celkových nákladoch poskytovateľa US v SR sa nachádza na úrovni priemeru krajín, za ktoré boli dostupné údaje. Priemer je na úrovni 5,55%. Ako sme už popísali, suma, ktorú považuje za ČNUS poskytovateľ US sa môže líšiť od sumy, ktorú za ČNUS poskytuje NRO. Z tohto hľadiska môžeme hodnotiť, že podiel kompenzácie na celkových nákladoch poskytovateľa US v SR je tiež na úrovni priemeru, vzhľadom na priemernú hodnotu 3,98%. Potom môžeme nekompenzovanú časť, z dôvodu porovnateľnosti medzi krajinami, považovať za primeranú záťaž, vzhľadom na to, že predstavuje takú časť ČNUS, ktorú poskytovateľ US považuje za ČNUS, avšak NRO nie a teda túto časť ČNUS musí poskytovateľ US znášať. Podiel nekompenzovanej časti ČNUS je v SR nižší ako je priemer, ktorý má hodnotu 1,93%.

Výška primeranej záťaže sa však môže medzi krajinami zásadne líšiť vzhľadom na to, že pri jej určení sa musí brať ohľad na ďalšie faktory ako:

- Či ČNUS obsahujú len preukázateľné a ekonomicky oprávnené náklady,
- Či je rozdiel medzi ČNUS a nehmotnými výhodami kladný,
- Rozsah, v akom ČNUS ovplyvnili rentabilitu poskytovateľa US,
- Veľkosť rozdielu medzi rentabilitou poskytovateľa US a ďalších poštových podnikov,
- Úroveň využívania US, jej vývoj, výsledok hospodárenia a vplyv US na hospodársku situáciu poskytovateľa US,
- Pomer medzi čistými nákladmi a celkovými výnosmi US,
- Trhový podiel poskytovateľa US na trhu US a trhu zameniteľných poštových služieb.

Pre možnosť porovnania ziskovosti poskytovateľov US v jednotlivých krajinách slúži nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č. 10: Celkové náklady, výnosy a zisk/strata poskytovateľov US v jednotlivých krajinách za rok 2015

Krajina	Výnosy poskytovateľa v EUR	Náklady poskytovateľa v EUR	Zisk/ Strata	Podiel zisku na celkových výnosoch
AT	2 502 200 000,00 €	2 413 300 000,00 €	88 900 000,00 €	3,55%
BE	2 449 200 000,00 €	1 978 500 000,00 €	470 700 000,00 €	19,22%
BG*	65 459 100,00 €	71 284 500,00 €	- 5 825 400,00 €	-8,90%
CZ	750 712 409,00 €	740 720 181,00 €	9 992 228,00 €	1,33%
DE	61 720 000 000,00 €	59 663 000 000,00 €	2 057 000 000,00 €	3,33%
DK	1 052 629 800,00 €	1 098 279 000,00 €	- 45 649 200,00 €	-4,34%
EE	-	-	-	-
FR	23 048 000 000,00 €	22 328 000 000,00 €	720 000 000,00 €	3,12%
HR	213 779 709,00 €	202 358 933,00 €	11 420 776,00 €	5,34%
HU	648 476 659,00 €	636 917 286,00 €	11 559 373,00 €	1,78%
CH	7 721 365 124,00 €	6 935 016 363,00 €	786 348 761,00 €	10,18%
IR	829 918 000,00 €	830 991 000,00 €	- 1 073 000,00 €	-0,13%
IT	9 037 000 000,00 €	8 441 000 000,00 €	596 000 000,00 €	6,60%
LUX	759 705 319,00 €	727 519 207,00 €	32 186 112,00 €	4,24%
MT	25 886 000,00 €	22 504 000,00 €	3 382 000,00 €	13,06%
NL	3 465 000 000,00 €	3 125 000 000,00 €	340 000 000,00 €	9,81%
PL	1 318 262 205,00 €	1 298 180 295,00 €	20 081 910,00 €	1,52%
RO**	262 739 341,81 €	254 493 049,33 €	8 246 292,47 €	3,14%
SI	216 287 066,00 €	209 364 161,00 €	6 922 905,00 €	3,20%
SR	307 963 000,00 €	303 917 000,00 €	4 046 000,00 €	1,31%
UK***	10 500 000 000,00 €	9 828 000 000,00 €	672 000 000,00 €	6,40%
Priemer				4,19%

* Údaje za rok 2012, kedy bola žiadaná kompenzácia ČNUS

** Údaje za rok 2014, kedy bola žiadaná kompenzácia ČNUS

*** Údaje spolu za Royal Mail a Post Office

Zdroj: Výročné správy poskytovateľov US

Podiel zisku/straty na celkových výnosoch poskytovateľa US v SR je nižší ako je priemer v analyzovaných krajinách. Vo väzbe na porovnanie primeranej finančnej záťaže vyplýva, že poskytovateľ US v SR aj napriek kompenzácií ČNUS dosahuje ziskovosť nižšiu ako je priemer analyzovaných krajín.

Zhrnutie

Pre výpočet ČNUS môžu byť použité rôzne metódy. V SR je využívaná metóda komerčného scenára, ktorú pre výpočet odporúča CERP. Ďalšie metódy založené na porovnaní súčasného a alternatívneho NAC, EP a PC majú buď známe nedostatky alebo vzhľadom na platnú legislatívu nie sú aplikovateľné.

Definícia výšky primeranej finančnej záťaže sa medzi krajinami značne líši a vo viacerých prípadoch je výška posudzovaná individuálne, teda nie je určená ako porovnateľná hodnota. Ak pre účely porovnania budeme považovať za primeranú finančnú záťaž rozdiel medzi výškou ČNUS, ktoré vyčíslil poskytovateľ US a výškou kompenzácie, ktorú NRO schválil, tak sa ukazuje, že SR patrí s podielom kompenzácie na celkových nákladoch poskytovateľa US k priemeru porovnávaných krajín, vzhľadom na priemernú hodnotu 3,98%.

Metóda výpočtu ČNUS a tiež aj posúdenie primeranej a neprimeranej finančnej záťaže sa medzi krajinami líši vzhľadom na rôzne podmienky na trhu v týchto krajinách. Pri posúdení sa zohľadňujú faktory ovplyvňujúce schopnosť poskytovateľa US znášať neprimeranú finančnú záťaž. Jedným z faktorov je aj schopnosť poskytovateľa US dosahovať zisk. Z analýzy vyplýva, že poskytovateľ US v SR dosahuje nižší podiel zisku na celkových výnosoch ako je priemer analyzovaných krajín. Z toho vyplýva aj potenciálne nižšia schopnosť poskytovateľa US znášať neprimeranú finančnú záťaž.

2.2 Vplyv rozsahu univerzálnej služby na výpočet a kompenzáciu ČNUS

2.2.1 Rozsah univerzálnej služby

V SR sú do rozsahu US nad rámec rozsahu definovaného prvou poštovou smernicou zahrnuté aj reklamné adresované zásielky, hromadné listové zásielky a hromadné balíky. Rozsah US stanovený v SR presahuje minimálny rozsah podľa legislatívy EÚ.

Vyhľadávka NRO o výpočte ČNUS a z nej vyplývajúce vypracovanie komerčného scenára nezohľadňuje vo výpočte ČNUS zmenu rozsahu US. Komerčný scenár predpokladá, že poskytovateľ US v prípade, že by nemal povinnosť poskytovať US by prestal poskytovať stratové služby. Samotný rozsah US však neovplyvňuje vo významnej miere výšku kompenzácie ČNUS. Výška kompenzácie ČNUS by bola potenciálne ovplyvnená zrušením poskytovania služieb, ktoré sú poskytované bezodplatne. V súčasnosti sú takou službou slepecké listové zásielky, ich podiel na celkovej kompenzácii ČNUS je však veľmi nízky. Podľa prvej poštovej smernice musia ceny poštových služieb z rozsahu US pokrývať náklady. Z toho vyplýva, že rozsah US nemá vplyv na výšku kompenzácie ČNUS, pretože náklady vznikajúce v súvislosti s poskytovaním poštových služieb nad rámec minimálneho rozsahu US sú pokrývané cenami týchto služieb.

Pri porovnaní počtu poštových služieb zahrnutých do rozsahu US ich vplyvu na podiel kompenzácie ČNUS na celkových nákladoch sa rozsah US ukazuje ako štatisticky nevýznamná premenná a vzťah má veľmi nízky koeficient determinácie s hodnotou 1,97%, čo znamená, že rozsah US dobre nevysvetľuje variabilitu závislej premennej, ktorou je podiel kompenzácie ČNUS na celkových nákladoch poskytovateľa US.

Taktiež zahrnutie služieb hromadné listové zásielky a hromadné balíky do porovnania ako súčasť rozsahu US nezvyšuje koeficient determinácie pre modelovaný vzťah. Z 9 krajín, pre ktoré sú dostupné údaje o výške ČNUS, má 5 krajín, medzi nimi aj SR, do rozsahu US zahrnuté hromadné listové zásielky. SR, Maďarsko a Švajčiarsko sú krajiny, ktoré majú v rozsahu US zahrnuté aj hromadné balíky a zároveň v nich boli kompenzované ČNUS.

Vzhľadom na to, že medzi rozsahom US a výškou kompenzácie ČNUS sme neidentifikovali štatisticky významný vzťah, môžeme analyzované krajiny rozdeliť do 4 skupín podľa rozsahu US a kompenzácie ČNUS na:

- Krajiny s minimálnym rozsahom US, v ktorých zatiaľ ČNUS neboli kompenzované – Holandsko, Rumunsko a Slovinsko;
- Krajiny so službami nad rámec minimálneho rozsahu US, v ktorých zatiaľ ČNUS neboli kompenzované – Rakúsko, Belgicko, Nemecko, Dánsko, Estónsko, Írsko, Malta a Veľká Británia;
- Krajiny s minimálnym rozsahom US, v ktorých ČNUS boli kompenzované – Poľsko a Chorvátsko;
- Krajiny so službami nad rámec minimálneho rozsahu US, v ktorých ČNUS boli kompenzované – Bulharsko, Česká republika, Francúzsko, Maďarsko, Švajčiarsko a SR;

Rozsah US môže ovplyvňovať výšku kompenzácie ČNUS tým, že ovplyvní podiel poskytovateľa US na trhu US a trhu zameniteľných poštových služieb, čo má vplyv na jeho schopnosť znášať primeranú finančnú záťaž. V tomto prípade platí, že väčší podiel na trhu by mal predstavovať väčšiu schopnosť znášať primeranú finančnú záťaž, a teda konečná výška ČNUS by bola nižšia.

2.2.2 Systém zameniteľných poštových služieb

Zameniteľná poštová služba je zákonom o poštových službách definovaná ako služba, ktorá je z hľadiska používateľa poštovej služby zameniteľná s poštovou službou z rozsahu US. Zameniteľnosť poštovej služby je posúdená na základe obsahu poštovej služby, jej účelu a využitia pre používateľa poštovej služby, pridanej

hodnoty poštovej služby a ceny za poskytnutie poštovej služby. Za zameniteľnú poštovú službu môže byť považovaná aj taká služba, ktorá nemá všetky vlastnosti poštovej služby z rozsahu US, ako napríklad frekvencia dodania alebo územný rozsah poskytovania. Systém zameniteľných poštových služieb je tak priamo ovplyvnený rozsahom US, nakoľko širší rozsah US predstavuje potenciálne zahrnutie väčšieho počtu poštových služieb, ktoré môžu byť považované za poštové služby zameniteľné, podľa vyššie popísaných parametrov, so službami z rozsahu US

Pre určenie, či je poštová služba zameniteľnou poštovou službou, je rozhodujúci zápis v registri poštových podnikov. V súčasnosti je v registri poštových podnikov vedených 6 podnikov, ktoré podľa posúdenia NRO poskytujú zameniteľné poštové služby. Týmito podnikmi sú: Cromwell, a.s.; I.D. Marketing Slovensko, s.r.o.; Mediaprint - Kapa Pressegresso, a.s.; Železničná spoločnosť Slovensko, a.s.; FIEGE s.r.o. a marketing post s.r.o.

Poštové podniky poskytujúce zameniteľné poštové služby majú povinnosť prispievať do kompenzačného fondu na uhradenie ČNUS. Každý poštový podnik prispieva do kompenzačného fondu v pomernej výške ČNUS určenej na základe podielu na trhu z hľadiska obratu. Najviac však môže poštový podnik prispieť vo výške 3% z obratu z poskytovania zameniteľných poštových služieb. V prípade, že suma príspevkov v kompenzačnom fonde nepostačuje na úhradu ČNUS, tak sa potrebný rozdiel doplní zo štátneho rozpočtu.

Za rok 2015 boli príjmy a výdavky kompenzačného fondu nasledovné:

Tabuľka č. 11: Príjmy kompenzačného fondu v SR za rok 2015

	Subjekt	Suma v EUR	Podiel na celkových príjmoch kompenzačného fondu
Príspevok zo štátneho rozpočtu - predbežné ČNUS 2014	Ministerstvo dopravy a výstavby SR	9 505 083,16	82,87%
Príspevok zo štátneho rozpočtu - ČNUS 2014	Ministerstvo dopravy a výstavby SR	1 946 965,62	16,98%
Ročný príspevok poštového podniku celkom	Železničná spoločnosť Slovensko, a.s.	16 621,89	0,14%
Ročný príspevok poštového podniku celkom	Cromwell, a.s.	680,71	0,0059%
Ročný príspevok poštového podniku celkom	Mediaprint - Kapa Pressegresso, a.s.	57,03	0,0005%
Spolu		11 469 408,41	

Zdroj: Vestník Úradu pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb č. 4/2016 z 5.5.2016

Výdavky kompenzačného fondu boli použité na úhradu časti ČNUS za rok 2013 vo výške 3 467 667,26 EUR a na úhradu predbežných ČNUS za rok 2014 vo výške 9 512 572,54 EUR a ich prijímateľom bol v plnej miere poskytovateľ US. Z analýzy vyplýva, že poštové podniky poskytujúce zameniteľné poštové služby sa na celkových ročných príjmoch kompenzačného fondu podieľajú vo výške približne 0,15%.

Systém zameniteľných poštových služieb, a teda to aké služby sú považované za zameniteľné so službami z rozsahu US, má vplyv na výpočet kompenzácie ČNUS. Systém zameniteľných poštových služieb vstupuje do výpočtu pri posudzovaní primeranej finančnej záťaže poskytovateľa US. Pri posúdení primeranej finančnej záťaže a neprimeranej finančnej záťaže, ktorá je následne kompenzovaná, sa prihliada na trhový podiel poskytovateľa US na trhu US a trhu zameniteľných poštových služieb. Menší podiel poskytovateľa US na trhu znižuje jeho schopnosť financovania US, čo má vplyv na nižšiu primeranú finančnú záťaž. Nižšia primeraná finančná záťaž potom znamená, že kompenzovaná časť ČNUS, neprimeraná finančná záťaž, je vyššia.

Okrem toho systém zameniteľných poštových služieb vplyva na štruktúru príjmov kompenzačného fondu. Predpoklad vplyvu je, že širší systém zameniteľných poštových služieb znamená zahrnutie väčšieho počtu poštových podnikov do skupiny podnikov povinných prispievať do kompenzačného fondu. Tým pádom môžeme predpokladať, že čím bude príspevok poštových podnikov poskytujúcich zameniteľné poštové služby vyšší, tým väčšiu časť celkovej kompenzácie tieto príjmy pokryjú. Širšia definícia systému zameniteľných poštových

---

služieb tiež potom znamená, že poskytovateľ US by mal na trhu zameniteľných poštových služieb a trhu US menší podiel, čo by znamenalo, že primeraná finančná záťaž pre poskytovateľa US by bola nižšia.

Zhrnutie

Samotný rozsah US podľa analýzy nemá vplyv na výšku kompenzácie ČNUS v jednotlivých krajinách. V skupine porovnávaných krajín je možné nájsť príklady krajín, v ktorých:

- Rozsah US je minimálny podľa prvej poštovej smernice a ČNUS neboli kompenzované;
- Rozsah US je minimálny podľa prvej poštovej smernice a ČNUS boli kompenzované;
- Rozsah US je nad rámec legislatívy EÚ a ČNUS neboli kompenzované;
- Rozsah US je nad rámec legislatívy EÚ a ČNUS boli kompenzované.

Z týchto štyroch možností patrí SR do poslednej skupiny. Do rozsahu US sú nad rámec prvej poštovej smernice zahrnuté reklamné adresované zásielky (Tabuľka č.1, strana 8). Vyberanie a doručovanie listových zásielok a balíkov do 10 kg je zahrnuté v rozsahu US v každej krajine, avšak v SR je táto povinnosť pre poskytovateľa US rozšírená aj na vyberanie a doručovanie hromadných listových zásielok a hromadných balíkov. Z analyzovaných krajín má 12 v rozsahu US zahrnuté hromadné listové zásielky a 10 krajín má zahrnuté hromadné balíky. Zahrnutie týchto služieb nad rámec minimálneho rozsahu US na základe analýzy nemá priamy vplyv na výšku kompenzácie ČNUS.

Rozsah US v SR je v súlade s požiadavkami používateľov poštových služieb podľa Štúdie univerzálnej poštovej služby zameranej na potreby a preferencie používateľov poštových služieb.

Systém zameniteľných poštových služieb súvisí s rozsahom US, nakoľko za zameniteľnú poštovú službu je považovaná služba zameniteľná za službu z rozsahu US. Z toho vyplýva, že definícia rozsahu US priamo ovplyvňuje systém zameniteľných poštových služieb. Systém zameniteľných poštových služieb ovplyvňuje výšku kompenzácie ČNUS tým, že širšia definícia tohto systému môže mať za následok zahrnutie väčšieho počtu služieb, čo následne znižuje podiel poskytovateľa US na trhu US a trhu zameniteľných poštových služieb. Menší podiel na trhu potom môže predstavovať menšiu schopnosť poskytovateľa US na financovanie US, z čoho vyplýva nižšia primeraná finančná záťaž vyplývajúca z poskytovania US. Primeraná finančná záťaž je tá časť ČNUS, ktorá poskytovateľovi US nie je kompenzovaná a teda čím je nižšia, tým väčšia časť ČNUS bude poskytovateľovi uhradená.

Systém zameniteľných poštových služieb ovplyvňuje štruktúru príspevkov do kompenzačného fondu v krajinách, v ktorých majú poštové podniky poskytujúce zameniteľné poštové služby povinnosť prispievať do kompenzačného fondu. Na samotný výpočet ČNUS však rozsah US a ani systém zameniteľných poštových služieb neovplyvňujú.

2.3 Vplyv požiadaviek na kvalitu univerzálnej služby na výpočet a kompenzáciu ČNUS

Poskytovanie US v krajinách EÚ je spojené povinnosťou poskytovateľa zabezpečovať US v kvalite stanovenej požiadavkami NRO. Požiadavky na kvalitu vplyvajú ako na výpočet kompenzácie ČNUS tak aj na celkovú výšku tejto kompenzácie (Tabuľka č.25, strana 99). Extrémnym prípadom vplyvu požiadaviek na kvalitu na kompenzáciu ČNUS je prípad kedy poskytovateľ US nespĺňa požiadavky na kvalitu US, na základe čoho mu môže byť odmietnutá kompenzácia ČNUS.

Požiadavky na kvalitu US sú rozdelené do piatich kategórií:

- Požiadavky na dostupnosť prístupových miest,
- Požiadavky v oblasti časovej dostupnosti,
- Požiadavky v oblasti lehoty prepravy zásielok,
- Spokojnosť zákazníkov a vybavovanie reklamácií.

Z takto vymedzených druhov požiadaviek môžeme zaradiť požiadavky na dostupnosť prístupových miest a požiadavky v oblasti časovej dostupnosti ako požiadavky súvisiace s verejnou poštovou sieťou. Požiadavky v oblasti prepravy zásielok súvisia skôr s kapacitami poskytovateľa US na triedenie a prepravu zásielok. Požiadavky v oblasti spokojnosti zákazníkov a vybavovania reklamácií ukladajú poskytovateľovi US povinnosť vykonávať meranie spokojnosti zákazníkov s kvalitou US a tiež definujú spôsob vybavovania reklamácií. Táto požiadavka na kvalitu je skôr doplnková pre požiadavky súvisiace s verejnou poštovou sieťou a požiadavky na lehotu prepravy.

2.3.1 Požiadavky na kvalitu US súvisiace s verejnou poštovou sieťou

Požiadavka na počet poštových pobočiek prevádzkovaných poskytovateľom US má priamy vplyv výšku kompenzácie ČNUS a tiež na výpočet ČNUS. Povinnosť poskytovateľa US prevádzkovať verejnú poštovú sieť v takom rozsahu, aby bola zabezpečená dostupnosť na celom území SR, spôsobuje, že medzi prevádzkovanými pobočkami sú aj také, ktoré by poskytovateľ bez povinnosti poskytovania US neprevádzkoval vzhľadom na to, že ich prevádzka neprináša poskytovateľovi zisk. Komerčný scenár, ktorý slúži na výpočet kompenzácie ČNUS, popisuje, ktoré kontaktné a prístupové miesta verejnej poštovej siete by poskytovateľ US neprevádzkoval alebo by ich prevádzkoval za iných podmienok, v obmedzenej miere alebo inej kvalite. Výsledkom takéhoto posúdenia je potom hypotetické zrušenie týchto miest. Zmeny v požadovanej hustote poštovej siete sú vykonávané s cieľom jej zúženia a teda s cieľom minimalizácie straty vyplývajúcej z prevádzkovania takých kontaktných a prístupových miest, ktoré vytvárajú stratu a zvyšujú ČNUS. Vzťah medzi veľkosťou siete poštových pobočiek a kompenzáciou ČNUS je teda nepriamo úmerný.

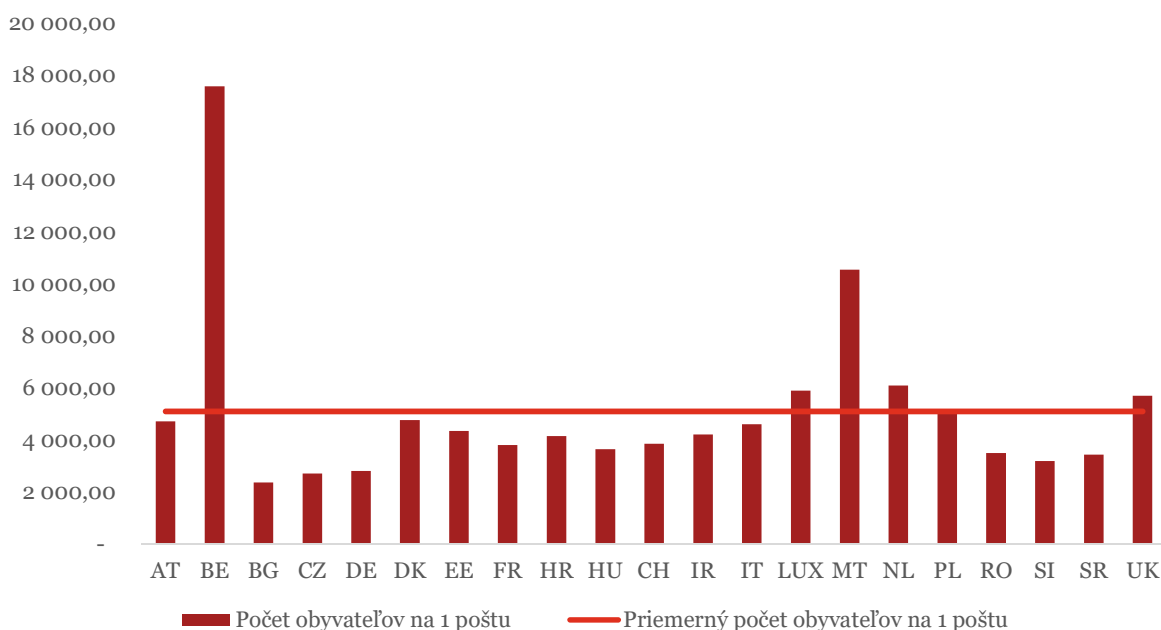
V krajinách ako Francúzsko a Veľká Británia existujú samostatné podporné mechanizmy pre udržanie širokej siete poštových pobočiek. Poskytovateľ US vo Francúzsku dostáva daňové úľavy za poskytovanie hustej siete pobočiek na pokrytie časti ČNUS, ktorá súvisí s prevádzkou požadovaného počtu pôšt. Podobne aj vo Veľkej Británii existuje špecifický mechanizmus na podporu siete poštových pobočiek. Rozdiel medzi Francúzskom a Veľkou Britániou v tomto ohľade je v tom, že vo Veľkej Británii nie je podpora zameraná na celú poštovú sieť, ale iba na sieť poštových pobočiek na vidieku. Ďalší rozdiel spočíva vo forme podpory. Vo Francúzsku je podpora v podobe daňovej úľavy zatiaľ čo vo Veľkej Británii má podobu príspevku zo štátneho rozpočtu. Ročná výška podpory výhradne na prevádzku siete poštových pobočiek vo Veľkej Británii je vo výške približne 330 mil. EUR ročne, výška daňovej úľavy pre poskytovateľa US vo Francúzsku nie je dostupná.

Požiadavky na kvalitu US v SR ukladajú poskytovateľovi US povinnosť prevádzkovať sieť poštových pobočiek závislú od počtu obyvateľov v obci na to aby bola zabezpečená bez neúmerných komplikácií dostupnosť US pre každého. Požiadavku na prevádzkovanie určitého počtu pôšt majú v národnej legislatíve definované aj ďalšie krajiny. Vymedzenie požadovaného počtu je stanovené buď v závislosti od počtu obyvateľov na km², maximálnej vzdialenosti pošty od bydliska alebo ako pevne stanovený počet.

Prvý prípad, stanovenie počtu pôšt na základe hustoty osídlenia, je využívaný napríklad v Taliansku. Požiadavka na verejnú poštovú sieť definovaná na základe vzdialenosti od bydliska je využívaná v SR, Maďarsku a Francúzsku. V Belgicku a v Českej republike je počet pobočiek poskytovateľa US ako pevná hodnota. V Belgicku sú platné dve podmienky, z ktorých jedna hovorí o povinnosti prevádzkovať aspoň jednu poštu v každej obci, čo by predstavovalo 589 pôšt, avšak ďalšia podmienka ukladá povinnosť prevádzkovať minimálne 650 poštových pobočiek.

Nasledujúci graf zobrazuje počet obyvateľov pripadajúci na 1 poštu v jednotlivých krajinách.

Graf č. 4: Porovnanie počtu obyvateľov pripadajúcich na jednu poštu

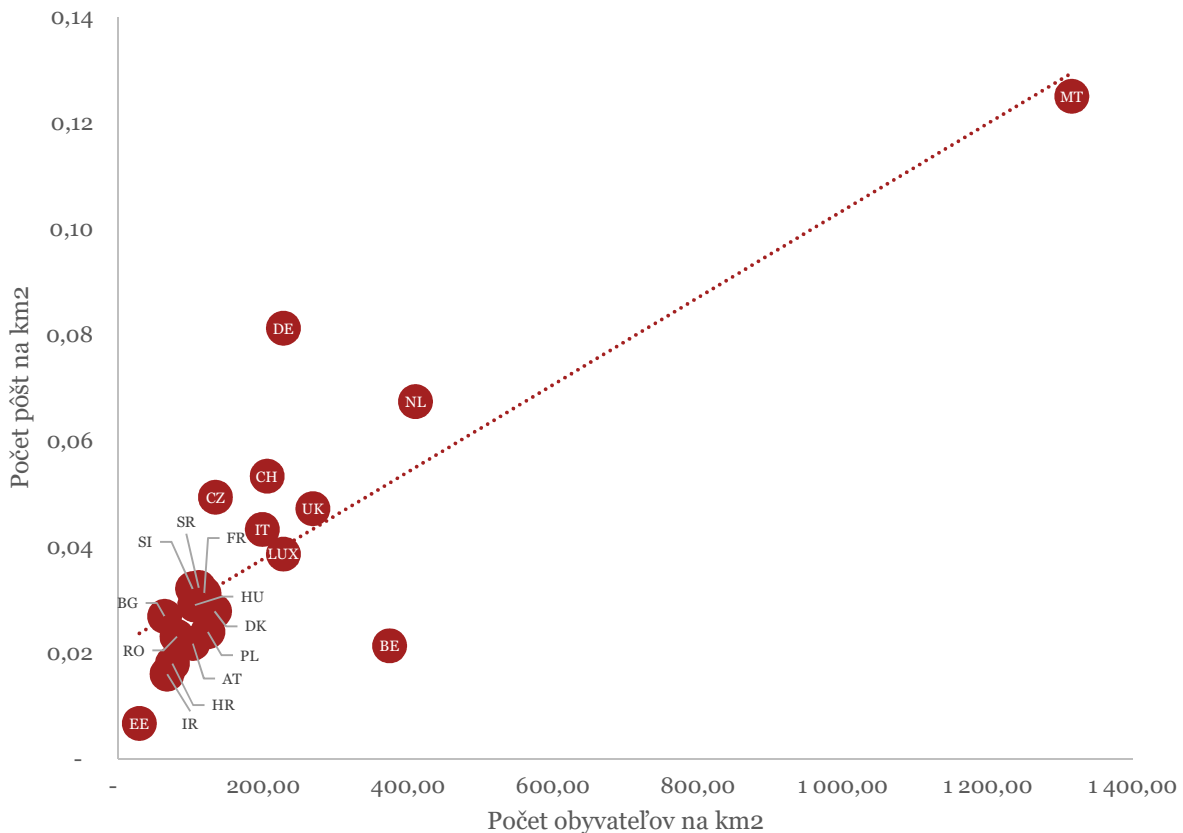

Zdroj: Internetové stránky poskytovateľov US

Z analýzy vyplýva, že vzhľadom na počet obyvateľov je verejná poštová sieť najmenšia v Belgicku, kde na jednu poštu pripadá až 17 581 obyvateľov. Priemerný počet obyvateľov na 1 poštu je na úrovni 5 092. Vyšší počet obyvateľov vzhľadom na veľkosť verejnej poštovej siete ako je priemer je v krajinách Belgicko, Luxembursko, Malta, Holandsko, Poľsko a Veľká Británia. SR s počtom obyvateľov na 1 poštu na úrovni 3 429 je pod úrovňou priemeru analyzovaných krajín. Hodnoty ukazovateľa pod priemerom sú v 15 z 21 analyzovaných krajín. Menší počet obyvateľov pripadá na jednu poštu v Bulharsku, Českej republike, Nemecku a v Slovinsku.

Výška počtu obyvateľov na 1 poštu neodzrkadľuje presne hustotu obyvateľstva v jednotlivých krajinách. Pre detailnejšie porovnanie slúži nasledujúci graf.

Graf č. 5: Vzťah medzi počtom obyvateľov na km² a počtom pôšt na km²

Zdroj: Internetové stránky poskytovateľov US

Ako závislá premenná je uvedený počet obyvateľov na km² a ako nezávislá premenná počet pôšt na km². Koefficient determinácie pre daný vzťah je úrovni 0,71, čo znamená, že počet obyvateľov na km² vysvetľuje variabilitu počtu pôšt na km² na 71%, zvyšok variability je spôsobený inými faktormi nezahrnutými do tohto vzťahu. Počet obyvateľov na km² je štatisticky významnou premennou v modelovanom vzťahu.

SR patrí medzi krajiny, ktoré sa nachádzajú na trendovej čiare, alebo v jej tesnej blízkosti, čo znamená, že hustota poštovej siete odzrkadľuje skutočnú hustotu obyvateľstva v krajine. Najviac sa od trendu odlišuje Nemecko, kde je počet pôšt na km² dvojnásobný vzhľadom na hustotu obyvateľstva. Táto hodnota je však čiastočne skreslená tým, že do počtu pôšt v Nemecku sa radia aj predajné miesta, ktoré nie sú typickými poštami. Ďalšie krajiny, kde je modelovaný počet pôšt aspoň o 50% vyšší vzhľadom na počet obyvateľov sú Česká republika a Estónsko. Naopak aspoň o 50% nižší počet pôšt, ako je modelovaná hodnota, je v Belgicku, kde je odchýlka od trendu v absolútnej hodnote približne 914 pôšt.

2.3.2 Požiadavky v oblasti lehoty prepravy zásielok

Poštové smernice upravujú požiadavky v oblasti lehoty prepravy iba v medzinárodnom poštovom styku. Vo vnútroštátnom poštovom styku sú požiadavky na lehotu prepravy určované NRO v jednotlivých krajinách. Požiadavky v oblasti lehoty prepravy sú zložené z dvoch častí. Prvou časťou je počet dní do koľkých dní od podania má byť zásielka doručená. Druhou časťou je objem zásielok, ktoré majú byť dodané v stanovenej lehote prepravy. Predpokladáme, že kratšia lehota prepravy, pri nezmenenej cene služby, predstavuje pre poskytovateľa US zvýšenie ČNUS. Podobne aj zvýšenie objemu zásielok, ktoré majú byť dodané v stanovenej lehote prepravy vplyva na zvýšenie ČNUS. Podľa vyhlášky NRO sa pri výpočte ČNUS sa zohľadňuje zmena v kvalite služieb. Zmena v kvalite poštových služieb v medzinárodnom poštovom styku má za následok zníženie

celkovej kompenzácie ČNUS, pretože poskytovateľ US musí za nesplnenie požiadaviek niesť penalizáciu za to, že neposkytuje služby na požadovanej úrovni. Z toho vyplýva pre poskytovateľa US nižšia terminálna odmena za poskytovanie US v medzinárodnom poštovom styku, čo má za následok zníženie kompenzácie ČNUS. Vo vnútroštátnom poštovom styku nedochádza k úprave požiadaviek na kvalitu poštových služieb, poskytovateľ US v komerčnom scenári nepočíta s poskytovaním celých produktov, ktoré mu neprinášajú zisk.

Minimálny štandard listových zásielok

Nasledujúca tabuľka sumarizuje aký typ zásielky je v jednotlivých krajinách považovaný za minimálny štandard, a teda poskytovaný v rámci US ako štandardná listová zásielka z rozsahu US.

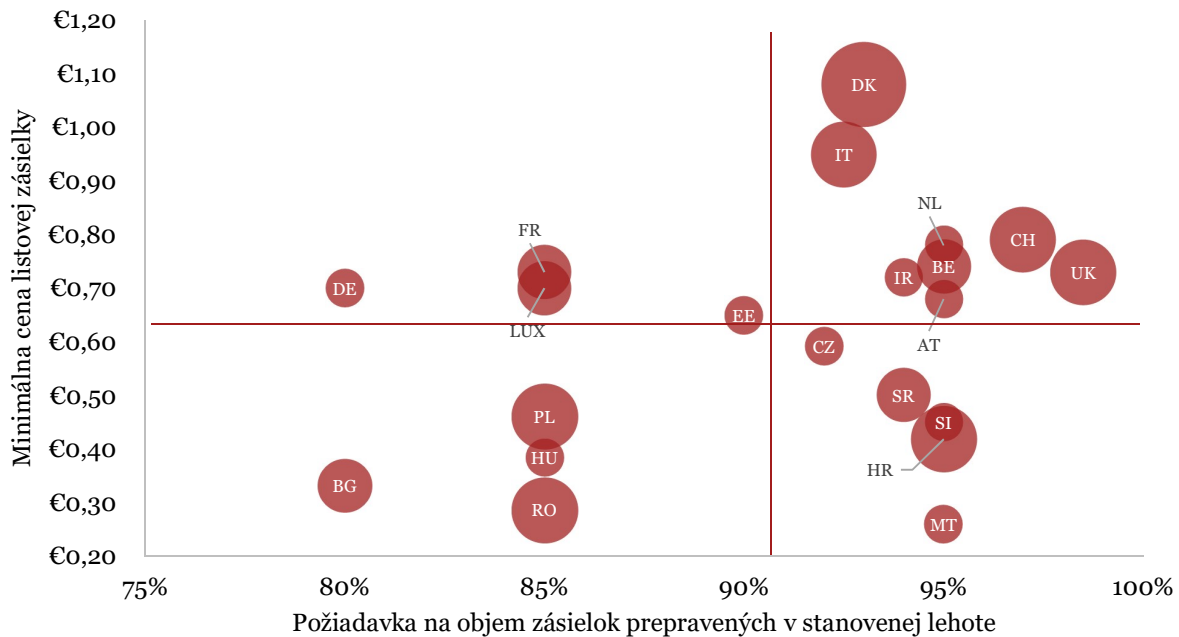
Tabuľka č. 12: Porovnanie hmotnostných kategórií, cien a požiadaviek na kvalitu pri minimálnom štandarde listových zásielok

Krajina	Hmotnostná kategória	Požiadavky na lehotu prepravy		Cena zásielky
AT	do 20 g	D+1 (95%)	D+2 (98%)	0,68 €
BE	do 50 g	D+2 (95%)	D+3 (97%)	0,74 €
BG	do 50 g	D+2 (80%)	D+3 (95%)	0,33 €
CZ	do 50 g	D+1 (92%)	-	0,59 €
DE	do 20 g	D+1 (80%)	D+2 (95%)	0,70 €
DK	do 50 g	D+5 (93%)	-	1,08 €
EE	do 250 g	D+1 (90%)	-	0,65 €
FR	do 20 g	D+2 (85%)	D+3 (99%)	0,73 €
HR	do 50 g	D+3 (95%)	-	0,42 €
HU	do 50 g	D+1 (85%)	D+5 (97%)	0,38 €
CH	do 100 g	D+3 (97%)	-	0,79 €
IR	do 50 g	D+1 (94%)	D+3 (99,5%)	0,72 €
IT	do 100 g	D+3 (92,5%)	D+5 (98%)	0,95 €
LUX	do 50 g	D+2 (85%)	D+3 (99%)	0,70 €
MT	do 50 g	D+1 (95%)	-	0,26 €
NL	do 20 g	D+1 (95%)	-	0,78 €
PL	do 350 g	D+3 (85%)	D+5 (97%)	0,46 €
RO	do 20 g	D+3 (85%)	D+5 (97%)	0,29 €
SI	do 20 g	D+1 (95%)	D+2 (99,5%)	0,45 €
SR	do 50 g	D+2 (94%)	D+4 (99%)	0,50 €
UK	do 100 g	D+3 (98,5%)	-	0,73 €

Zdroj: Vyhľadky NRO/požiadavky na kvalitu US v jednotlivých krajinách, cenníky poskytovateľov US

Nasledujúci graf zobrazuje väzbu medzi požiadavkami na kvalitu pri listových zásielkach, ktoré sú považované v jednotlivých krajinách za minimálny štandard, a ich cenami. Horizontálna čiara v grafe predstavuje priemernú hodnotu cien týchto zásielok a vertikálna čiara predstavuje priemernú hodnotu kvalitatívnej požiadavky na objem zásielok prepravených v požadovanej lehote. Veľkosť bodov v grafe odzrkadľuje lehotu prepravy zásielok, pričom platí, že čím väčší je bod, tým je lehota prepravy dlhšia (najmenšie body predstavujú lehoty prepravy D+1, tj. prioritné listové zásielky).

Graf č. 6: Porovnanie požiadaviek na kvalitu v oblasti lehoty prepravy a cien minimálneho štandardu listových zásielok

Zdroj: Vyhľadšky NRO/požiadavky na kvalitu US v jednotlivých krajinách, cenníky poskytovateľov US

Poznámka: Osi v grafe nezačínajú na nulových hodnotách.

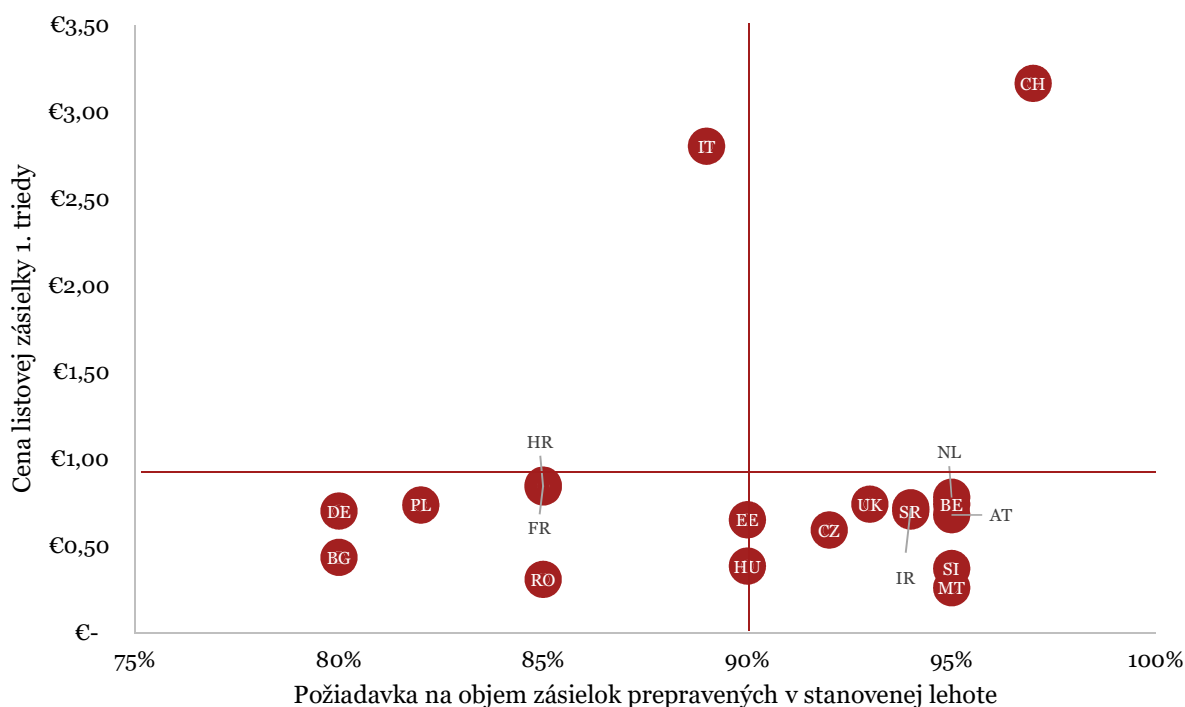
Z porovnania vyplýva, že SR sa nachádza vpravo od priemeru požiadaviek na objem zásielok a zároveň nadol od priemeru cien zásielok. Lehota prepravy zásielok v porovnaní je presne D+2, čo znamená, že v tomto ohľade sa SR nachádza na úrovni priemeru analyzovaných krajín (Tabuľka č.3, strana 17 a Tabuľka č.4, strana 18). Z toho vyplýva, že SR sa v rámci porovnávaných parametrov nachádza v skupine krajín s prísnejšími požiadavkami v oblasti lehoty prepravy zásielok a zároveň poskytuje tieto služby za relatívne nižšiu cenu. Do tejto skupiny patria tiež krajiny Česká republika, Chorvátsko, Malta a Slovinsko. Malta a Slovinsko sú v porovnaní so SR z hľadiska porovnávaných parametrov lepšie, nakoľko obidve krajiny majú kratšiu lehotu prepravy pri nižších cenách a vyššom požadovanom objeme zásielok. Vyššiu normu kvality pri nižšej cene má z hľadiska objemu aj Chorvátsko, avšak lehota prepravy je dlhšia ako v SR.

Z grafu tiež vyplýva, že krajiny, ktoré zabezpečujú doručovanie vo frekvencii 6 dní v týždni majú ceny vyššie ako je priemer a zároveň je v nich požiadavka na lehotu prepravy menej prísna, čo je prípad Veľkej Británie. Požiadavka na objem zásielok je vo Veľkej Británii však prísnejšia v porovnaní s priemerom a tiež v porovnaní so SR. Nemecko a Francúzsko, ktoré tiež vykonávajú doručovanie 6 dní v týždni, majú ceny nad priemerom analyzovaných krajín a zároveň je požiadavka na objem zásielok dodaných v stanovenej lehote prepravy menej prísna ako ukazuje priemerná hodnota tohto ukazovateľa. Poslednou krajinou, ktorá zabezpečuje doručovanie 6 dní v týždni je Malta, ktorá však, ako už bolo popísané, patrí medzi krajiny ktoré sú nadpriemerné vo všetkých sledovaných ukazovateľoch. Táto skutočnosť však môže byť vysvetlená geografickými podmienkami vzhľadom na relatívne malú rozlohu a veľkú hustotu osídlenia.

Prioritné listové zásielky

Nasledujúci graf poskytuje porovnanie vzťahu medzi požiadavkami v oblasti lehoty prepravy prioritných listových zásielok a ich cenami.

Graf č. 7: Porovnanie požiadaviek na kvalitu v oblasti lehoty prepravy a cien prioritných listových zásielok

Zdroj: Vyhlášky NRO/požiadavky na kvalitu US v jednotlivých krajinách, cenníky poskytovateľov US

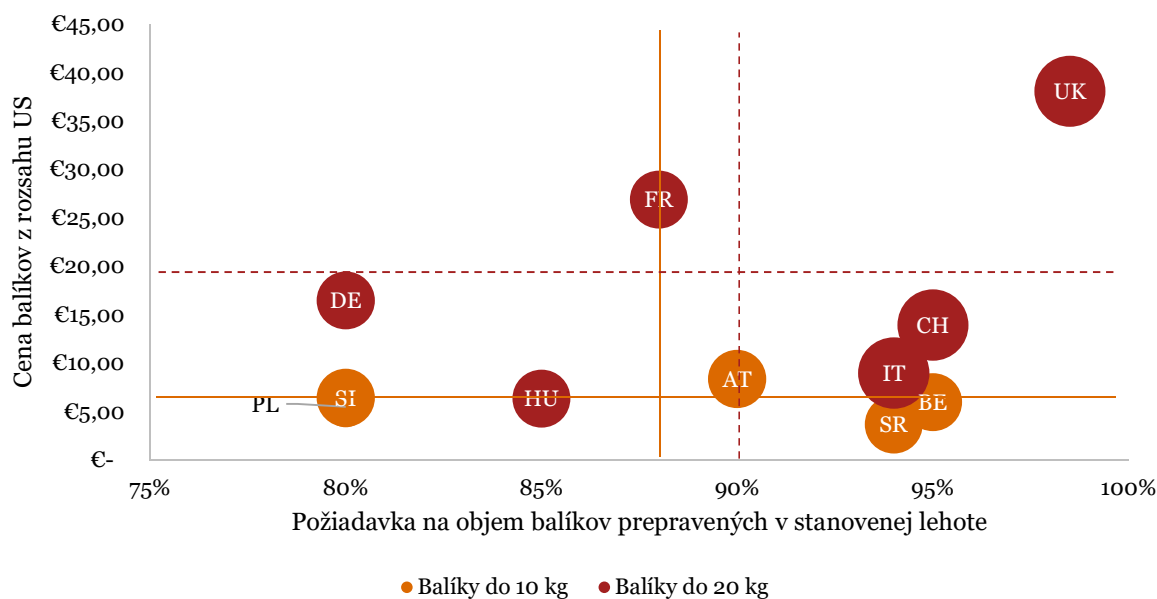
Poznámka: Horizontálna os v grafe nezačína na nulovej hodnote.

Pri porovnaní výhradne prioritných listových zásielok na rovnakom základe ako bol porovnávaný minimálny štandard listových zásielok v jednotlivých krajinách tiež patrí SR medzi krajiny s relatívne nižšou cenou a vyššou normou kvality vzhľadom na priemer porovnávaných krajín (Tabuľka č.3, strana 17 a Tabuľka č.4, strana 18). Do porovnania neboli zahrnuté krajiny Dánsko a Luxembursko, nakoľko neboli dostupné údaje o požiadavkách v oblasti prepravy alebo o cenách.

Balíky z rozsahu US

V nasledujúcom grafe sú porovnané požiadavky v oblasti lehoty prepravy a ceny balíkov z rozsahu US. Oranžovou farbou sú označené krajiny, ktoré majú do rozsahu US zaradené balíky do 10 kg, červenou farbou sú označené krajiny, ktoré majú v rozsahu US zaradené balíky do hmotnosti 20 kg vo vnútroštátnom poštovom styku. Samostatne pre každú z týchto krajín je v grafe vyznačený priemer hodnôt pre každú skupinu krajín. Do analýzy bolo zahrnutých iba 11 krajín, vzhľadom na dostupnosť údajov o požiadavkách na kvalitu pre balíky.

Graf č. 8: Porovnanie požiadaviek na kvalitu v oblasti lehoty prepravy a cien balíkov z rozsahu US

Zdroj: Vyhlášky NRO/požiadavky na kvalitu US v jednotlivých krajinách, cenníky poskytovateľov US

Poznámka: Horizontálna os v grafe nezačína na nulovej hodnote. Plné (oranžové) čiary predstavujú priemerné hodnoty v krajinách kde sú v rozsahu US zahrnuté balíky do 10 kg, prerušované (červené) čiary predstavujú priemerné hodnoty v krajinách kde sú v rozsahu US zahrnuté balíky do 20 kg.

SR patrí do skupiny krajín ktoré majú v rozsahu US zahrnuté balíky do 10 kg. V tejto skupine má SR najnižšiu cenu a zároveň druhú najvyššiu požiadavku na objem zásielok dodaných v stanovenej lehote prepravy. Z hľadiska lehoty prepravy, ktorá je v grafe znázornená podľa veľkosti bodu reprezentujúceho jednotlivé krajiny, patrí SR k priemeru, nakoľko z 5 porovnávaných krajín majú 4 požiadavku na lehotu prepravy, rovnako ako SR, D+2. Iba jedna krajina, Poľsko, má pri doručovaní balíkov požiadavku na lehotu prepravy D+1. V skupine krajín, ktoré majú v rozsahu US zahrnuté balíky do hmotnosti 20 kg, sú krajiny s relatívne najlacnejšími službami, vzhľadom na požiadavku na objem balíkov prepravených v požadovanej lehote Taliansko a Švajčiarsko. Tieto krajiny však majú lehotu prepravy vyššiu ako priemer, nakoľko je u nich stanovená podmienka D+3. Pri krajinách Nemecko, Maďarsko a Francúzsko, v ktorých je doručovanie balíkov relatívne drahšie alebo je požiadavka na objem balíkov dodaných v požadovanej lehote prepravy nižšia, je však požiadavka na lehotu prepravy kratšia, na úrovni D+2 (Tabuľka č.3, strana 17 a Tabuľka č.4, strana 18).

Vzťah medzi výškou kompenzácie ČNUS a požiadavkami na kvalitu v oblasti lehoty prepravy

Nasledujúca tabuľka porovnáva výšku ČNUS v jednotlivých krajinách vzhľadom na požiadavky na kvalitu v oblasti lehoty prepravy. Údaje o výške ČNUS sú dostupné pre 9 krajín, v ostatných krajinách poskytovateľ US o kompenzáciu ČNUS buď nežiadal alebo mu po posúdení NRO nebola uznaná neprimeraná finančná záťaž.

Tabuľka č. 13: Požiadavky na kvalitu pre vybrané služby z rozsahu US a podiel ČNUS na celkových nákladoch

Krajina	Požiadavka na kvalitu pre minimálny štandard zásielok	Požiadavka na kvalitu pre prioritné zásielok	Požiadavka na kvalitu pre balíky z rozsahu US	Podiel ČNUS na celkových nákladoch
AT	D+1 (95%)	D+1 (95%)	D+2 (90%)	-
BE	D+2 (95%)	D+1 (95%)	D+2 (95%)	-
BG	D+2 (80%)	D+1 (80%)	-	6,87%
CZ	D+1 (92%)	D+1 (92%)	-	7,56%
DE	D+1 (80%)	D+1 (80%)	D+2 (80%)	-
DK	D+5 (93%)	-	-	-
EE	D+1 (90%)	D+1 (90%)	-	-
FR	D+2 (85%)	D+1 (85%)	D+2 (88%)	1,91%
HR	D+3 (95%)	D+1 (85%)	-	9,88%
HU	D+1 (85%)	D+1 (90%)	D+2 (85%)	4,55%
CH	D+3 (97%)	D+1 (97%)	D+3 (95%)	5,29%
IR	D+1 (94%)	D+1 (94%)	-	-
IT	D+3 (92,5%)	D+1 (89%)	D+3 (94%)	3,45%
LUX	D+2 (85%)	-	-	-
MT	D+1 (95%)	D+1 (95%)	-	-
NL	D+1 (95%)	D+1 (95%)	-	-
PL	D+3 (85%)	D+1 (82%)	D+1 (80%)	2,46%
RO	D+3 (85%)	D+1 (85%)	-	-
SI	D+1 (95%)	D+1 (95%)	D+2 (80%)	-
SR	D+2 (94%)	D+1 (94%)	D+2 (94%)	5,39%
UK	D+3 (98,5%)	D+1 (93%)	D+3 (98,5%)	-

Zdroj: Vyhľadšky NRO/požiadavky na kvalitu US v jednotlivých krajinách, rozhodnutia NRO o výške ČNUS

Medzi požiadavkami na kvalitu v oblasti prepravy a podielom kompenzovanej časti ČNUS vzhľadom na dostupné údaje neexistuje žiadny štatisticky významný vzťah. Koeficient determinácie pre vzťah medzi požiadavkou na objem zásielok prepravených v stanovenej lehote a podielom kompenzácie ČNUS na celkových nákladoch poskytovateľa US na úrovni 0,14 znamená, že požiadavka na kvalitu vysvetľuje iba 14% variability závislej premennej, ktorou je výška kompenzácie. Požiadavka na kvalitu v tomto vzťahu nie je štatisticky významná.

Medzi krajinami zaradenými do analýzy existujú príklady krajín, ktoré majú vyššie požiadavky na kvalitu a zároveň nižšiu alebo žiadnu kompenzáciu ČNUS. Zároveň existujú krajiny, ktoré majú požiadavky na kvalitu menej prísne ako v SR a výška kompenzácie ČNUS je vyššia ako v SR. Poslednou skupinou krajín sú tie, ktoré majú nižšie požiadavky na kvalitu v oblasti lehoty prepravy a podiel kompenzovaných ČNUS je menší ako v SR alebo ČNUS neboli doteraz nikdy kompenzované.

Krajiny, ktoré majú nižší podiel kompenzácie ČNUS na celkových nákladoch, alebo ČNUS neboli nikdy kompenzované, a zároveň majú rovnaké alebo prísnejšie požiadavky na kvalitu v oblasti lehoty prepravy zásielok s minimálnym štandardom sú Rakúsko, Holandsko a Slovinsko. Do tejto skupiny môžeme zaradiť aj Francúzsko a Luxembursko, v týchto krajinách je však lehota prepravy dlhšia o 1 deň a požiadavka na objem zásielok prepravených v stanovenej lehote je vyššia ako v SR. V Chorvátsku, Bulharsku a v Českej republike je podiel ČNUS na celkových nákladoch vyšší ako v SR. Z toho v Českej republike je požiadavka na lehotu prepravy prísnejšie avšak objem prepravených zásielok je nižší. V ostatných krajinách zaradených do analýzy je podiel ČNUS na celkových nákladoch nižší ako v SR a tieto krajiny majú požiadavky na kvalitu menej prísne v porovnaní so SR z hľadiska lehoty prepravy, objemu zásielok prepravených v stanovenej lehote alebo sú požiadavky nižšie pri v oboch ohľadoch zároveň.

Pri zohľadnení požiadaviek na kvalitu majú krajiny Bulharsko a Česká republika nižšie požiadavky na prepravený objem zásielok a podiel ČNUS na celkových nákladoch je vyšší. Z porovnávaných krajín ma iba jedna, Švajčiarsko, mierne nižší podiel ČNUS na celkových nákladoch pri prísnejšej požiadavke na objem

zásielok prepravených v lehote D+1. Ďalšie krajiny, kde došlo ku kompenzácii ČNUS, majú požiadavky na kvalitu nižšie. Skupina krajín, v ktorých ČNUS neboli kompenzované zahŕňajú krajiny ako s nižšími, tak aj s vyššími požiadavkami na kvalitu.

Vzhľadom na lehotu prepravy a objem balíkov prepravených v stanovenej lehote pri balíkoch z rozsahu US patrí SR medzi krajiny s prísnejšími požiadavkami. Porovnanie v tomto ohľade však nie je presné, pretože pre 10 z 21 krajín neboli dostupné údaje o požiadavkách na kvalitu v oblasti lehoty prepravy balíkov z rozsahu US.

2.3.3 Frekvencia vyberania a doručovania poštových zásielok

Prvá poštová smernica definuje povinnosť pre poskytovateľa US vykonávať vyberanie a doručovanie listových zásielok a balíkov minimálne 5 dní v týždni. Táto minimálna podmienka je štandardom v krajinách EÚ nakoľko z 21 analyzovaných krajín majú povinnosť vykonávať vyberanie a doručovanie listových zásielok a balíkov 6 dní v týždni iba 4 krajiny, ktorými sú Veľká Británia, Francúzsko, Malta a Nemecko (Tabuľka č.2, strana 16).

Požiadavka na frekvenciu, v ktorej má byť vyberanie a doručovanie listových zásielok a balíkov vykonávané, má vplyv ako na výpočet kompenzácie ČNUS, tak aj na samotnú výšku tejto kompenzácie. Vyhláška NRO 63/2012 určuje, že pri výpočte ČNUS metódou komerčného scenára sa zohľadní zmena vo frekvencii doručovania a vyberania poštových zásielok. Komerčný scenár predpokladá, že poskytovateľ US bez povinnosti poskytovania US by sa správal ako komerčný subjekt a frekvencia vyberania a doručovania by sa znížila, čo by predstavovalo pre poskytovateľa US úsporu nákladov.

Vo väzbe na výšku kompenzácie ČNUS má frekvencia vyberania a doručovania poštových zásielok vplyv v tom ohľade, že náklady vznikajúce z dôvodu poskytovania US v stanovenej frekvencii predstavujú pre poskytovateľa US neprímeranú finančnú záťaž. V tomto prípade môžeme povedať, že nižšia požiadavka v oblasti frekvencie vyberania doručovania poštových zásielok má vplyv na zníženie kompenzácie ČNUS.

Vplyv frekvencie vyberania a doručovania poštových zásielok bol predmetom úpravy požiadaviek na kvalitu US v Dánsku. Požiadavky na kvalitu US v Dánsku boli upravené tak, aby bola strata poskytovateľa US minimalizovaná. Vzhľadom na frekvenciu vyberania a doručovania poštových zásielok to znamenalo zníženie frekvencie z 6 dní v týždni na 5 dní.

Zhrnutie

Požiadavky na dostupnosť prístupových miest a požiadavky v oblasti časovej dostupnosti, ktoré vnímame ako požiadavky súvisiace s verejnou poštovou sieťou vplyvajú na kompenzáciu ČNUS priamoúmerne. Požiadavka na väčší počet poštových pobočiek, alebo požiadavka na dlhšiu prevádzkovú dobu na pobočkách majú vplyv na zvýšenie ČNUS. V komerčnom scenári poskytovateľ US predpokladá zatvorenie časti svojej pobočkovej siete alebo jej prevádzku za iných kvalitatívnych podmienok alebo v inom rozsahu. Veľkosť siete poštových pobočiek v SR je dobre vysvetlená hustotou obyvateľstva, kde sa SR nachádza na úrovni priemeru analyzovaných krajín. Priemerný počet obyvateľov pripadajúcich na jednu poštu je v SR na úrovni pod priemerom analyzovaných krajín, čo znamená, že verejná poštová sieť v SR je relatívne hustá, nakoľko na jednu poštu pripadá menší počet obyvateľov ako je priemer.

Z hľadiska požiadaviek v oblasti lehoty prepravy zásielok existuje predpoklad nižšej kompenzácie ČNUS pri nižších požiadavkách na lehotu prepravy a objem zásielok prepravených v stanovenej lehote. Vo vnútroštátnom poštovom styku však na základe analyzovaných údajov nie je zjavný žiadny priamy vplyv požiadaviek na kvalitu US, nakoľko požiadavka na objem zásielok dodaných v stanovenej lehote prepravy vysvetľuje iba 14% variability výšky ČNUS a nie je štatisticky významná. V medzinárodnom poštovom styku sa nižšia kvalita prejavuje penalizáciou, ktorá má charakter nižšej terminálnej odmeny za poskytovanie US v medzinárodnom poštovom styku. V tomto prípade má teda nižšia požiadavka na kvalitu vplyv na nižšiu kompenzáciu ČNUS, pretože poskytovateľ by tak podľa predpokladov komerčného scenára prišiel o časť výnosov.

Porovnanie požiadaviek na kvalitu v oblasti lehoty prepravy a cien vybraných služieb z rozsah US ukazuje, že SR sa nachádza v skupine krajín s relatívne nižšími cenami a relatívne vyššou kvalitou. Pri medzinárodnom

---

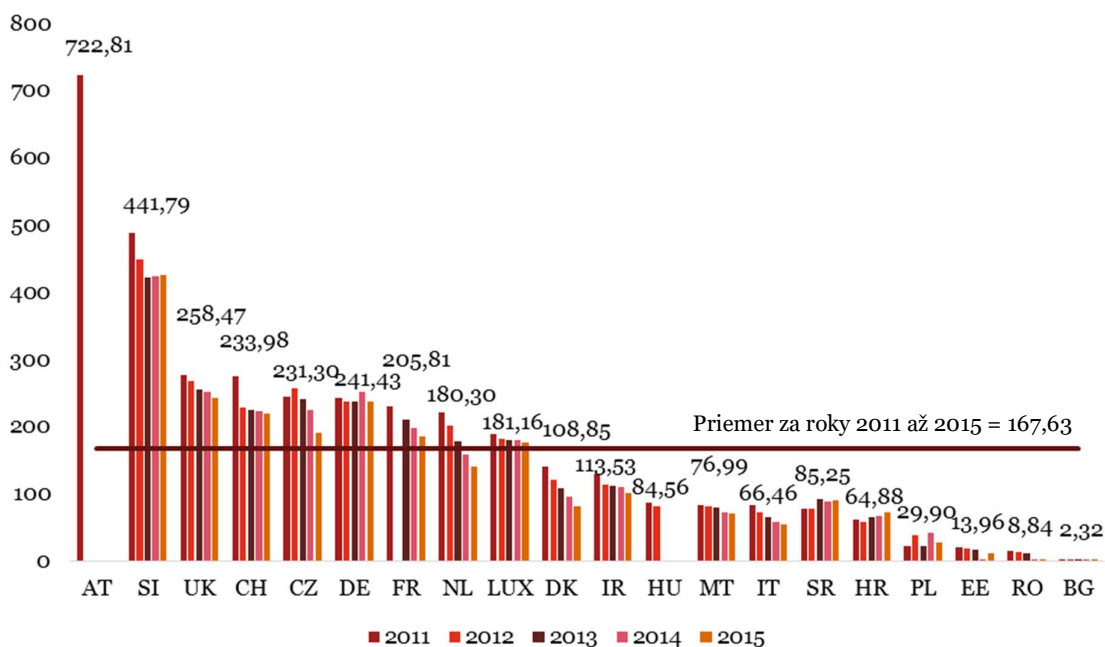
porovnaní vzhľadom na minimálny štandard listových zásielok, prioritné listové zásielky a aj balíky z rozsahu US je SR krajinou s cenami nižšími ako je priemer cien v analyzovaných krajinách a zároveň požiadavka na lehotu prepravy a objem zásielok prepravených v stanovenej lehote je vyššia ako priemer. Požiadavky na kvalitu US v SR sú v súlade s požiadavkami používateľov poštových služieb.

2.4 Objem poštových zásielok v krajinách EÚ

Na celkové náklady a výnosy poskytovateľa majú vo významnej miere vplyv ceny poštových zásielok a objem poštových zásielok. Na porovnanie krajín z hľadiska počtu poštových zásielok bol použitý ukazovateľ počet poštových zásielok na obyvateľa za rok. Za poštové zásielky sú považované prioritné listové zásielky do 2 kg, neprioritné listové zásielky do 2 kg, pohľadnice, tlačené materiály, slepecké zásielky do 7 kg a vrecia s poštovými zásielkami do 30 kg, obsahujúce noviny, periodiká, knihy a iné dokumenty.

Nasledujúci graf zobrazuje porovnanie počtu poštových zásielok na obyvateľa vo vybraných krajinách a tiež vývoj tohto ukazovateľa v rokoch 2011 až 2015.

Graf č. 9: Objem poštových zásielok pripadajúcich na jedného obyvateľa v rokoch 2011 - 2015

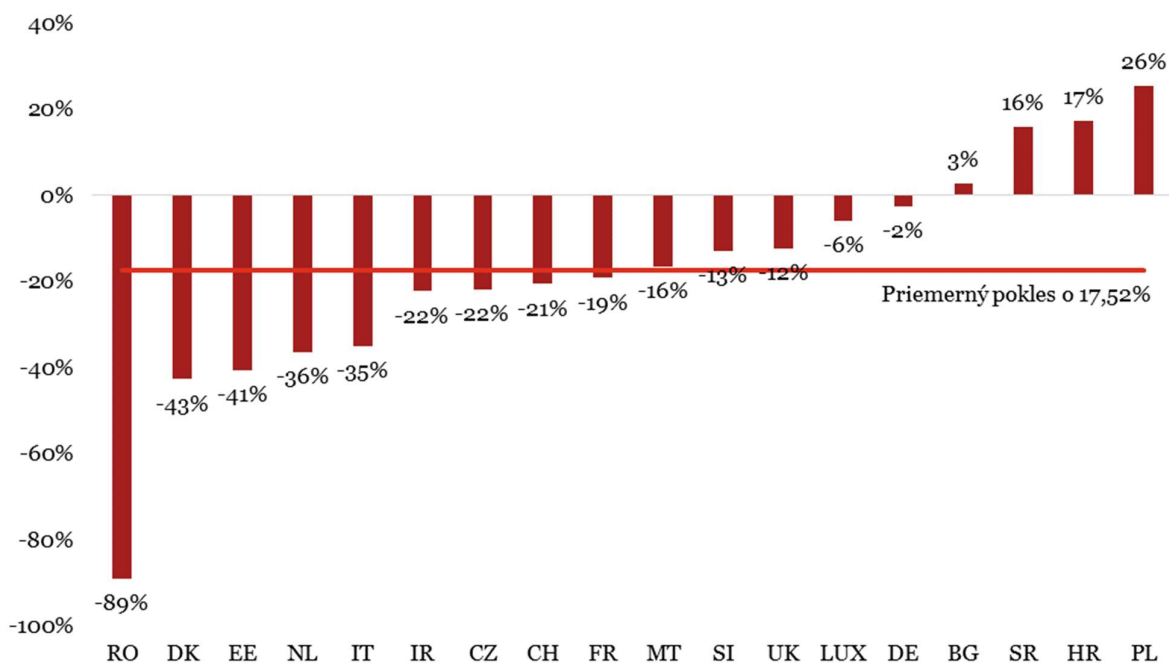

Zdroj: UPU, vlastné spracovanie

Priemerný počet poštových zásielok na obyvateľa sa medzi rokmi 2011 a 2015 pohyboval na úrovni 167,63 zásielok na obyvateľa ročne. SR patrí medzi krajiny dosahujúce podpriemernú úroveň počtu poštových zásielok na obyvateľa s hodnotou ukazovateľa na úrovni 85,25 zásielok ročne. Najnižšie hodnoty dosahujú krajiny ako Bulharsko, Rumunsko a Estónsko. V týchto krajinách je ročný počet poštových zásielok na obyvateľa na úrovni 2,32, 8,84 a 13,96 poštových zásielok ročne. Najvyššie hodnoty dosahujú krajiny Rakúsko, Slovinsko a Veľká Británia. Za Rakúsko sú však dostupné údaje iba za rok 2011. Nadpriemerné hodnoty dosahujú tiež krajiny Švajčiarsko, Česká republika, Nemecko, Francúzsko, Holandsko a Luxembursko.

Celkovo môžeme v objeme poštových zásielok na obyvateľa pozorovať klesajúci trend. Nasledujúci graf zobrazuje percentuálny pokles objemu poštových zásielok na obyvateľa medzi rokmi 2011 a 2015.

Graf č. 10: Percentuálna zmena v objeme poštových zásielok na obyvateľa medzi rokmi 2011 a 2015

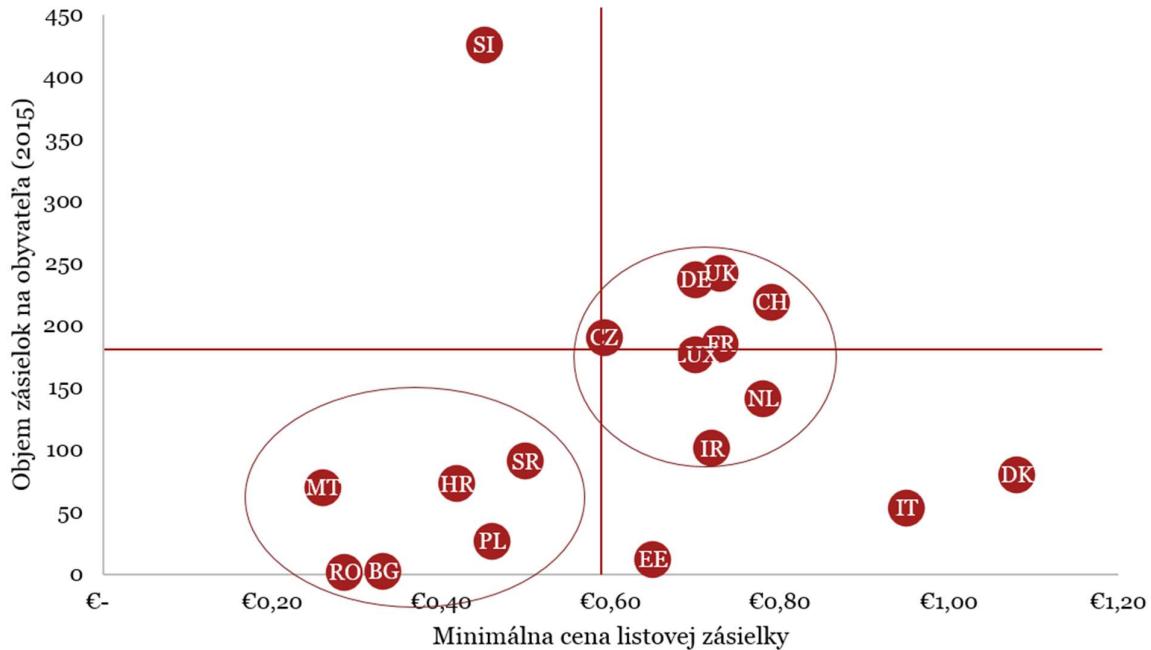
Zdroj: UPU, vlastné spracovanie

Pomerne najväčší pokles bol zaznamenaný v Rumunsku, kde v roku 2011 na jedného obyvateľa pripadalo 15,2 poštových zásielok ročne avšak v roku 2015 to bolo už iba 1,68. Priemerne poklesol počet poštových zásielok na obyvateľa medzi rokmi 2011 a 2015 o 17,52%. SR patrí do skupiny štyroch krajín, v ktorých došlo k nárastu počtu poštových zásielok na obyvateľa, nakoľko medzi rokmi 2011 a 2015 sa objem poštových zásielok zvýšil o 16%. Ďalšími krajinami, v ktorých došlo k nárastu objemu sú Bulharsko, Chorvátsko a Poľsko.

Na základe analyzovaných krajín môžeme pozorovať, že k nárastu objemu poštových zásielok došlo v krajinách, ktorých objem sa nachádza pod úrovňou priemeru. Vo všetkých krajinách s nadpriemerným objemom poštových zásielok došlo k poklesu. Môžeme tak sledovať trend postupného vyrovnávania úrovne krajín z hľadiska objemu listových zásielok.

Nasledujúci graf zobrazuje vzťah medzi cenami listových zásielok a celkovým objemom poštových zásielok vo vybraných krajinách.

Graf č. 11: Vzťah medzi minimálnymi cenami listových zásielok a objemom poštových zásielok na obyvateľa

Zdroj: UPU a cenníky poskytovateľov US, vlastné spracovanie

Priemerná minimálna cena listovej zásielky v analyzovaných krajinách sa pohybuje na úrovni 0,62 EUR (Tabuľka č.4, strana 18). Priemerný počet poštových zásielok na obyvateľa v roku 2015 dosahoval hodnotu 129,48. SR v tomto porovnaní patrí do skupiny krajín, v ktorých sú minimálne ceny listových zásielok pod úrovňou priemeru a zároveň je podpriemerný aj počet poštových zásielok na obyvateľa. Do tejto skupiny patria okrem SR aj krajiny ako Rumunsko, Bulharsko, Poľsko, Chorvátsko a Malta. S výnimkou Malty sú to krajiny, v ktorých u poskytovateľa US dochádza k vzniku ČNUS nakoľko poskytovatelia US v týchto krajinách požiadali príslušné NRO o kompenzáciu ČNUS.

V krajinách, kde sú minimálne ceny listových zásielok nadpriemerné a zároveň je objem poštových zásielok na obyvateľa vyšší ako v SR dochádza k vyčísleniu a kompenzáciu ČNUS menej často ako je to v prípade prvej skupiny. V skupine krajín s vyššími cenami a väčším objemom zásielok sa nachádza iba jedna krajina, Česká republika, ktorá požiadala NRO o kompenzáciu ČNUS. Je však dôležité doplniť, že krajiny ako Francúzsko, Veľká Británia a Švajčiarsko sice nedostávajú priamu kompenzáciu ČNUS, avšak v týchto krajinách existujú špecifické mechanizmy na podporu poskytovateľov US.

Zhrnutie

Počet poštových zásielok na obyvateľa za rok je v analyzovaných krajinách výrazne odlišný. Z hľadiska objemu poštových zásielok môžeme pozorovať trend poklesu objemu poštových zásielok. SR patrí medzi krajiny, v ktorých je objem zásielok na obyvateľa podpriemerný. Zároveň je možné pozorovať, že k nárastu počtu zásielok na obyvateľa medzi rokmi 2011 a 2015 došlo v krajinách, v ktorých je počet podpriemerný. Vo všetkých krajinách, v ktorých je počet poštových zásielok na obyvateľa nadpriemerný došlo k jeho poklesu.

Pri analýze objemu poštových zásielok z hľadiska kompenzácie ČNUS a cien listových zásielok môžeme krajiny rozdeliť do štyroch skupín. SR patrí do skupiny krajín, kde je objem poštových zásielok podpriemerný a zároveň sú podpriemerné aj minimálne ceny listových zásielok. Všetky krajiny v tejto skupine, s výnimkou Malty, v minulosti požadovali od NRO kompenzáciu ČNUS. Druhá významná skupina krajín je tvorená krajinami, kde sú minimálne ceny listových zásielok priemerné alebo sú nad úrovňou priemeru a zároveň je v týchto krajinách objem poštových zásielok na obyvateľa nadpriemerný. Do tejto skupiny krajín môžeme zaradiť aj Írsko

---

a Holandsko, kde je objem poštových zásielok pod priemerom, avšak je vyšší ako v SR. Z krajín v tejto skupine požiadal o kompenzáciu ČNUS poskytovateľ US iba v Českej republike.

Na základe analyzovaných údajov sa ukazuje, že čím sú ceny listových zásielok vyššie a zároveň čím je väčší objem poštových zásielok pripadajúcich na jedného obyvateľa, tým je väčšia pravdepodobnosť, že poskytovateľ US dokáže pokrývať náklady US a tieto preňho nepredstavujú neprimeranú finančnú záťaž.

**3. Analýza a posúdenie
efektívneho a trvalo
udržateľného financovania
povinnosti univerzálnej služby
a návrh alternatív možnej
úpravy súčasného modelu
financovania spolu
s vyhodnotením efektívnosti
a návrhom optimálneho
riešenia**

3.1 Vplyv parametrov US na efektívne a trvalo udržateľné financovanie US

Vychádzajúc z reálnych podmienok je možné vo všeobecnosti povedať, že financovanie US môže byť zabezpečené nasledovnými spôsobmi:

- Prostredníctvom kompenzačného fondu,
- Prostredníctvom štátneho rozpočtu,
- Komerčne prostredníctvom výnosov z US, pričom tieto sa potenciálne premietajú do zvýšenej cenovej úrovne pre obyvateľov,
- Prostredníctvom iných dodatočných príspevkov alebo úľav v rôznych podobách, ktoré kompenzujú alebo zmiernujú prípadnú stratu poskytovateľa US,
- Prostredníctvom spolufinancovania US zo zisku z iných činností poskytovateľa US.

Všetky vyššie uvedené koncepty financovania zabezpečujú možnosť udržateľnosti poskytovania US, pričom predpokladajú rôzne legislatívne nastavenie. Analýza modelov financovania, ktorá zahŕňa návrh alternatív možnej úpravy súčasného modelu financovania spolu s vyhodnotením efektívnosti a návrhom optimálneho riešenia bola presunutá do kapitoly 4. tohto dokumentu.

Z krajín, v ktorých v minulosti došlo ku kompenzácií ČNUS majú všetky krajiny zriadený kompenzačný fond. Vo FR však tento fond nie je aktívny a podpora v plnej miere plynie priamo zo štátneho rozpočtu. Rovnako aj vo Veľkej Británii plynie kompenzácia na pokrývanie nákladov pôšt na vidieku v plnej výške zo štátneho rozpočtu. V CZ a HR je celá výška kompenzácie pokrývaná zo štátneho rozpočtu formou príspevku do kompenzačného fondu. V SR, HU a IT prispievajú do kompenzačného fondu podniky poskytujúce zameniteľné poštové služby z výšky obratu týchto služieb, poskytovateľ US z obratu zo zameniteľných poštových služieb a v prípade nedostatku prostriedkov v kompenzačnom fonde plynie príspevok zo štátneho rozpočtu.

Vyššie ČNUS predstavujú väčšiu záťaž štátneho rozpočtu v prípade, že sa podiel príspevkov poštových podnikov poskytujúcich zameniteľné poštové služby nemení. Zvýšenie príspevkov poštových podnikov by priamo viedlo k zníženiu záťaže na štátny rozpočet, avšak nepriamo by ovplyvnilo konkurencieschopnosť týchto podnikov, ich prípadnú stratovosť alebo zvýšenie cien pre obyvateľov. Nižšia konkurencieschopnosť by mohla predstavovať zníženie konkurencie na trhu poštových služieb v prípade, že by príspevok do kompenzačného fondu výrazne ovplyvňoval schopnosť poštových podnikov na dosahovanie zisku.

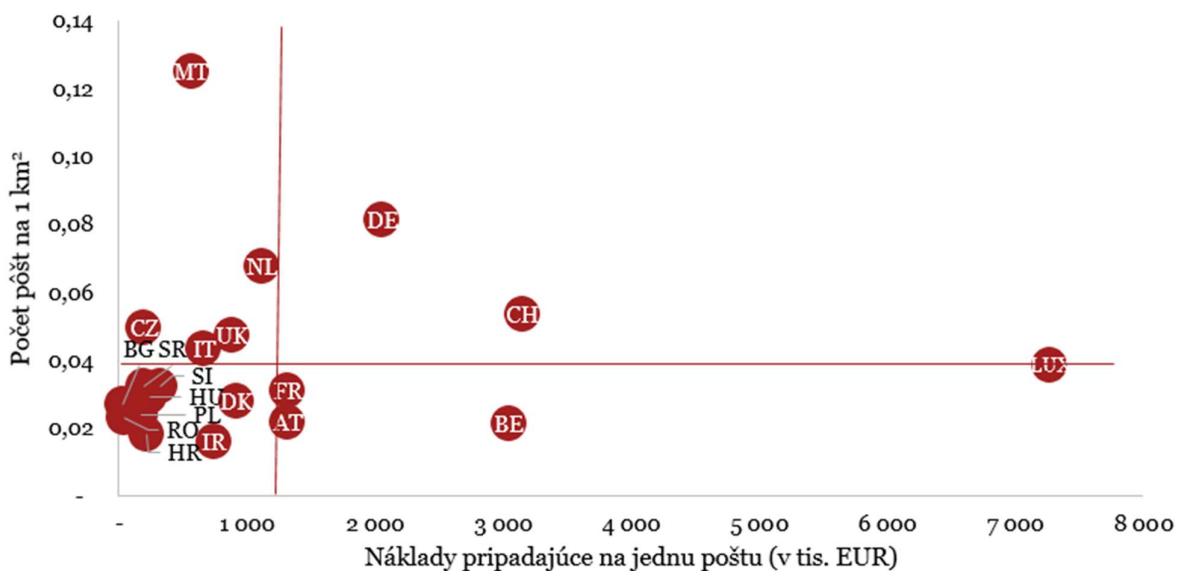
Príspevok poskytovateľa US do kompenzačného fondu by bol poskytovateľovi US vyplatený ako súčasť kompenzácie ČNUS a teda poskytovateľ US v SR do kompenzačného fondu priamo neprispieva. NRO pre zabezpečenie proporcionality vyplývajúcej z tretej poštovej smernice automaticky zohľadňuje aj príspevok poskytovateľa US. Detailné informácie o štruktúre príspevkov do kompenzačného fondu v ďalších krajinách nie sú voľne dostupné. V prípade SR však nemôžeme tvrdiť, že poskytovateľ US neznáša časť ČNUS. Poskytovateľ totiž znáša tieto náklady v podobe primeranej finančnej záťaže, ktorá bola doteraz s výnimkou roku 2012 vždy stanovená ako 1% z celkových nákladov poskytovateľa US.

3.1.1 Vplyv požiadaviek na kvalitu US súvisiacich s verejnou poštovou sieťou na financovanie US

Z predchádzajúcej analýzy vyplýva, že verejná poštová sieť v SR sa nachádza z hľadiska počtu obyvateľov na nadpriemernej úrovni (na jednu poštu pripadá menší počet obyvateľov, teda sieť je hustejšia) a zároveň z hľadiska počtu pôšt na 1 km² sa nachádza na úrovni priemeru krajín EÚ. Na základe týchto údajov môžeme povedať, že požiadavky na kvalitu US súvisiace s verejnou poštovou sieťou sú v SR na nadpriemernej úrovni v porovnaní s krajinami EÚ.

Pri posudzovaní efektívnosti bolo ďalej zohľadnené aký výstup je poskytovateľ US schopný dosiahnuť s daným vstupom. V prípade požiadaviek na kvalitu US súvisiacich s verejnou poštovou sieťou bol ako vstup uvažovaný podiel celkových nákladov poskytovateľa US na celkovom počte pôšt. Z hľadiska dosahovania efektívnej prevádzky by sa mal poskytovateľ US snažiť o minimalizáciu vstupov. V prípade nami zvoleného vstupu to následne znamená, že poskytovateľ US sa bude snažiť o dosiahnutie čo najvyššieho počtu pôšt pri najnižších nákladoch. Pri hodnotení efektívnosti v oblasti kvalitatívnych požiadaviek bol ako výstup zohľadnený počet pôšt na 1 km², pretože lepšie odráža špecifika krajín spôsobené rôznou hustotou osídlenia v porovnaní s počtom obyvateľov pripadajúcim na jednu poštu. Pri požiadavkách na kvalitu bolo predpokladom, že hustejšia verejná poštová sieť predstavuje vyššiu kvalitu US a teda poskytovateľ US by sa mal snažiť o maximalizáciu tohto výstupu.

Graf č. 12: Vzťah medzi nákladmi na jednu poštu a počtom pôšt na km² za rok 2015

Zdroj: Internetové stránky poskytovateľov US, výročné správy poskytovateľov US

Pozn.: Náklady BG sú za rok 2011, RO za rok 2014

Poskytovateľ US, ktorý dosahuje najvyšší pomer medzi výstupom a vstupom tak bude považovaný za najefektívnejšieho. Analýza efektívnosti prevádzky poštovej siete poukazuje na najvyššiu efektívnosť v prípade Bulharska, čo môžeme interpretovať tak, že poskytovateľ US v Bulharsku dosahuje najvyšší pomer dosiahnutého výstupu ktorým je kvalita US v podobe hustoty verejnej poštovej siete, vzhľadom na skutočne používané vstupy.

Nasledujúca tabuľka sumarizuje pomer medzi vstupmi a výstupmi, ktoré poskytovatelia US vo vybraných krajinách dosahujú.

Tabuľka č. 14: Poradie krajín podľa efektivity v dosahovaní kvalitatívnych požiadaviek súvisiacich s verejnou poštovou sieťou za rok 2015

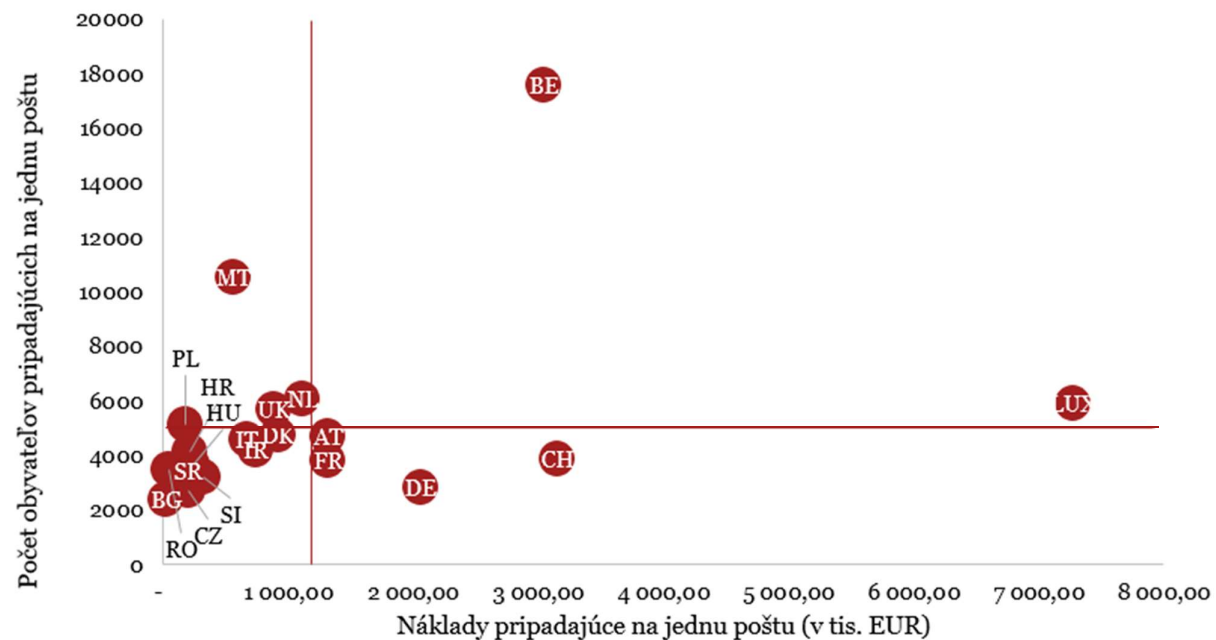
Poradie	Krajina	Počet pôšt na km ²	Náklady na jednu poštu (v tis. EUR)	Zisk na jednu poštu (v tis. EUR)
1	BG	0,0269	25,56	- 1,95
2	RO	0,0231	46,27	1,50
3	CZ	0,0494	108,49	2,57
4	MT	0,1250	562,60	84,55
5	SR	0,0323	199,47	2,55
6	PL	0,0240	176,02	2,68
7	HU	0,0290	241,45	4,28
8	SI	0,0321	322,10	10,65
9	HR	0,0180	211,46	11,23
10	IT	0,0433	667,03	45,68
11	NL	0,0674	1 116,07	121,43
12	UK	0,0472	883,30	58,43
13	DE	0,0812	2 057,34	70,93
14	DK	0,0278	915,23	- 38,04
15	FR	0,0312	1 319,33	42,08
16	IR	0,0160	740,63	- 0,96
17	CH	0,0533	3 152,28	357,43
18	AT	0,0218	1 321,63	48,69
19	BE	0,0213	3 043,85	724,15
20	LUX	0,0386	7 275,19	321,86
	Priemer	0,0404	1 223,77	93,49

Zdroj: Internetové stránky poskytovateľov US, výročné správy poskytovateľov US, analýza PwC

Pozn.: Náklady BG sú za rok 2011, RO za rok 2014

Z porovnania vyplýva, že SR sa nachádza na 5. mieste z celkovo 20 hodnotených krajín, čo znamená, že SR má vysokú hustotu verejnej poštovej siete vzhľadom na náklady na jednu poštu. Z hľadiska hustoty verejnej poštovej siete SR mierne zaostáva za priemerom krajín EÚ. Hustota poštovej siete však dobre odzrkadľuje hustotu osídlenia a v konečnom dôsledku je mierne menšia hustota kompenzovaná výrazne nižším podielom celkových nákladov na počte pôšt.

Graf č. 13: Vzťah medzi nákladmi na jednu poštu a počtom obyvateľov pripadajúcich na jednu poštu za rok 2015

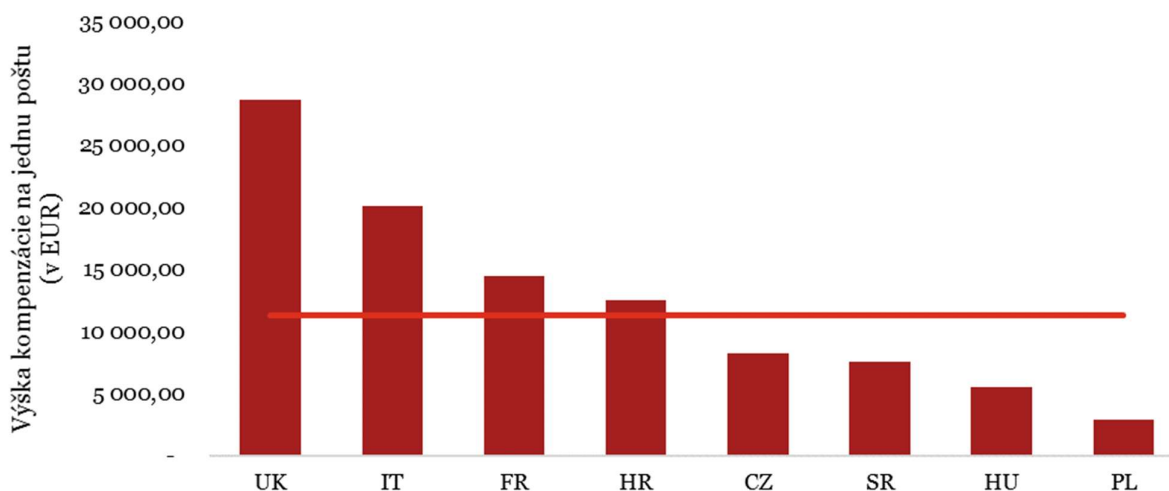
Zdroj: Požiadavky na kvalitu US v jednotlivých krajinách, výročné správy poskytovateľov US

Pozn.: Náklady BG sú za rok 2011, RO za rok 2014

Z hľadiska počtu obyvateľov pripadajúcich na jednu poštu môžeme SR hodnotiť ako krajinu s nadpriemerne hustou verejnou poštovou sieťou, pretože na jednu poštu pripadá počet obyvateľov nižší, ako je priemer v analyzovaných krajinách. Zároveň sú náklady pripadajúce na jednu poštu nižšie ako je priemerná hodnota v týchto krajinách. Analýza tak ukazuje, že poskytovateľ US v SR dosahuje nadpriemerne vysokú kvalitu pri nízkych nákladoch. Celkovo sa SR radí na šieste miesto z 20 analyzovaných krajín, pričom za najefektívnejšiu krajinu z tohto hľadiska môžeme považovať Bulharsko.

Pri hodnotení efektivity prevádzky verejnej poštovej siete boli zohľadnené aj kompenzácie ČNUS v jednotlivých krajinách, v ktorých ku kompenzácii došlo. Kompenzácia bola zohľadnená aj v prípade Veľkej Británie, kde síce nedochádza ku kompenzácii ČNUS, avšak poskytovateľ US dostáva zo štátneho rozpočtu podporu na prevádzku pôšt na vidieku (Tabuľka č.25, strana 99). Nasledujúci graf zobrazuje pozíciu SR medzi týmito krajinami z hľadiska výšky kompenzácie v pomere k počtu pôšt.

Graf č. 14: Podiel kompenzácie na celkovom počte pôšt v jednotlivých krajinách

Zdroj: Rozhodnutia NRO, internetové stránky poskytovateľov US, PwC analýza

Pozn.: Počet pôšt je podľa údajov za rok 2015, výška kompenzácie vychádza z podkladu k 1. kontrolnému dňu a pre jednotlivé krajiny je za nasledovné roky: UK 2009, IT 2015, FR 2011, HR 2014, CZ 2014, SR 2015, HU 2014, PL 2014

Z analýzy vyplýva, že medzi krajinami, v ktorých došlo ku kompenzácii ČNUS, prípadne v nich existujú osobitné mechanizmy pre pokrývanie časti nákladov súvisiacich s prevádzkou verejnej poštovej siete sa SR nachádza s výškou kompenzácie pripadajúcej na jednu poštu pod úrovňou priemeru. To znamená, že vzhľadom na veľkosť verejnej poštovej siete je kompenzácia, ktorú dostáva poskytovateľ US, relatívne menšia v porovnaní s krajinami ako Veľká Británia, Taliansko alebo Francúzsko. Z porovnania tiež vyplýva, že kompenzácia v SR je vzhľadom na verejnú poštovú sieť pomerne menšia aj pri porovnaní s podobnými krajinami ako Chorvátsko alebo Česká republika. K pomerne menšej kompenzácii dochádza v Maďarsku a v Poľsku.

Verejná poštová sieť poskytovateľa US je daná požiadavkami na kvalitu US a priamo ovplyvňuje výšku kompenzácie ČNUS a teda ovplyvňuje aj udržateľnosť financovania US. Požiadavky NRO na kvalitu US súvisiace s verejnou poštovou sieťou vedú k určaniu takzvaných „povinných pôšt“. Tieto pošty musí poskytovateľ US prevádzkovať na splnenie požiadaviek NRO, čo znamená, že tieto pošty musí prevádzkovať aj v prípade, že poskytovateľovi US z ich prevádzky vzniká strata. Strata tvorená povinnými poštami je poskytovateľovi následne kompenzovaná v podobe ČNUS. Pri poštách, ktoré nie sú povinnými poštami podľa NRO sa poskytovateľ US správa ako bežný trhový subjekt a o ich prevádzke sa rozhoduje na základe ziskovosti jednotlivých pôšt. Za predpokladu komerčného scenára by poskytovateľ US neprevádzkoval tie povinné pošty, ktoré tvoria stratu.

Z hľadiska udržateľnosti financovania US by sprísnenie požiadaviek na kvalitu US v podobe požiadaviek na hustejšiu verejnú poštovú sieť viedlo k rozšíreniu siete do oblastí, v ktorých poskytovateľ US v súčasnosti pošty

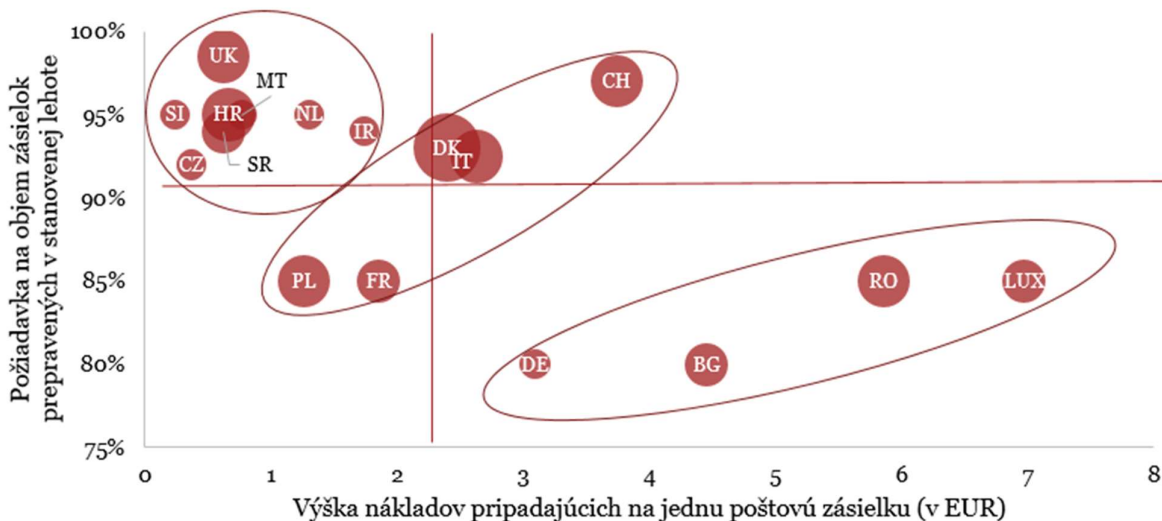
neprevádzkuje. Tieto oblasti teda z komerčného hľadiska nepovažuje za ziskové. V súčasnosti sa priemerný zisk na jednu poštu pohybuje na úrovni 2554,29 EUR, čo je výrazne pod úrovňou priemeru analyzovaných krajín. Nízky zisk na poštu môže súvisieť s nižšími tržbami, ktoré však závisia od maximálnej regulovanej ceny poštových zásielok. Detailné informácie o tom, ktoré pošty sú povinné a aké sú ich náklady, prípadne aká je ich ziskovosť, nie sú dostupné. Pre účely analýzy však môžeme predpokladať, že rozšírenie siete by viedlo k väčšej strate tvorenej povinnými poštami a teda v konečnom dôsledku k zvýšeniu potreby financovania US. Naopak menej prísne požiadavky na hustotu verejnej poštovej siete vedú skôr k prevádzke ziskových pôšt a teda v prípade komerčného scenára k menšiemu počtu „zatváraných“ pôšt. Výsledkom v tomto prípade by bola nižšia hodnota ČNUS. Prevádzka menšieho počtu pôšt následne môže predstavovať vyššiu ziskovosť poskytovateľa US, čo má vplyv na posúdenie primeranej a neprimeranej finančnej záťaže. Vyššia ziskovosť tak bude následne viesť k vyššej primeranej finančnej záťaži vzhľadom na väčšiu schopnosť poskytovateľa US znášať náklady súvisiace s poskytovaním US. Je však potrebné doplniť, že ziskovosť poskytovateľa US nie je jediným posudzovaným faktorom pri určovaní primeranej finančnej záťaže.

3.1.2 Vplyv požiadaviek na kvalitu US v oblasti lehoty prepravy na financovanie US

Požiadavky na kvalitu US v oblasti lehoty prepravy zaraďujú SR medzi krajiny s relatívne prísnejšími požiadavkami v rámci EÚ. Požiadavka na lehotu prepravy D+2 je na úrovni priemeru a požiadavka na objem zásielok doručených v stanovenej lehote prepravy je vzhľadom na ostatné analyzované krajiny nadpriemerná.

V analýze vplyvu požiadaviek na kvalitu US v oblasti lehoty prepravy na financovanie US bol ako vstup využitý podiel celkových nákladov poskytovateľa US na objeme poštových zásielok. Výsledkom je tak priemerný náklad na jednu poštovú zásielku. Poskytovateľ US sa prirodzene snaží o minimalizáciu tohto vstupu, nakoľko väčší počet poštových zásielok umožňuje dosahovanie väčších tržieb a zároveň menšie celkové náklady predstavujú v konečnom dôsledku vyšší zisk. V analýze boli za vstup zvolené požiadavky na kvalitu, konkrétne objem zásielok, ktoré musia byť doručené v stanovenom časovom limite a v danej krajine sú považované za minimálny štandard.

Graf č. 15: Vzťah medzi nákladmi na jednu poštovú zásielku a požiadavkami na kvalitu v oblasti lehoty prepravy pri minimálnom štandarde listových zásielok za rok 2015

Zdroj: Požiadavky na kvalitu US v jednotlivých krajinách, výročné správy poskytovateľov US
Pozn.: Vertikálna os nezačína na nulovej hodnote, náklady BG sú za rok 2011, RO za rok 2014

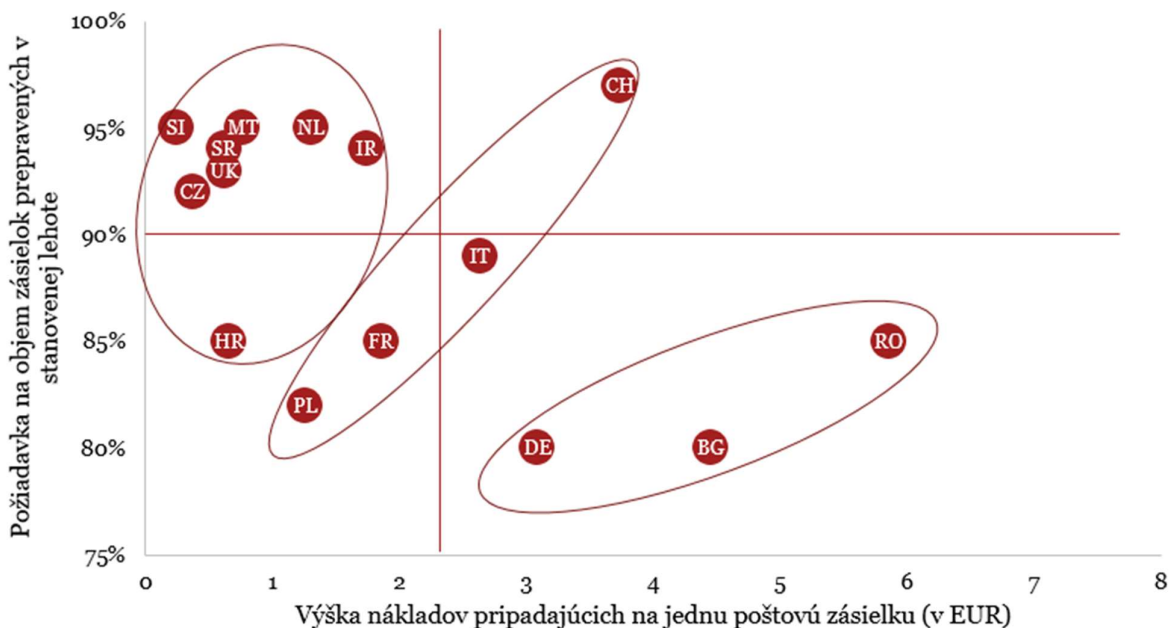
Analýza požiadaviek na kvalitu US v oblasti lehoty prepravy v pomere k nákladom na jednu poštovú zásielku ukazuje že za najefektívnejšiu krajinu z tohto hľadiska môžeme považovať Slovinsko. Slovinsko dosahuje

najvyšší pomer medzi výstupom a vstup. Najvyššia efektivita v prípade Slovinska následne znamená, že stanovený objem zásielok je poskytovateľ US v Slovinsku schopný doručiť s relatívne najnižšími jednotkovými nákladmi. V prípade Slovinska však platí, že podiel celkových nákladov poskytovateľa US na počte doručených poštových zásielok je najnižší aj v absolútnej hodnote v porovnaní s vybranými krajinami. Z hľadiska množstva vstupov, ktoré SR používa na dosiahnutie zákonom stanovených požiadaviek na kvalitu sa SR nachádza na celkovom štvrtom mieste z 17 analyzovaných krajín.

Analyzované krajiny následne môžu byť rozdelené do 3 hlavných skupín vzhľadom na dosahovanú efektivitu. V skupine najefektívnejších krajín sa nachádzajú Slovinsko, Česká republika, Chorvátsko, Slovensko, Malta, Holandsko, Írsko a Veľká Británia. V skupine najefektívnejších krajín je však pozícia SR, UK a HR mierne horšia nakoľko v týchto krajinách sú za minimálny štandard považované listové zásielky s lehotou prepravy D+2 alebo D+3 v prípade Chorvátska. Druhou skupinou sú krajiny, ktoré vo všeobecnosti dosahujú zákonom stanovenú kvalitu pri relatívne vyšších jednotkových nákladoch v porovnaní s najefektívnejšími krajinami. Do tejto druhej skupiny patria krajiny ako Poľsko, Francúzsko, Dánsko, Taliansko a Švajčiarsko. Medzi krajinami v druhej skupine nie je ani jedna taká, ktorá by považovala prioritné listové zásielky a za minimálny štandard. Poslednou skupinou sú krajiny, ktoré na dosiahnutie stanovenej kvality potrebujú relatívne najvyššie jednotkové náklady. Do tretej skupiny tak patria krajiny ako Nemecko, Bulharsko, Rumunsko a Luxembursko. Všetky krajiny v tretej skupine majú jednotkové náklady vyššie ako je priemer a zároveň sú požiadavky na kvalitu v oblasti lehoty prepravy poštových zásielok nižšie v porovnaní s priemerom analyzovaných krajín. S výnimkou Nemecka považujú všetky krajiny v tretej skupine za minimálny štandard neprioritné listové zásielky s lehotou prepravy D+2 alebo D+3.

Efektivita poskytovateľa US v prípade prioritných listových zásielok je analyzovaná na rovnakom princípe ako pri minimálnom štandarde listových zásielok v jednotlivých krajinách.

Graf č. 16: Vzťah medzi nákladmi na jednu poštovú zásielku a požiadavkami na kvalitu v oblasti lehoty prepravy pri prioritných listových zásielkach za rok 2015

Zdroj: Požiadavky na kvalitu US v jednotlivých krajinách, výročné správy poskytovateľov US
 Pozn.: Vertikálna os nezačína na nulovej hodnote, náklady BG sú za rok 2011, RO za rok 2014

Podobne ako v prípade listových zásielok považovaných za minimálny štandard, tak aj v prípade prioritných listových zásielok patrí SR medzi krajiny s nákladmi na jednu poštovú zásielku nižšími ako je priemer a zároveň

s kvalitou vyššou ako je priemer. Za najefektívnejšiu krajinu v prípade prioritných listových zásielok môžeme opäť považovať Slovinsko, ktoré spĺňa absolútne najvyššie kvalitatívne požiadavky pri absolútne najnižších jednotkových nákladoch. SR sa nachádza na treťom mieste z celkovo 15 analyzovaných krajín.

Skupina najefektívnejších krajín zahŕňa Slovinsko, Českú republiku, Maltu, Slovensko, Veľkú Britániu, Holandsko a Írsko. V druhej skupine sa nachádzajú krajiny, ktoré majú porovnateľné jednotkové náklady a relatívne menej prísne požiadavky na kvalitu, alebo sú v nich požiadavky prísnejšie avšak za cenu vyšších nákladov na jednu poštovú zásielku. Do tejto kategórie môžeme zaradiť Poľsko, Francúzsko, Taliansko a Švajčiarsko. Do tretej skupiny patria krajiny s podpriemernými požiadavkami na kvalitu a zároveň s nákladmi na jednu poštovú zásielku vyššími ako je priemer vo vybraných krajinách.

Nasledujúca tabuľka sumarizuje pozície jednotlivých krajín vzhľadom na požiadavky na kvalitu v oblasti lehoty prepravy. SR sa nachádza na 4. mieste z celkovo 17 porovnávaných krajín vzhľadom na objem zásielok ktoré majú byť prepravené v stanovenej lehote. Samotná lehota prepravy je na úrovni priemeru vybraných krajín. V prípade prioritných listových zásielok sa SR nachádza na celkovo 3. mieste z 15 vybraných krajín. Do analýzy neboli zahrnuté krajiny, pre ktoré neboli voľne dostupné informácie o požiadavkách na kvalitu v oblasti lehoty prepravy.

Tabuľka č. 15: Poradie vybraných krajín z hľadiska požiadaviek na kvalitu pre minimálny štandard listových zásielok a prioritných listových zásielok za rok 2015

Krajina	Požiadavka na lehotu prepravy (minimálny štandard)	Požiadavka na objem zásielok doručených v stanovenom limite (minimálny štandard)	Požiadavka na objem zásielok doručených v stanovenom limite (prioritné listové zásielky)	Náklady na jednu poštovú zásielku	Poradie vzhľadom na minimálny štandard listových zásielok	Poradie vzhľadom na prioritné listové zásielky
SI	1	95%	95%	0,24	1	1
CZ	1	92%	92%	0,37	2	2
UK	3	99%	93%	0,62	3	4
SR	2	94%	94%	0,62	4	3
HR	3	95%	85%	0,66	5	5
MT	1	95%	95%	0,77	6	6
NL	1	95%	95%	1,30	7	7
PL	3	85%	82%	1,26	8	8
IR	1	94%	94%	1,74	9	9
FR	2	85%	85%	1,85	10	10
DK	5	93%		2,39	11	-
IT	3	93%	89%	2,63	12	11
CH	3	97%	97%	3,74	13	12
DE	1	80%	80%	3,09	14	13
BG	2	80%	80%	4,45	15	14
RO	3	85%	85%	5,86	16	15
LUX	2	85%		6,97	17	-
Priemer	2	91%	89%	2,27		

Zdroj: Požiadavky na kvalitu US, výročné správy poskytovateľov US, analýza PwC

Pozn.: Náklady BG sú za rok 2011, RO za rok 2014

Prísnejšie požiadavky na kvalitu US v oblasti lehoty prepravy predstavujú pre poskytovateľa US potrebu zabezpečenia dostatočných kapacít na vyberanie, triedenie a doručovanie listových zásielok. Čím sú požiadavky prísnejšie, tým je potrebná kvalitnejšia infraštruktúra čo následne znamená pre poskytovateľa vyššie náklady. Predpokladáme, že samotný objem listových zásielok má tiež vplyv na schopnosť poskytovateľa US dosahovať požadovanú kvalitu US, čomu sa budeme venovať v ďalšej časti analýzy. Z hľadiska zabezpečenia infraštruktúry tak prísnejšie požiadavky na kvalitu budú priamoúmerne ovplyvňovať náklady poskytovateľa US. Vyššie náklady poskytovateľa US by následne mali byť kompenzované cenami týchto služieb.

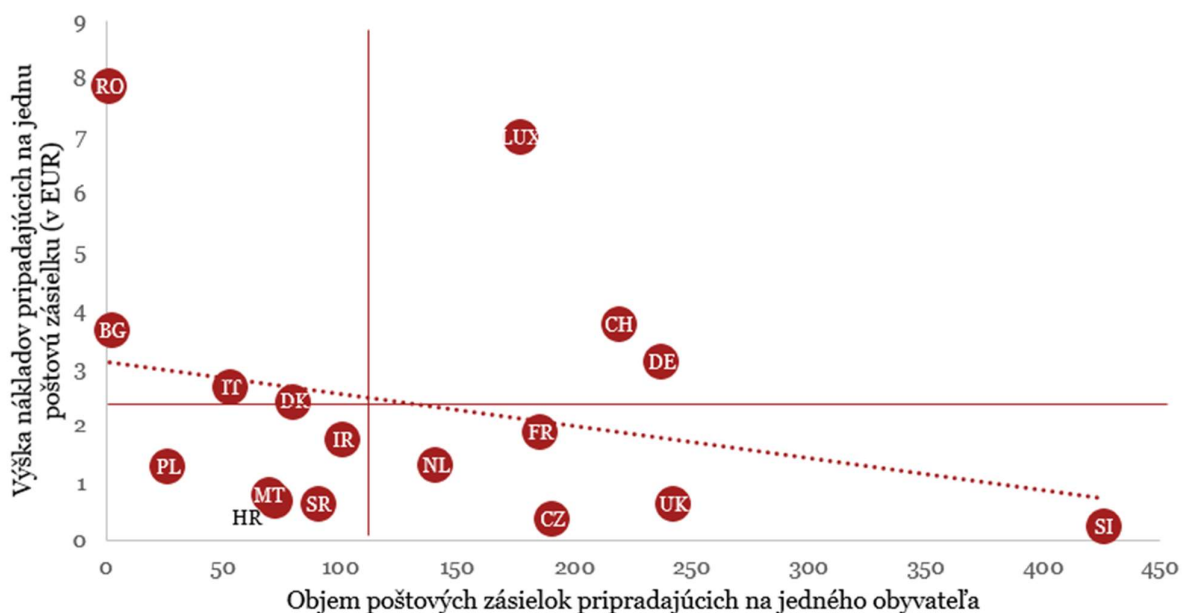
Existujú však príklady krajín, ktoré dodatočné náklady pokrývajú čiastočne aj prostredníctvom kompenzácie ČNUS. Prísnejšie požiadavky na kvalitu US v oblasti lehoty prepravy v týchto krajinách tak predstavujú potenciálnu potrebu vyššej kompenzácie ČNUS.

3.1.3 Vzťah medzi objemom poštových zásielok a financovaním US

Celkové náklady a výnosy poskytovateľa US sú ovplyvnené najmä objemom poštových zásielok a cenami týchto zásielok. Predpokladom je, že čím je objem poštových zásielok v prepočte na jedného obyvateľa vyšší, tým budú náklady na jednu poštovú zásielku nižšie, pretože fixné náklady budú tvoriť väčšiu časť. Z predchádzajúcej analýzy vyplýva, že objem poštových zásielok má v posledných rokoch klesajúci trend (Graf č.9, strana 56 a Graf č.10, strana 57). Ďalším faktorom vyplývajúcim z analýzy je, že medzi krajinami existujú výrazné rozdiely v objemoch poštových zásielok.

Nasledujúci graf zobrazuje vzťah medzi pomerom celkových nákladov na celkovom počte poštových zásielok a nákladmi pripadajúcimi na jednu poštovú zásielku.

Graf č. 17: Vzťah medzi objemom poštových zásielok na obyvateľa a pomerom celkových nákladov k objemu poštových zásielok za rok 2015

Zdroj: Požiadavky na kvalitu US v jednotlivých krajinách, výročné správy poskytovateľov US

Pozn.: Náklady BG sú za rok 2011, RO za rok 2014

Analýza ukazuje, že medzi objemom poštových zásielok na obyvateľa a jednotkovými nákladmi existuje nepriamoúmerný vzťah. Z toho vyplýva, že čím je objem zásielok väčší tým bude mať poskytovateľ US menšie náklady na jednu zásielku. Vertikálna čiara v grafe zobrazuje priemerný počet poštových zásielok na obyvateľa a horizontálna čiara zobrazuje priemernú nákladmi poskytovateľa US na jednu poštovú zásielku. Analýza ukazuje, že SR patrí do medzi krajiny, ktoré majú objem poštových zásielok na obyvateľa nižší ako je priemer avšak zároveň náklady pripadajúce na jednu poštovú zásielku sú nižšie ako priemer.

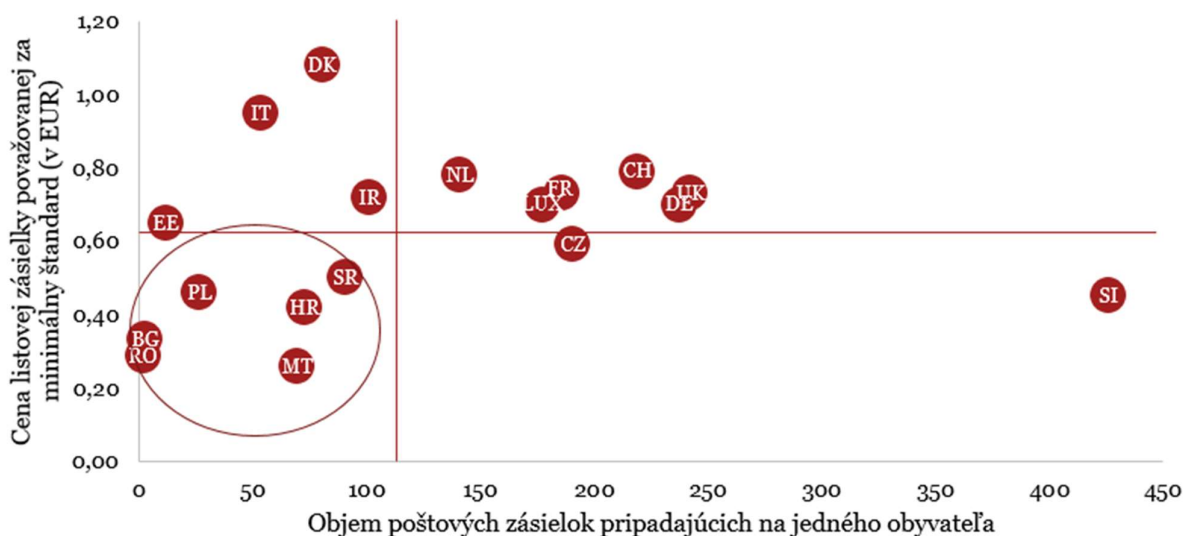
Táto situácia indikuje, že poskytovateľ US v SR musí byť efektívny na to aby zabezpečoval služby z rozsahu US na požadovanej úrovni. Na zabezpečenie kvality služieb, ktorá je stanovená NRO poskytovateľ US využíva aj kompenzáciu ČNUS. Môžeme si všimnúť, že medzi krajinami, ktoré majú podpriemerné objemy poštových zásielok na obyvateľa sa nachádza 6 z 9 krajín, ktoré v minulosti dostali kompenzáciu ČNUS, požiadali o kompenzáciu ČNUS alebo je im časť nákladov kompenzovaná iným spôsobom. Medzi tieto krajiny patrí aj SR. Táto skutočnosť poukazuje na už popísaný vplyv objemov poštových zásielok a ich cien na celkové náklady a výnosy poskytovateľa US a v konečnom dôsledku na jeho schopnosť dosahovať zisk. Okrem toho, že

poskytovateľ US v SR poskytuje služby pri nižších nákladoch ako je priemer aj s ohľadom na objem poštových zásielok, je potrebné vziať do úvahy, že rozsah US je v SR širší ako je minimálny rozsah stanovený legislatívou EÚ. Rozsah US v SR zároveň zahŕňa väčší počet služieb ako je priemer analyzovaných krajín.

Nasledujúci graf zobrazuje vzťah medzi objemom poštových zásielok na obyvateľa a listových zásielok považovaných za minimálny štandard vo vybraných krajinách.

Graf č. 18: Vzťah medzi objemom poštových zásielok na obyvateľa a cenami minimálneho štandardu listových zásielok za rok 2015

Zdroj: Požiadavky na kvalitu US v jednotlivých krajinách, cenníky poskytovateľov US

Vertikálna čiara v grafe zobrazuje priemernú hodnotu počtu poštových zásielok na obyvateľa a horizontálna čiara predstavuje priemernú minimálnu cenu listových zásielok vo vybraných krajinách. Analýza ukazuje, že minimálne ceny listových zásielok v SR sú pod úrovňou priemeru a zároveň objem poštových zásielok na obyvateľa je nižší ako je priemer vybraných krajín.

U poskytovateľov US, ktorí dosahujú podpriemerné objemy poštových zásielok a zároveň ceny ich služieb sú pod úrovňou priemeru existuje riziko väčších problémov so zabezpečením poskytovania US vo vysokej kvalite. Analýza ukazuje, že všetky takéto krajiny, s výnimkou Malty, v minulosti požiadali o kompenzáciu ČNUS alebo dostali kompenzáciu ČNUS. Medzi tieto krajiny patrí aj SR.

V prípade SR je však dôležité spomenúť, že aj napriek tomu, že objem poštových zásielok je podpriemerný a zároveň aj ceny sú nižšie ako je priemer, tak poskytovateľ US dokáže poskytovať US s nákladmi nižšími ako je priemer analyzovaných krajín. Ďalším dôležitým faktom, vyplývajúcim z analýzy je, že SR sa z hľadiska kvality radí medzi krajiny dosahujúce prinajmenšom priemerné, avšak prevažne nadpriemerné výsledky v požiadavkách na kvalitu US súvisiacich s verejnou poštovou sieťou a požiadavkami na kvalitu US v oblasti lehoty prepravy. Tento výsledok analýzy poukazuje na relatívne vysokú efektívnosť poskytovateľa US v zabezpečení poskytovania US nad úrovňou európskeho priemeru.

Pravdou je, že v SR je časť nákladov poskytovateľa US kompenzovaná prostredníctvom kompenzačného fondu, do ktorého v najväčšej miere prispieva štát. Analýza ukázala, že podpora poskytovateľov US v jednotlivých krajinách nie je výnimočná a rôzne mechanizmy podpory môžeme pozorovať ako v krajinách, ktoré sa z hľadiska objemov a cien poštových služieb nachádzajú na podobnej úrovni ako SR. Krajiny, v ktorých nedochádza ku kompenzácii ČNUS sú prevažne tie, kde sú objemy poštových zásielok na obyvateľa ako aj ich ceny vyššie. Výnimkou sú Veľká Británia a Francúzsko, kde poskytovatelia US dostávajú určité formy kompenzácie časti svojich nákladov.

Kompenzácia ČNUS tak predstavuje záťaž pre štátny rozpočet. V prípade SR by sa mohlo zdať, že zvýšenie cien by zmiernilo potrebu kompenzácie ČNUS a teda aj dopad na štátny rozpočet v prípade, že by boli ceny poštových služieb vyššie a teda by kompenzovali nižší objem poštových zásielok. Z analýzy však vyplýva, že krajiny, v ktorých je objem poštových zásielok podpriemerný a ceny sú nad úrovňou priemeru stále existujú problémy pre poskytovateľov US. Príkladom môže byť Taliansko, kde poskytovateľ US dostáva kompenzáciu ČNUS, alebo tiež Dánsko, kde sa poskytovateľ US dostal za rok 2015 do straty a dochádza k zužovaniu rozsahu US a znižovaniu kvality US s cieľom minimalizácie straty. Pri zvýšení cien je tiež potrebné brať ohľad aj na reakciu zo strany dopytu, ktorá by mohla viesť k zníženiu objemu poštových zásielok, čím by bol efekt zvýšenia cien eliminovaný.

Z hľadiska cien poštových služieb a ich kvality je ideálnou kombináciou čo najvyššia kvalita za čo najnižšie ceny. Štúdia univerzálnej poštovej služby zameraná na potreby a preferencie používateľov poštových služieb z roku 2015 ukázala, že používatelia poštových služieb v SR sú ochotní akceptovať vyššie ceny pri vyššej kvalite služieb. Môžeme tak konštatovať, že používatelia poštových služieb v SR preferujú vyššiu kvalitu pred nízkou cenou.

Podľa legislatívy EÚ by mali byť poštové služby dostupné pre všetkých obyvateľov a nediskriminačné. Poštové služby samotné by mali zabraňovať sociálnemu vylúčeniu. Z tohto hľadiska je nastavenie systému v SR dobrou voľbou, nakoľko kvalita poskytovaných služieb je nadpriemerná pri nízkych cenách. Pri cenách je však potrebné zohľadniť aj kompenzáciu ČNUS ako faktor umožňujúci udržať ceny poštových služieb na relatívne nízkej úrovni. Zo sociálneho hľadiska kompenzácia ČNUS umožňuje aby poštové služby v SR ostali dostupné aj pre nízkoprijemné skupiny, ktoré čelia sociálnemu vylúčeniu. Priamy vplyv kompenzácie ČNUS na ceny však nie je možné vyčíslieť.

Zhrnutie

Z hľadiska požiadaviek na kvalitu, ktoré súvisia s verejnou poštovou sieťou patrí SR do skupiny krajín, ktoré majú mierne podpriemerný počet pôšt na km² a zároveň má náklady na jednu poštu výrazne nižšie ako je priemer. Mierne nižšia hustota siete je tak kompenzovaná výrazne nižšími nákladmi čo umožňuje zaradenie SR na celkové 5. miesto z 20 porovnávaných krajín z hľadiska efektivity dosahovania požadovanej hustoty verejnej poštovej siete. Počet pôšt v SR však dobre odzrkadľuje hustotu obyvateľstva a zároveň na jednu poštu pripadá počet obyvateľov nižší ako priemer. Nadpriemerná kvalita vzhľadom na verejnú poštovú sieť ma vplyv na vyššiu potrebu kompenzácie ČNUS, čo v prípade SR znamená aj väčšiu záťaž štátneho rozpočtu.

Rovnako aj pri analýze efektivity vzhľadom na kvalitu poskytovaných služieb patrí SR medzi nadpriemerné krajiny. Pozícia SR pri listových zásielkach považovaných za minimálny štandard je nad úrovňou priemeru vzhľadom na stanovený objem listových zásielok a zároveň na úrovni priemeru pri zohľadnení lehoty prepravy. Náklady, pri ktorých SR dosahuje stanovenú nadpriemernú kvalitu, sú pod úrovňou priemeru. Taktiež z hľadiska prioritných listových zásielok je SR krajinou, ktoré dosahuje nadpriemerné výsledky z hľadiska kvality pri jednotkových nákladoch nižších ako priemer. SR tak obsadzuje celkovo 4. miesto pri minimálnom štandarde listových zásielok a 3. celkové miesto pri prioritných listových zásielkach. Prísnejšie požiadavky na kvalitu US v oblasti lehoty prepravy by viedli skôr k zvýšeniu potreby kompenzácie ČNUS.

SR sa nachádza na nadpriemernej úrovni aj z hľadiska ďalšieho ukazovateľa kvality US, ktorým je rozsah US. Poskytovateľ US v SR poskytuje v rámci US aj služby, ktoré sú nad rámec minimálneho rozsahu definovaného legislatívou EÚ a zároveň je rozsah US širší ako je priemer.

Na základe analýzy tak môžeme tvrdiť, že SR dosahuje nadpriemerné výsledky a teda US je v SR poskytovaná s vyššou kvalitou ako vo väčšine vybraných krajín.

Schopnosť poskytovateľa US dosahovať zisk je ovplyvnená najmä objemom poštových zásielok a ich cenami. SR sa z hľadiska obidvoch parametrov nachádza na úrovni pod priemerom analyzovaných krajín. Zároveň však poskytovateľ US dokáže poskytovať US s kvalitou nachádzajúcou sa nad úrovňou priemeru, vzhľadom na ostatné analyzované krajiny a pri relatívne nízkych nákladoch. Tento fakt naznačuje pomerne vysokú efektivitu poskytovateľa US v SR.

Pri posudzovaní efektivity je však nutné zohľadniť aj kompenzáciu ČNUS, prípadne iné formy pokrývania časti nákladov. Používatelia poštových služieb v SR preferujú vyššiu kvalitu pred nižšou cenou a tak môžeme

---

hodnotiť, že súčasná situácia v SR dobre odzrkadľuje tieto preferencie. Analýza ukazuje, že v SR umožňuje kompenzácia ČNUS udržať relatívne nízke ceny aj pri danej úrovni kvality US. Kompenzácia ČNUS však pôsobí pozitívne na zabezpečenie dostupnosti poštových služieb aj pre nízkoprijemové skupiny obyvateľstva, ktoré do štátneho rozpočtu prispievajú menej ako vysokoprijemové skupiny. Kompenzácia ČNUS, ktorá plynie zo štátneho rozpočtu tak viac zaťažuje vysokoprijemové skupiny, čo vplýva na relatívne vysokú dostupnosť poštových služieb. Kompenzácia ČNUS je však v porovnaní s ostatnými krajinami, kde dochádza ku kompenzácii časti nákladov poskytovateľa US vzhľadom na počet prevádzkovaných pôšt nižšia ako je priemer.

Na trhu poštových služieb v SR nedochádza k výrazným zmenám, poštové služby z rozsahu US dobre odzrkadľujú súčasné potreby a preferencie používateľov poštových služieb a poskytovateľ US môže byť z hľadiska využívaných vstupov hodnotený ako nadpriemerne efektívny.

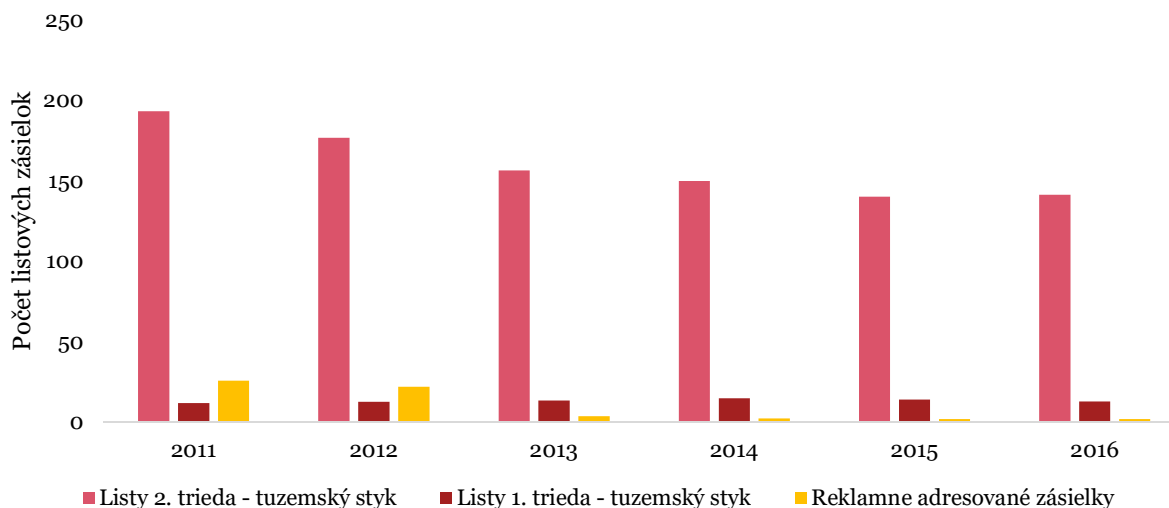

**4. Vyhodnotenie výsledkov
a návrh súvisiacich
legislatívnych a regulačných
zmien, ako aj ďalších
konceptných riešení
a odporúčaní v záujme
zníženia nárokov na štátny
rozpočet**

4.1 Zhrnutie výsledkov analýzy súčasného stavu univerzálnej služby v krajinách EÚ

Trh s poštovými službami patriacimi do rozsahu US zaznamenáva v krajinách EÚ pokles z hľadiska objemu listových zásielok na jedného obyvateľa (Graf č.9, strana 56 a Graf č.10, strana 57). Trh z hľadiska objemu balíkov zaznamenáva rast, ktorý však nedokáže kompenzovať pokles objemu listových zásielok. Pokles objemu poštových zásielok z rozsahu US zaznamenal v analyzovaných krajinách medzi rokmi 2011 a 2015 celkový pokles o 17,52%. Medzi objemom poštových zásielok na obyvateľa a výškou nákladov pripadajúcich na jednu zásielku existuje nepriamoúmerný vzťah. Tiež je možné identifikovať súvislosti medzi potrebou kompenzácie ČNUS v krajinách s podpriemerným objemom poštových zásielok, nakoľko všetky takéto krajiny EÚ zahrnuté do analýzy, s výnimkou Malty, v minulosti pristúpili ku kompenzácii ČNUS, alebo poskytovateľ US o kompenzáciu ČNUS žiadal nakoľko mu v súvislosti s poskytovaním US vznikajú čisté náklady (Graf č.18, strana 69). Objem poštových zásielok na obyvateľa v SR sa medzi rokmi 2014 a 2015 zvýšil o 2,81%. Je však potrebné zdôrazniť, že uvedené porovnanie zahŕňa aj listové zásielky, ktoré nepatria do rozsahu US. Z analýzy vývoja objemu listových zásielok z rozsahu US (prioritných, neprioritných a reklamných adresovaných zásielok) na základe podkladov od poskytovateľa US v SR vyplýva pokles objemu medzi rokmi 2011 a 2016 celkovo o 32,48%. Nasledujúci graf zobrazuje vývoj objemu trhu pre listové zásielky v SR.

Graf č. 19: Zmena objemu trhu s listovými zásielkami v SR v rokoch 2011 – 2016 (v mil. ks)

Zdroj: Údaje z výkazu od oddelenej evidencie nákladov a výnosov z regulovaných poštových činností a ostatných činností za roky 2011 – 2016, Slovenská Pošta, a.s.

Celkový pokles objemu poštových zásielok je možné očakávať aj v SR vzhľadom na povinnosť aktivácie elektronickej schránky pre právnické osoby podľa Zákona č. 305/2013 o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci. Táto skutočnosť môže spôsobiť pokles objemu listových zásielok z rozsahu US nakoľko zo strany orgánov verejnej moci dôjde k poklesu objemu úradných zásielok a tiež môže dochádzať k prechodu z listinnej podoby komunikácie na elektronickej na strane právnických osôb. Je potrebné však dodať, že na strane právnických osôb sa jedná o možnosť elektronickej komunikácie a nie o povinnosť ako na strane orgánov verejnej moci.

Schopnosť poskytovať US je ovplyvnená dvomi základnými faktormi, ktorými sú objem poštových zásielok z rozsahu US a cena týchto zásielok. Cena poštových zásielok a rovnako aj objem poštových zásielok sú

v nepriamoúmernom vzťahu s potrebou kompenzácie ČNUS. Túto skutočnosť je možné interpretovať tak, že čím je objem poštových zásielok na obyvateľa vyšší a čím je cena poštových zásielok vyššia, tak potreba kompenzácie ČNUS bude nižšia (Graf č.18, strana 69). Tento vzťah môžeme interpretovať aj tak, že v krajinách s nízkym objemom poštových zásielok a nízkymi cenami poštových zásielok bude potreba kompenzácie ČNUS vyššia. Ceny poštových zásielok sú regulované a v kontexte SR sú nominálne ceny pod úrovňou priemeru krajín EÚ zahrnutých do analýzy.

Na vznik ČNUS majú vo významnej miere vplyv aj legislatívne stanovené požiadavky na kvalitu US. Poskytovateľ US je povinný plniť tieto požiadavky stanovené NRO. V prípade nesplnenia požiadaviek stráca poskytovateľ US nárok na kompenzáciu prípadných vznikajúcich ČNUS. Analýza ukázala, že z hľadiska požiadaviek na kvalitu US v oblasti lehoty prepravy sa SR nachádza nad úrovňou priemeru v prípade prioritných listových zásielok, neprioritných listových zásielok a tiež balíkov z rozsahu US (Graf č. 6, strana 50, Graf č.7, strana 51 a Graf č.8, strana 52). Konštatovanie nadpriemernej úrovne vychádza zo zistení, že pri týchto troch službách z rozsahu US sú požiadavky v SR z hľadiska lehoty prepravy buď nadpriemerné alebo na úrovni priemeru a zároveň je požiadavka na objem zásielok prepravených v stanovenej lehote prepravy nadpriemerná na úrovni 94%.

Kvalita US z hľadiska siete poštových pobočiek je v SR taktiež nad úrovňou priemeru (Graf č. 4, strana 47). Prísnejšie požiadavky na hustotu siete poštových pobočiek tak pre poskytovateľa US predstavujú povinnosť prevádzkovať aj také poštové pobočky, ktoré z komerčného hľadiska nie sú pre poskytovateľa ziskové.

Na základe vyššie uvedeného je možné konštatovať, že požiadavky na kvalitu US v SR sú nadpriemerne prísne a zároveň nominálne ceny a objem poštových zásielok sú podpriemerné. Táto situácia tak vedie k potrebe kompenzácie ČNUS v SR, ku ktorej dochádza každoročne od úplnej liberalizácie trhu s US v SR v roku 2012. Kompenzácia ČNUS v SR je v súčasnosti vykonávaná prostredníctvom kompenzačného fondu, ktorého prispievateľmi sú poskytovateľ US, poštové podniky poskytujúce služby zameniteľné so službami z rozsahu US a štát. Kompenzácia ČNUS prostredníctvom kompenzačného fondu je najčastejšie využívaným spôsobom, ktorý využíva 11 z 22 analyzovaných krajín. Zdroj financovania nie je rovnaký vo všetkých krajinách, pretože z týchto 11 krajín v dvoch prispieva do kompenzačného fondu v plnej miere štát. Alternatívnym spôsobom kompenzácie ČNUS je priama dotácia zo štátneho rozpočtu, ktorú využívajú 4 z 22 analyzovaných krajín. Skôr výnimkou v kompenzácii ČNUS je financovanie z vlastných zdrojov prostredníctvom ziskov plynúcich zo ziskových služieb. Výška kompenzácie pripadajúca na jednu poštovú pobočku je v SR vo výške 7 601,34 EUR, čo je o 3 696,74 EUR menej ako je priemerná výška kompenzácie na jednu poštovú pobočku (Graf č.14, strana 64).

Napriek nepriaznivým podmienkam na trhu z hľadiska nominálnych cien a objemu listových zásielok však môžeme hodnotiť, že poskytovateľ US v SR dosahuje nadpriemerné výsledky z hľadiska kvality US. Nadpriemerné výsledky sú hodnotené podľa podielu celkových nákladov poskytovateľa US na celkovom objeme listových zásielok. Výsledkom je výška nákladov na jednu poštovú zásielku v SR na úrovni 0,62 EUR. Priemerný podiel celkových nákladov poskytovateľa US na celkovom objeme listových zásielok v krajinách zaradených do analýzy je na úrovni 2,27 EUR. Z hľadiska nákladov je tak možné hovoriť o efektívite nad úrovňou priemeru v prípade poskytovateľa US v SR (Graf č.15, strana 65 a Graf č.16, strana 66).

4.2 Návrh alternatív možnej úpravy súčasného modelu financovania

V analýze k 1. kontrolnému dňu bolo identifikovaných niekoľko modelov financovania US, ktoré sa odlišujú v štruktúre prostriedkov využívaných na financovanie US a taktiež v záťaži štátneho rozpočtu, ktorá z potreby financovania US vyplýva. V súčasnosti využívané modely môžeme zhrnúť nasledovne:

- Financovanie US prostredníctvom kompenzačného fondu,
  - Príjmami kompenzačného fondu sú príspevky poskytovateľa US, podnikov poskytujúcich služby zameniteľné so službami z rozsahu US a/alebo štát;
  - Príjmom kompenzačného fondu je len príspevok od štátu;
- Spolufinancovanie stratových služieb prostredníctvom ziskových služieb;
- Priama dotácia zo štátneho rozpočtu na pokrytie časti nákladov;
- Bez financovania US.

4.2.1 Kompenzačný fond s príspevkami poštových podnikov a štátu

V SR je v súčasnosti na kompenzáciu ČNUS využívaný kompenzačný fond, ktorého príjmami sú príspevky podnikov poskytujúcich služby zameniteľné so službami z rozsahu US, poskytovateľa US a v prípade nedostatku prostriedkov je potrebná časť dofinancovaná zo štátneho rozpočtu. Analýza k 2. kontrolnému dňu ukázala, že príspevok štátu v SR tvorí 99,85% celkových príjmov kompenzačného fondu (Tabuľka č.11, strana 44). Kompenzácia ČNUS v SR tak v SR vytvára záťaž pre štátny rozpočet. Poštové podniky poskytujúce služby zameniteľné so službami z rozsahu US sa podieľajú na príjmoch kompenzačného fondu celkovo iba vo výške 0,15%. Príspevok do kompenzačného fondu môže predstavovať najviac 3% z tržieb z poskytovania zameniteľných poštových služieb. Záťaž pre štátny rozpočet vyplývajúca z kompenzácie ČNUS môže byť znížená napríklad zmenou štruktúry príjmov kompenzačného fondu. Zmena štruktúry príjmov predstavuje zvýšenie podielu príjmov kompenzačného fondu, ktoré plynú od podnikov poskytujúcich zameniteľné poštové služby. Vplyv na zvýšenie príjmov kompenzačného fondu má zvýšenie príspevkov jednotlivých podnikov, ktoré prispievajú v súčasnosti, alebo rozšírenie systému zameniteľných poštových služieb, čo by znamenalo, že príspevky by do kompenzačného fondu plynuli od väčšieho počtu podnikov a tiež z väčšieho objemu tržieb.

Povinnosť pre odvedenie príspevku do kompenzačného fondu v SR vznikla v roku 2015 iba pre 3 podniky poskytujúce zameniteľné poštové služby v SR. Celková efektívnosť zvýšenia príspevkov týchto podnikov tak môže byť nízka. Pre výraznejšiu zmenu vo výške príspevkov poštových podnikov by bolo potrebné výrazné zvýšenie podielu celkových tržieb zo zameniteľných poštových služieb, ktoré môže na trhu poštových služieb pôsobiť ako bariéra, či už z hľadiska obmedzenia vstupu nových hráčov, alebo z hľadiska potenciálneho odchodu z trhu etablovaných hráčov. Okrem poštových podnikov poskytujúcich služby zameniteľné so službami z rozsahu US znáša časť kompenzácie ČNUS aj poskytovateľ US v podobe primeranej finančnej záťaže. Analýza výšky primeranej finančnej záťaže, ktorá je súčasťou podkladov k 2. kontrolnému dňu, ukázala, že výška primeranej finančnej záťaže je približne na úrovni priemeru s hodnotou 1,93% z výšky celkových nákladov poskytovateľa US. V SR je primeraná finančná záťaž posudzovaná individuálne, od roku 2013 bola stanovená ako 1% z celkových nákladov poskytovateľa US, avšak rozdiel medzi výškou ČNUS podľa poskytovateľa US a výškou kompenzácie tvoril v roku 2015 1,43% celkových nákladov (Tabuľka č.8, strana 37). Analýza, ktorá bola súčasťou podkladov k 1. kontrolnému dňu ukázala, že od roku 2013 sa výška primeranej finančnej záťaže v SR pohybuje na úrovni približne 3 mil. EUR (Tabuľka č.7, strana 35).

Návrh legislatívnych a regulačných zmien a vplyv na štátny rozpočet

Popísaný spôsob financovania US pri zachovaní súčasného stavu nevyžaduje žiadne legislatívne ani regulačné zmeny. Legislatívne zmeny sú nevyhnuté v prípade zvýšenia príspevku podnikov poskytujúcich služby zameniteľné so službami z rozsahu US. Potrebné legislatívne zmeny sa týkajú zákona č. 324/2011 o poštových službách, ktorý definuje ako hornú hranicu pre príspevky jednotlivých podnikov vo výške 3% z tržieb zo služieb zameniteľných so službami z rozsahu US. Rovnako aj pri potenciálnom znížení záťaže štátneho rozpočtu formou rozšírenia systému zameniteľných poštových služieb, pre zahrnutie väčšieho počtu poštových podnikov, vyžaduje zmenu v zákone č. 324/2011 o poštových službách.

Vyhodnotenie efektívnosti

Efektívnosť navrhovaného riešenia vo väzbe na zníženie záťaže štátneho rozpočtu je nízka, vzhľadom na nízky podiel príspevkov podnikov poskytujúcich služby zameniteľné so službami z rozsahu US. Pre dosiahnutie výraznejšieho efektu na štátny rozpočet by opatrenie muselo byť väčšieho rozsahu, čo môže mať za následok zmeny na trhu s poštovými službami.

SWOT analýza navrhovanej úpravy

<p>Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> Nižšia záťaž štátneho rozpočtu v dôsledku príspevkov poštových podnikov do kompenzačného fondu; Transparentnosť systému, nakoľko hlavný akcionár (štát) je oddelený od rozhodovania o kompenzácií; Poskytovanie poštových služieb pri vysokých požiadavkách na kvalitu US, zabezpečuje dostupnosť siete poštových pobočiek; Prevádzka poštových pobočiek v menej rozvinutých regiónoch umožňuje udržanie zamestnanosti; Zabezpečenie dostupnosti poštových služieb pre nízkopříjmové skupiny obyvateľstva;	<p>Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> Nízky počet poštových podnikov v krajine znamená menej príspevkov do kompenzačného fondu; Príspevok štátneho rozpočtu do kompenzačného fondu tvorí väčšinu príjmov kompenzačného fondu;
<p>Príležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> Možnosť zvýšenia podielu príspevkov poštových podnikov do kompenzačného fondu rozšírením systému zameniteľných poštových služieb;	<p>Riziká</p> <ul style="list-style-type: none"> V dôsledku poklesu objemu trhu s poštovými službami je možné očakávať zvýšenie záťaže štátneho rozpočtu; Povinnosť pre platenie príspevkov do kompenzačného fondu môže predstavovať bariéru pre vstup na trh s poštovými službami;

Navrhované opatrenie zachováva súčasný model financovania US, ktorý vzhľadom na možné alternatívy predstavuje najnižšiu záťaž pre štátny rozpočet.

4.2.2 Kompenzačný fond s príspevkami štátu

Dve krajiny z 22 zaradených do analýzy využívajú na financovanie US kompenzačný fond, ktorého príjmy tvoria iba príspevky štátu. Krajiny, ktoré využívajú túto možnosť sú Česká republika a Chorvátsko (Tabuľka č.5, strana 32). V porovnaní s modelom financovania US v SR je uvedená možnosť, kedy je prispievateľom do kompenzačného fondu výhradne štát, väčšou záťažou pre štátny rozpočet. Spôsob naplnenia kompenzačného fondu nemá vplyv na výšku ČNUS a teda rozdiel v záťaži štátneho rozpočtu spočíva iba v štruktúre príspevkov.

Návrh legislatívnych a regulačných zmien a vplyv na štátny rozpočet

Navrhovaná zmena by vyžadovala legislatívne zmeny v zákone č. 324/2011, ktorý určuje pre podniky poskytujúce služby zameniteľné so službami z rozsahu US povinnosť prispievať do kompenzačného fondu na základe výšky tržieb z týchto služieb.

Zmena modelu financovania US v SR na model, kde celá výška príspevkov do kompenzačného fondu plynie od štátu by mala za následok zvýšenie záťaže štátneho rozpočtu. Dodatočnú záťaž môžeme vyčíslieť pomocou štruktúry príjmov kompenzačného fondu v SR za rok 2015 a teda je možné tvrdiť, že záťaž štátneho rozpočtu by sa priamo zvýšila o 17 359,63 EUR za predpokladu, že by všetky príjmy kompenzačného fondu tvorili príspevky štátu (Tabuľka č.11, strana 44).

Vyhodnotenie efektívnosti

Model financovania US prostredníctvom kompenzačného fondu, ktorého príjmami sú len príspevky od štátu má vo väzbe na zníženie záťaže štátneho rozpočtu negatívny vplyv, nakoľko záťaž štátneho rozpočtu zvyšuje. Celkové zvýšenie záťaže štátneho rozpočtu je relatívne nízke, nakoľko v súčasnosti príspevok štátu pokrýva 99,85% celkových príjmov kompenzačného fondu.

SWOT analýza navrhovanej úpravy

Silné stránky <ul style="list-style-type: none"> • Nezaťažuje poštové podniky povinnosťou platenia príspevkov do kompenzačného fondu; • Transparentnosť systému, nakoľko hlavný akcionár (štát) je oddelený od rozhodovania o kompenzácii; • Poskytovanie poštových služieb pri vysokých požiadavkách na kvalitu US, zabezpečuje dostupnosť siete poštových pobočiek; • Prevádzka poštových pobočiek v menej rozvinutých regiónoch umožňuje udržanie zamestnanosti; • Zabezpečenie dostupnosti poštových služieb pre nízkopríjmové skupiny obyvateľstva;	Slabé stránky <ul style="list-style-type: none"> • Kompenzácia predstavuje záťaž štátneho rozpočtu v plnej výške; • Potreba legislatívnych zmien;
Príležitosti	Riziká <ul style="list-style-type: none"> • V dôsledku poklesu objemu trhu s poštovými službami je možné očakávať zvýšenie záťaže štátneho rozpočtu;

Navrhované riešenie by viedlo k zvýšeniu záťaže štátneho rozpočtu v porovnaní s modelom financovania US, ktorý je využívaný v súčasnosti.

4.2.3 Priama dotácia zo štátneho rozpočtu

Ďalším modelom pre financovanie US je využitie priamej dotácie zo štátneho rozpočtu. Možnosť financovania prostredníctvom dotácie využívajú 4 krajiny z 22 analyzovaných, medzi ktoré patrí Belgicko, Bulharsko, Francúzsko a Veľká Británia (Tabuľka č.5, strana 32). V tomto prípade predstavuje kompenzácia ČNUS v plnej miere záťaž pre štátny rozpočet, podobne ako v prípade financovania prostredníctvom kompenzačného fondu, kde je prispievateľom iba štát.

Návrh legislatívnych a regulačných zmien a vplyv na štátny rozpočet

Kompenzácia ČNUS a financovanie US prostredníctvom kompenzačného fondu vyplýva zo zákona č. 324/2011 o poštových službách. Navrhovaná zmena vyžaduje legislatívne zmeny v uvedenom zákone v oblasti spôsobu kompenzácie ČNUS a tiež v oblasti príspevkov do kompenzačného fondu. Príspevky do kompenzačného fondu

by na základe navrhovanej zmeny museli byť zrušené a tiež by bola potrebná úprava umožňujúca priame financovanie US zo štátneho rozpočtu, nakoľko v súčasnosti je financovanie možné výhradne prostredníctvom kompenzačného fondu.

Vyhodnotenie efektívnosti

Spôsob kompenzácie ČNUS nemá vplyv na výšku ČNUS. Dopad navrhovaného opatrenia na štátny rozpočet predstavuje zvýšenie jeho záťaže, ktorého výška môže byť odvodená identicky ako v prípade kompenzácie prostredníctvom kompenzačného fondu, ktorého príjmami sú iba príspevky od štátu.

SWOT analýza navrhovanej úpravy

<p><i>Silné stránky</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nezaťažuje poštové podniky povinnosťou platenia príspevkov do kompenzačného fondu; • Nižšia administratívna záťaž v porovnaní s kompenzačným fondom; 	<p><i>Slabé stránky</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Celá výška kompenzácie predstavuje záťaž štátneho rozpočtu; • Potreba legislatívnych zmien;
<p><i>Príležitosti</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Možnosť uplatnenia pravidiel o štátnej pomoci aj na služby mimo rozsahu US – vplyv na zníženie nákladov US prostredníctvom iných úľav (napr. náklady na sociálne odvody); 	<p><i>Riziká</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Možný konflikt záujmov, ak je hlavným akcionárom poskytovateľa US štát;

Dotácia zo štátneho rozpočtu by predstavovala zvýšenie záťaže štátneho rozpočtu v porovnaní so súčasným modelom financovania US.

4.2.4 Spolufinancovanie ziskovými službami

Z krajín zaradených do analýzy je iba v jednom prípade využívaná možnosť pokrývania ČNUS z vlastných zdrojov. Model financovania ČNUS prostredníctvom ziskových služieb je v súčasnosti využívaný v Švajčiarsku (Tabuľka č.5, strana 32). Financovanie nákladov vznikajúcich v súvislosti s poskytovaním US bolo využívané aj v krajinách EÚ v období pred úplnou liberalizáciou trhu s poštovými službami. V kontexte EÚ bolo krížové financovanie stratových služieb z rozsahu US kompenzované, alebo financované, prostredníctvom príjmov zo ziskových služieb, ktorých poskytovanie bolo vyhradené pre poskytovateľa US.

Návrh legislatívnych a regulačných zmien a vplyv na štátny rozpočet

Navrhované riešenie nie v súčasnosti realizovateľné vzhľadom na platnú legislatívu EÚ, ktorá úplnou liberalizáciou trhu s poštovými službami zrušila možnosť spolufinancovania ČNUS príjmami z vyhradených poštových služieb krížovým financovaním. Navrhované riešenie by vyžadovalo zmenu legislatívy na úrovni SR nakoľko § 55 zákona o poštových službách definuje financovanie univerzálnej služby prostredníctvom kompenzačného fondu. Z hľadiska regulačných zmien by navrhované opatrenie vyžadovalo posúdenie vplyvu krížového financovania na hospodársku súťaž na trhu s poštovými službami.

Vyhodnotenie efektívnosti

Financovanie ČNUS ziskovými službami je z hľadiska priameho vplyvu na štátny rozpočet efektívnym riešením, nakoľko nepredstavuje žiadnu dodatočnú záťaž pre štátny rozpočet. Na druhej strane môže mať navrhované opatrenie negatívny vplyv širšie ekonomické prostredie, keďže predstavuje zníženie úrovne liberalizácie trhu a obmedzuje konkurenciu na trhu s poštovými službami.

SWOT analýza navrhovanej úpravy

Silné stránky <ul style="list-style-type: none"> • Nevytvára záťaž pre štátny rozpočet; • Vytvára tlak na efektívne hospodárenie poskytovateľa US – vyšší tlak na tvorbu zisku	Slabé stránky <ul style="list-style-type: none"> • Potrebné legislatívne zmeny; • Poskytovateľ US nemá vyhradené poštové služby a na krížové financovanie by museli byť využité príjmy z komerčne poskytovaných služieb;
Príležitosti <ul style="list-style-type: none"> • Rozšírenie portfólia poskytovaných služieb o ďalšie poštové a nepoštové služby – vplyv na zvýšenie zisku poskytovateľa US a zníženie straty vyplývajúcej z poskytovania US;	Riziká <ul style="list-style-type: none"> • Krížové financovanie nie je možné ak poskytovateľ US nedosahuje zisk z vyhradených služieb;

Spolufinancovanie ziskovými službami by malo významný vplyv na zníženie záťaže štátneho rozpočtu, vzhľadom na platnú legislatívu však nie je možné toto riešenie využiť.

4.2.5 Žiadne financovanie neprimeranej finančnej záťaže

Dôvodov, prečo v niektorých krajinách nedochádza ku kompenzácii je viac a v jednotlivých prípadoch môžu byť kombinované. Okrem uvedených modelov financovania US sa v EÚ môžeme stretnúť aj so situáciou, kde nedochádza ku kompenzácii neprimeranej finančnej záťaže poskytovateľov US. Skutočnosť, že v niektorých krajinách nedochádza ku kompenzácii nemusí znamenať, že v nich nevzniká neprimeraná finančná záťaž z poskytovania US.

Objem listových zásielok na obyvateľa je nadpriemerný

Odvetvie poštových služieb je charakteristické vysokým podielom fixných nákladov. Krajiny, v ktorých nedochádza ku kompenzácii neprimeranej finančnej záťaže a zároveň sú v nich objemy listových zásielok na obyvateľa vyššie ako priemer sú Rakúsko, Nemecko, Francúzsko, Slovinsko, Švédsko, Veľká Británia a Luxembursko. Ako ukázala analýza k 2. kontrolnému dňu, čím je objem listových zásielok na obyvateľa vyšší, tým nižšie celkové náklady pripadajú na jednu listovú zásielku. Samotné ceny listových zásielok, bez ohľadu na ich výšku, musia odzrkadľovať náklady s nimi súvisiace. Čím je objem listových zásielok vyšší, tým menšiu časť celkových nákladov tvoria fixné náklady.

Poskytovateľ US dosahuje zisk aj bez potreby kompenzácie ČNUS

Schopnosť poskytovateľa US dosahovať zisk poukazuje tiež na situáciu na trhu s poštovými službami v jednotlivých krajinách. Napríklad poskytovateľ US v SR dosahuje zisk na úrovni 1,31% z celkových tržieb, uvedený zisk však zahŕňa kompenzáciu ČNUS a teda bez kompenzácie by poskytovateľ US dosahoval stratu. Na druhej strane existujú v EÚ krajiny, v ktorých poskytovateľ US dosahuje zisk aj bez potreby kompenzácie neprimeranej finančnej záťaže z poskytovania US. Príkladom pre tieto krajiny sú Francúzsko, Fínsko, Litva, Lotyšsko, Portugalsko, Švédsko, Holandsko, Belgicko, Rakúsko, Malta, Veľká Británia. V uvedených krajinách poskytovatelia US dosahujú podiel zisku na celkových tržbách v rozmedzí od 0,71% vo Švédsku až po 19,22% v Belgicku.

V EÚ existujú aj príklady krajín, ktoré nedostávajú kompenzáciu neprimeranej finančnej záťaže aj napriek tomu, že výsledkom ich hospodárenia je strata. Týmito krajinami sú Dánsko a Írsko. Strata poskytovateľov US v daných krajinách súvisí skôr s nezáujmom o poštové služby a ich nahradením inými alternatívami (napríklad elektronické služby). V Írsku a Dánsku je objem listových zásielok na obyvateľa pod úrovňou priemeru, čo je skôr typické pre krajiny strednej a východnej Európy. V Dánsku boli požiadavky na kvalitu US výrazne znížené (zrušenie prioritných listových zásielok a predĺženie lehoty prepravy pri neprioritných listových zásielkach) a zároveň ceny poštových služieb boli zvýšené. V konečnom dôsledku tak situácia v týchto krajinách vytvára záťaž štátneho rozpočtu aj napriek tomu, že neprimeraná finančná záťaž nie je kompenzovaná, a to z dôvodu potreby pokrytia straty poskytovateľa US.

Požiadavky na kvalitu US sú menej prísne

Z hľadiska hustoty verejnej poštovej siete sú požiadavky na kvalitu US nižšie ako priemer v Švédsku, Fínsku, Veľkej Británii, Holandsku, Malte a Luxembursku. V týchto krajinách pripadá na jednu poštovú pobočku nadpriemerný počet obyvateľov. Vzhľadom na celkový počet obyvateľov tak poskytovatelia US prevádzkujú menej hustú sieť, s čím súvisia nižšie celkové fixné náklady.

Menej prísne požiadavky na kvalitu US v oblasti lehoty prepravy (pre prioritné listové zásielky) v porovnaní s priemerom sú vo Fínsku, Litve, Nemecku, Estónsku a Francúzsku. V týchto krajinách je požiadavka na podiel listových zásielok, ktoré musia byť doručené v stanovenej lehote prepravy nižšia ako priemer.

Poskytovatelia US dostávajú podporu od štátu v inej podobe

Poskytovatelia US v krajinách EÚ môžu dostávať od štátu podporu alebo kompenzáciu, ktorá nie je kompenzáciou neprimeranej finančnej záťaže z poskytovania US. Príkladom môžu byť Nemecko, Francúzsko, Veľká Británia a Belgicko.

Poskytovateľ US vo Francúzsku dostáva podporu na prevádzku poštovej siete a podporu na distribúciu tlače. Táto podpora nie je považovaná za kompenzáciu neprimeranej finančnej záťaže, z jej podstaty je však zrejmé, že pokrýva časť nákladov súvisiacich aj s poskytovaním US a teda umožňuje poskytovateľovi US dosahovať relatívne vyšší zisk z každej zásielky.

Podobne ako vo Francúzsku, tak aj poskytovateľ US vo Veľkej Británii dostáva od štátu podporu na prevádzku poštovej siete. V prípade Veľkej Británie je podpora zameraná iba na prevádzku poštových pobočiek vo vidieckych oblastiach. Práve poštové pobočky na vidieku majú v porovnaní s pobočkami v mestách tendenciu vytvárať stratu. Vidiecke poštové pobočky slúžia skôr na zabezpečenie dostupnosti poštovej siete, čo znamená, že ich prevádzka súvisí s požiadavkami na kvalitu US a nie s ich potenciálom pre tvorbu zisku.

Poskytovatelia US v Belgicku a v Nemecku nedostali od štátu priamo podporu alebo kompenzáciu, dostali však úľavu na penzijné náklady. Konkrétne v Belgicku dostal poskytovateľ US v roku 2012 úľavu vo výške 3 800 mil. EUR za poskytovanie US v rokoch 1997 - 2012, avšak za podmienky vrátenia nadmernej kompenzácie vo výške 417 mil. EUR. Poskytovateľ US v Nemecku znáša iba 33% celkových penzijných nákladov, zvyšná časť týchto nákladov plyní do sociálneho systému od štátu. Úľava od znášania penzijných nákladov môže mať významný vplyv na schopnosť poskytovateľa US dosahovať zisk, nakoľko osobné náklady, ktorých súčasťou sú aj penzijné náklady, predstavujú pre poskytovateľov US významnú časť celkových nákladov (napr. v SR viac ako 54%). Prehľad podpory poskytovateľov US v členských krajinách EÚ je zhrnutý v tabuľke č.8, ktorá je súčasťou prílohy k tohto dokumentu.

4.3 Návrh zmien súvisiacich s vývojom trhu s poštovými službami

Na základe predchádzajúcich analýz je možné tvrdiť, že potreba kompenzácie ČNUS a tiež aj výška kompenzácie ČNUS je závislá na nasledovných oblastiach:

- Množstvo poštových zásielok;
- Ceny poštových zásielok;
- Požiadavky na kvalitu US.

Nakoľko množstvo poštových zásielok pripadajúcich na jedného obyvateľa je determinované dopytom po poštových službách, nie je možné návrh optimálneho riešenia založiť na zmene tohto parametra US. Medzi množstvom poštových zásielok a cenami poštových zásielok existuje nepriamoúmerný vzťah, ktorý je zohľadnený v popise súvisiacich potrebných zmien v podobe elasticity dopytu po poštových službách. Návrh optimálneho riešenia s cieľom zníženia záťaže pre štátny rozpočet je tak založený na dvoch alternatívach. Pre porovnanie je súčasťou analýzy aj takzvaná Alternatíva o, ktorá predpokladá zachovanie súčasného stavu.

4.3.1 Alternatíva o: Zachovanie súčasného stavu

Štúdia US zameraná na potreby a preferencie používateľov poštových služieb z roku 2015 ukázala u používateľov poštových služieb preferenciu vyššej kvality US pred nižšou cenou poštových zásielok. Zachovanie súčasného stavu modelu financovania US z hľadiska požiadaviek na kvalitu a automaticky neznamena, že záťaž pre štátny rozpočet vyplývajúca z potreby kompenzácie ČNUS ostane na súčasnej úrovni (približne 12 mil. EUR ročne - Tabuľka č.7, strana 35). Je potrebné vziať do úvahy súčasný vývoj trhu s poštovými službami, na ktorom dochádza k celkovému poklesu objemu poštových zásielok (Graf č.9, strana 56 a Graf č.10, strana 57).

Pri zachovaní súčasných, relatívne prísnych, požiadaviek na kvalitu US a tiež pri nezmenených cenách poštových služieb je možné v budúcnosti očakávať zvýšenie potreby/výšky kompenzácie ČNUS (Graf č.4, strana 47, Graf č. 6, strana 50, Graf č.7, strana 51 a Graf č.8, strana 52). Zvýšenie kompenzácie ČNUS vyplýva z predpokladu vzniku väčšieho počtu stratových povinných pôšt, nakoľko znížený objem poštových zásielok, pri ostatných premenných nezmenených, vedie k nižšej schopnosti poskytovateľa US vytvárať zisk (Graf č.18, strana 69).

Samotné zvýšenie kompenzácie ČNUS vyplýva zo skutočnosti, že poskytovateľ US v SR bude musieť zabezpečiť rovnakú kvalitu US v oblastiach lehoty prepravy zásielok, hustoty poštovej siete a frekvencie doručovania pri potenciálne nižších tržbách z poskytovania US. Pokles tržieb z poskytovania US vedie k poklesu tržieb z predaja tovaru, na druhej strane dochádza aj k zníženiu nákladov na predaj tovaru. Tieto náklady však majú charakter variabilných nákladov a fixné náklady súvisiace s poskytovaním US tak poskytovateľ US musí znášať bez ohľadu na objem poštových zásielok. Relatívne prísne požiadavky na kvalitu US v oblasti lehoty prepravy a hustotu poštovej siete predstavujú fixné náklady, nakoľko súvisia najmä s prevádzkou poštových pobočiek, zabezpečením prepravy, správnu réžiou a tiež prevádzkou triediacich a spracovateľských stredísk. Analýza popísaná v podklade k 3. kontrolnému dňu v časti Vzťah medzi objemom poštových zásielok a financovaním US ukázala, že čím je objem poštových zásielok na obyvateľa nižší, tým vyššie náklady pripadajú na jednu zásielku. Dôvodom je, že fixné náklady tvoria významnejšiu časť celkových nákladov na jednu poštovú zásielku.

Návrh legislatívnych a regulačných zmien a vplyv na štátny rozpočet

Nakoľko Alternatíva o predpokladá zachovanie súčasného stavu, nie je potrebné vykonať žiadne legislatívne a regulačné zmeny. Pri zachovaní súčasného stavu financovania US je možné v budúcnosti očakávať zvýšenie

nárokov na štátny rozpočet z dôvodu vzniku vyšších ČNUS vyplývajúcich z poklesu objemu trhu s poštovými službami.

Zníženie, nárokov na štátny rozpočet je možné pri zachovaní súčasného stavu z hľadiska parametrov kvality a cien poštových zásielok dosiahnuť zvýšením podielu ČNUS, ktoré sú pokrývané príjmami kompenzačného fondu od poskytovateľov poštových služieb zameniteľných so službami z rozsahu US. Porovnanie primeranej/neprimeranej finančnej záťaže medzi jednotlivými krajinami podľa jej definície v národnej legislatívne je náročné vzhľadom na odlišnosti v jej určení. Pre možnosť porovnania medzi krajinami bola v analýze k 2. kontrolnému dňu primeraná finančná záťaž určená ako podiel časti ČNUS, ktorá je rozdielom medzi výškou ČNUS, ktoré vyčíslil poskytovateľ US a výškou ČNUS, ktorá je nakoniec kompenzovaná. Výsledkom tejto analýzy je, že primeraná finančná záťaž v SR je s hodnotou 3,96% celkových nákladov poskytovateľa US približne na úrovni priemeru krajín, v ktorých došlo v minulosti ku kompenzácií ČNUS. Priemerná hodnota podielu primeranej finančnej záťaže na celkových nákladoch poskytovateľa US je 3,98% (Tabuľka č.9, strana 41).

Vyhodnotenie efektívnosti

Zachovanie súčasného stavu modelu financovania US z hľadiska cien poštových zásielok a požiadaviek na kvalitu by malo za následok zachovanie súčasnej nadpriemernej úrovne kvality poskytovaných služieb z rozsahu US pri relatívne nízkych nákladoch pripadajúcich na jednu poštovú zásielku na úrovni 0,62 EUR. Uvedený súčasný stav podľa analýzy, ktorá bola súčasťou podkladu k 3. kontrolnému dňu predstavuje nadpriemernú efektívnosť poskytovateľa US v dosahovaní výstupov (kvality) požadovaných legislatívou v SR. Predpokladaná efektívnosť opatrenia vo väzbe k zníženiu nárokov na štátny rozpočet je nulová, nakoľko Alternatíva 0 predpokladá zachovanie súčasného stavu.

SWOT analýza navrhovanej úpravy

<p>Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> Nadpriemerná kvalita US je preferovaná používateľmi poštových služieb; Nie sú potrebné legislatívne zmeny; Poskytovanie poštových služieb pri vysokých požiadavkách na kvalitu US, zabezpečuje dostupnosť siete poštových pobočiek; Prevádzka poštových pobočiek v menej rozvinutých regiónoch umožňuje udržanie zamestnanosti; Zabezpečenie dostupnosti poštových služieb pre nízkopríjmové skupiny obyvateľstva; 	<p>Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> Súčasná nastavenie systému vyžaduje kompenzáciu ČNUS a vytvára záťaž štátneho rozpočtu; Podiel príspevku zo štátneho rozpočtu tvorí 99,85% celkových príjmov kompenzačného fondu a podiel príspevkov ostatných poštových podnikov klesá (0,15% v roku 2015, 0,13 v roku 2016);
<p>Príležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> Zníženie záťaže štátneho rozpočtu prostredníctvom zvýšenia podielu príspevkov poštových podnikov do kompenzačného fondu; Zníženie záťaže štátneho rozpočtu rozšírením systému zameniteľných poštových služieb – potenciál pre zvýšenie počtu prispievateľov do kompenzačného fondu 	<p>Riziká</p> <ul style="list-style-type: none"> V dôsledku poklesu objemu trhu s poštovými službami je možné očakávať zvýšenie záťaže štátneho rozpočtu; Nižšia ziskovosť poskytovateľa US v dôsledku prevádzky poštových pobočiek nevytvárajúcich zisk;

Navrhované riešenie zachováva súčasný stav, ktorý je v súlade s preferenciami používateľov poštových služieb. Súčasná nastavenie systému z hľadiska modelov financovania, ktoré sú v SR aplikovateľné, vytvára relatívne nižšiu záťaž štátneho rozpočtu.

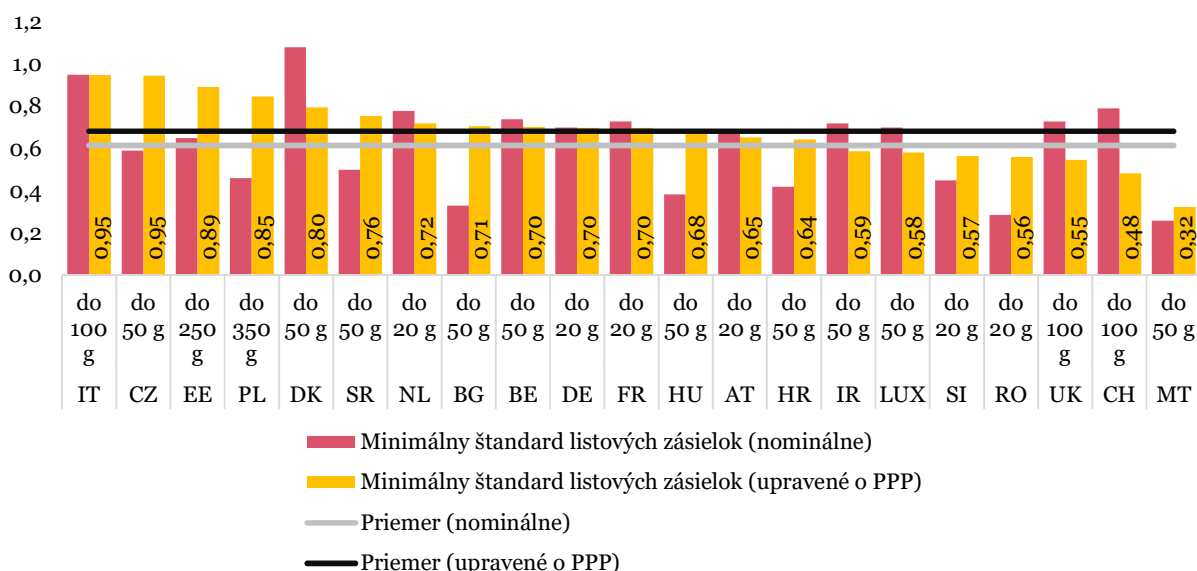
4.3.2 Alternatíva 1: Úprava cien poštových zásielok

Analýza ukázala, že potreba kompenzácie ČNUS v analyzovaných krajinách sa odvíja od objemu poštových zásielok a ich cien. Ceny poštových zásielok v nominálnom vyjadrení radia SR medzi krajiny s cenami pod úrovňou priemeru.

Nakoľko objem poštových zásielok z rozsahu US zaznamenáva v krajinách EÚ pokles, tak je možné predpokladať potrebu zvýšenia ich cien pre minimalizáciu potenciálne vznikajúceho záporného zisku poskytovateľa US a z toho vyplývajúcich ČNUS. Príkladom aplikácie tohto prístupu môže byť Dánsko, kde v dôsledku elektronizácie verejnej správy došlo k výraznému poklesu objemu poštových zásielok. Nominálne ceny poštových zásielok v Dánsku tak v súčasnosti patria k najvyšším v krajinách EÚ.

Ceny poštových zásielok v SR sa môžu javiť ako relatívne nízke pri porovnávaní s ostatnými krajinami EÚ. Pri cenách je však tiež potrebné zvážiť aj odlišnosti medzi jednotlivými krajinami, ktoré spočívajú v rôznej cenovej úrovni. Pre ilustráciu rozdielov cenovej úrovni, meranej v PPP, v kontexte cien poštových služieb slúžia nasledujúce grafy.

Graf č. 20: Ceny za minimálny štandard listových zásielok v nominálnom vyjadrení a po úprave podľa PPP v EUR (2015)

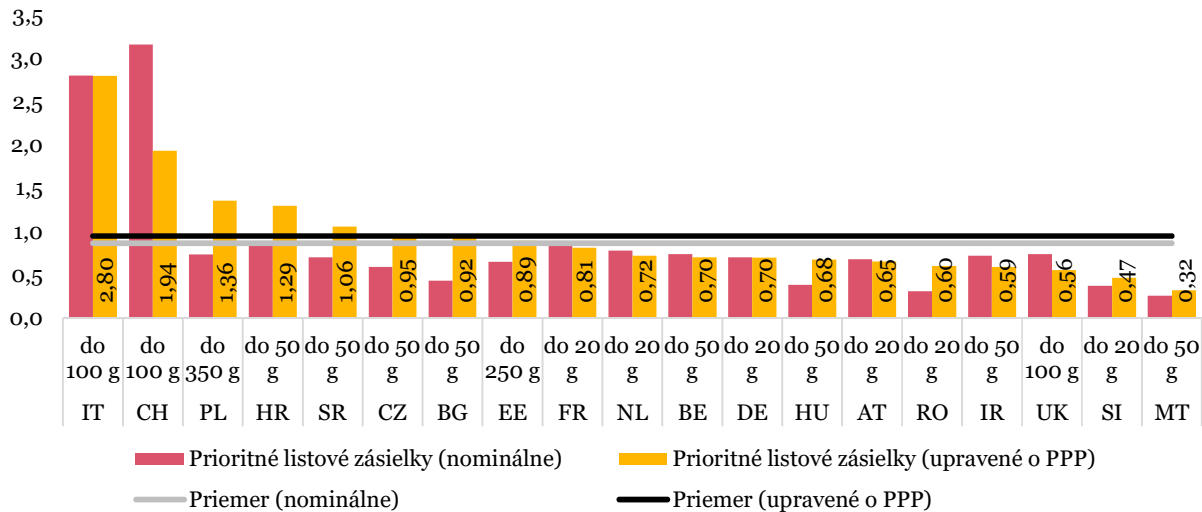

Zdroj: Cenníky poskytovateľov US, Eurostat

Pozn.: Definícia minimálneho štandardu listových zásielok je súčasťou Prílohy tohto dokumentu v Tabuľke č. 26

Z porovnania cien poštových zásielok upravených podľa PPP vyplýva, že ceny v SR sa v skutočnosti nachádzajú nad priemerom analyzovaných krajín. V nominálnom vyjadrení sú ceny za minimálny štandard listových zásielok v SR nižšie ako priemer. Po úprave cien podľa PPP za rok 2015 tak dochádza k úprave hodnôt pre lepšiu porovnateľnosť. Z hľadiska cien listových zásielok, ktoré sú považované v jednotlivých krajinách za minimálny štandard sa tak SR radí celkovo na 6. miesto. Vyššie ceny boli identifikované v krajinách ako Taliansko, Česká republika, Estónsko, Poľsko a Dánsko. Z týchto krajín sú Taliansko, Česká republika a Poľsko krajinami, kde v minulosti došlo ku kompenzácii ČNUS, alebo poskytovateľ US o kompenzáciu ČNUS požiadal nakoľko mu z poskytovania US vzniká neprimeraná finančná záťaž.

Graf č. 21: Ceny za prioritné listové zásielky v nominálnom vyjadrení a po úprave podľa PPP v EUR (2015)

Zdroj: Cenníky poskytovateľov US, Eurostat

Pozn.: v niektorých krajinách sú prioritné listové zásielky považované za minimálny štandard listových zásielok.

Analýza cien prioritných listových zásielok, ktoré boli upravené podľa PPP umožňuje porovnanie cien na rovnakej úrovni pre identickú službu, ktorou je doručenie zásielky v nasledujúci deň.

Podobne, ako pri porovnaní cien minimálneho štandardu listových zásielok, tak aj pri porovnaní cien za prioritné listové zásielky upravených o PPP sa SR radí medzi krajiny s nadpriemernou výškou cien. Relatívne najvyššie ceny prioritných listových zásielok sú v Taliansku, Švajčiarsku, Poľsku a Chorvátsku. Nadpriemerne vysoké ceny, avšak nižšie ako v SR, sú v Českej republike a Bulharsku. Výsledok tejto analýzy je podobne, ako pri minimálnom štandarde listových zásielok, že ku žiadosti o kompenzáciu ČNUS (a v prípade Talianska, Chorvátska, Slovenskej republiky, Českej republiky a Bulharska aj ku kompenzácii ČNUS) dochádza v krajinách, kde sú ceny vzhľadom na cenovú úroveň nadpriemerné a objem poštových zásielok na obyvateľa je pod úrovňou priemeru. Relatívne vysoké ceny (v nominálnom vyjadrení 3,51 EUR) prioritných listových zásielok s hmotnosťou do 50 g sú aj v Španielsku, ktoré nebolo zahrnuté do predchádzajúcej analýzy. Napriek vysokým nominálnym cenám a objemu listových zásielok nad úrovňou priemeru s hodnotou 328,13 zásielok na obyvateľa dostáva poskytovateľ US v Španielsku priamu dotáciu zo štátneho rozpočtu na pokrytie ČNUS.

V týchto krajinách je možné identifikovať situáciu, kedy nie je možné nižšie výnosy z poskytovania US v dôsledku nízkeho objemu poštových zásielok na obyvateľa kompenzovať vyššími cenami týchto zásielok. Úprava cien poštových zásielok s cieľom zníženia záťaže štátneho rozpočtu vyžaduje ich zvýšenie.

V SR môžeme situáciu interpretovať tak, že ceny poštových zásielok sa približujú k cenovému stropu v danej krajine. Súčasná nastavenie cien, v prepojení so súčasnou kvalitou služieb z rozsahu US, v skutočnosti dobre odzrkadľuje požiadavky používateľov poštových služieb. Zákazníci sú ochotní akceptovať vyššie ceny za vyššiu kvalitu služieb. Pri potenciálnom ďalšom zvýšení cien je však potrebné zohľadniť aj klesajúci trend vývoja objemu trhu s poštovými službami z rozsahu US a elasticitu dopytu po poštových službách. Štúdia NRO v Belgicku z roku 2016 uvádza elasticitu dopytu pre listové zásielky (bez odlišenia prioritných a neprioritných listových zásielok) na úrovni -1,51. Uvádzaná hodnota elasticity dopytu tak znamená, že zvýšenie ceny listových zásielok o 1 jednotku (alebo 1%) spôsobí pokles dopytu po týchto poštových službách o 1,51 jednotky (alebo 1,51%). Výsledkom tak bude celkový pokles výnosov poskytovateľa US, nakoľko znížený objem listových zásielok nebude v rovnakej miere kompenzovaný zvýšenými príjmami na jednu zásielku z dôvodu zvýšenia cien. Príčinou popísanej elasticity dopytu po listových zásielkach je ich jednoduché nahradenie substitútmi, medzi ktoré môžeme zaradiť napríklad aj elektronickú formu komunikácie.

Návrh legislatívnych a regulačných zmien a vplyv na štátny rozpočet

Pre úpravu cien poštových služieb by boli potrebné zmeny v legislatíve, pretože výška cien poštových služieb musí odzrkadľovať náklady s nimi súvisiace. Pre možnosť zvýšenia cien poštových služieb by bola potrebná legislatívna úprava definujúca širší rozsah nákladov, ktoré súvisia s cenami poštových služieb. V kontexte US by navrhovaná legislatívna úprava zahŕňala napríklad možnosť zahrnutia širšieho spektra nákladov stratových povinných pôšt do cien, a nie len nákladov stratových povinných pôšt, ktoré súvisia výlučne s poskytovaním služieb z rozsahu US. Odvetvie, v ktorom pôsobí poskytovateľ US je charakteristické vysokým podielom osobných nákladov na celkových nákladoch. V prípade poskytovateľa US v SR bol pomer osobných nákladov k celkovým nákladom v roku 2015 vo výške 54,89%. Priemerná mesačná mzda zamestnancov poskytovateľa US v SR bola v roku 2015 na úrovni 689,07 EUR, pričom priemerná mzda v národnom hospodárstve bola v roku 2015 vo výške 883 EUR.

Z hľadiska regulačných zmien je potrebné vyhlásenie NRO o zmene taríf vo vestníku. Samotné zvýšenie cien poštových služieb nemá priamy vplyv na štátny rozpočet.

Nepriamy vplyv zmeny cien na štátny rozpočet je možné odvodiť od elasticity dopytu po poštových službách. V prípade, že by zvýšenie cien viedlo k zvýšeniu výnosov z poskytovania US by vplyv opísaného opatrenia spôsobil zníženie záťaže štátneho rozpočtu. Poštové služby sú však charakteristické tým, že elasticita dopytu po nich je prevažne väčšia ako 1 a teda zvýšenie cien spôsobí v konečnom dôsledku zvýšenie záťaže štátneho rozpočtu. Vo všeobecnosti by ceny poštových služieb mali odzrkadľovať náklady súvisiace s poštovými službami. Z tohto hľadiska môžeme kompenzáciu ČNUS, ku ktorej dochádza v SR vnímať ako nástroj umožňujúci zachovanie dostupnosti poštových služieb aj pre nízkopríjmové osoby/domácnosti. Zvýšenie cien by tak mohlo viesť k vylúčeniu nízkopríjmových skupín obyvateľstva z trhu, čo by sa tiež prejavilo na poklese dopytu po poštových službách. Samotný pokles dopytu po poštových službách by tiež mohol znamenať pre poskytovateľa US vznik účtovnej straty, ktorú by znášal štátny rozpočet, nakoľko 100% akcií súčasného poskytovateľa US v SR vlastní Ministerstvo dopravy a výstavby SR.

Celkový nepriamy vplyv na štátny rozpočet je tak možné hodnotiť ako nulový, alebo dokonca ako zvýšenie záťaže štátneho rozpočtu, nakoľko by sa časť prostriedkov v súčasnosti používaných na kompenzáciu ČNUS zrejme musela použiť na pokrytie straty poskytovateľa US v SR. Ziskovosť poskytovateľa US v SR sa pohybuje na úrovni 1,31% z celkových výnosov, čo je pod úrovňou priemeru s hodnotou 4,19% (Tabuľka č.10, strana 42). Je potrebné dodať, že vzhľadom na dostupnosť údajov sa uvedená ziskovosť poskytovateľa US v SR, a aj v ostatných krajinách, opiera o celkový zisk a celkové výnosy, nie len o zisk a výnosy z poskytovania US.

Vyhodnotenie efektívnosti

Úprava cien poštových služieb smerom nahor nemá priamy vplyv na efektívnosť poskytovateľa US z hľadiska dosahovania požadovanej kvality US pri nezmenených nákladoch. Navrhované opatrenie sa javí ako efektívne vo vzťahu k zníženiu záťaže pre štátny rozpočet. Dôvodom je presun záťaže štátneho rozpočtu na používateľov poštových služieb v podobe vyšších cien poštových služieb.

Na druhej strane môže dôjsť k poklesu dopytu po poštových službách v dôsledku ich nahradenia inými formami komunikácie. Pokles dopytu ako reakcia na zvýšenie cien by z dôvodu elasticity dopytu po poštových službách nebol v plnej miere kompenzovaný vyšším príjmom z každej poštovej zásielky. Nepriamo by tak zvýšenie cien vytvorilo tlak na ziskovosť poskytovateľa US, ktorá je v súčasnosti s hodnotou 1,31% pod úrovňou priemeru.

SWOT analýza navrhovanej úpravy

Silné stránky <ul style="list-style-type: none"> • Zníženie záťaže štátneho rozpočtu v dôsledku presunu záťaže na používateľov poštových služieb; • Zníženie administratívnych nákladov súvisiacich s procesom kompenzácie ČNUS;	Slabé stránky <ul style="list-style-type: none"> • Ceny listových zásielok v SR vyjadrené v PPP patria v súčasnosti medzi najvyššie; • Potreba úpravy legislatívy – ceny poštových zásielok musia zahŕňať náklady s nimi súvisiace; • Vyššie ceny vedú k nižšej dostupnosti poštových služieb pre nízkopříjmové skupiny obyvateľstva; • Potreba legislatívnych zmien;
Príležitosti	Riziká <ul style="list-style-type: none"> • Zníženie dopytu po poštových službách - Zvýšenie cien pri nezmenenej kvalite nemusí byť v súlade s požiadavkami používateľov poštových služieb; • Zvýšenie cien by pravdepodobne viedlo k zníženiu dopytu vo väčšej miere; • Riziko vzniku účtovnej straty poskytovateľa US;

Navrhované riešenie na jednej strane minimalizuje záťaž štátneho rozpočtu, avšak reakcia používateľov poštových služieb by pravdepodobne viedla k zníženiu celkových tržieb vzhľadom na elasticitu dopytu po poštových službách.

4.3.3 Alternatíva 2: Úprava požiadaviek na kvalitu US

Požiadavky na kvalitu US v SR je možné hodnotiť ako prísnejšie v porovnaní s priemerom analyzovaných krajín. Analýza súčasného stavu v SR v oblasti kvality US bola predmetom podkladov k 2. kontrolnému dňu. Štúdia univerzálnej poštovej služby zameraná na potreby a preferencie používateľov poštových služieb z roku 2015 preukázala preferenciu vyššej kvality a teda súčasné nastavenie požiadaviek na kvalitu US v SR odzrkadľuje potreby a preferencie používateľov poštových služieb v SR. Požiadavky na kvalitu US súvisia s nákladmi potrebnými na zabezpečenie dostatočnej infraštruktúry a môžu byť rozdelené do nasledovných skupín:

- Súvisiace s lehotou prepravy;
- Súvisiace s verejnou poštovou sieťou;
- Súvisiace s frekvenciou doručovania.

Požiadavky na kvalitu US súvisiace s lehotou prepravy v SR sú prísnejšie v porovnaní s priemerom ako z hľadiska požiadavky na podiel podaných zásielok, ktoré je potrebné prepraviť v stanovenej lehote prepravy. Samotná lehota prepravy sa nachádza na úrovni priemeru s hodnotou 2, čo znamená, že v lehote do 2 dní od podania zásielky je potrebné prepraviť nadpriemerné množstvo zásielok väčší podiel listových zásielok (napr. v SR musí byť v stanovenej lehote prepravených 94% podaných zásielok). Táto situácia vytvára potrebu zabezpečenia dostatočnej infraštruktúry a technického vybavenia na vyberanie, triedenie, prepravu a doručovanie listových zásielok. Náklady súvisiace so zabezpečením uvedenej infraštruktúry majú prevažne charakter fixných nákladov a teda s objemom poštových zásielok priamo nesúvisia. Pre zníženie záťaže štátneho rozpočtu, vyplývajúcej z potreby kompenzácie ČNUS, je potrebná úprava požiadaviek na kvalitu US smerujúca k menej prísnyim požiadavkám.

Verejná poštová sieť v SR je podľa analýzy k 2. kontrolnému dňu nadpriemerne hustá, nakoľko na jednu poštovú pobočku pripadá počet obyvateľov nižší o 1663 v porovnaní s priemernou hodnotou (Graf č.4, strana 47). Zároveň hustota verejnej poštovej siete dobre odzrkadľuje hustotu osídlenia v SR (Graf č.5, strana 48). Prevádzka verejnej poštovej siete podľa požiadaviek na kvalitu US spôsobuje prevádzku aj takých pobočiek, ktoré by z komerčného hľadiska poskytovateľ US neprevádzkoval pretože nie sú ziskové. Kompenzácia ČNUS je podmienená splnením požiadaviek na kvalitu US, čo znamená, že poskytovateľ US musí dané pobočky

prevádzkovať aj za cenu straty. Podobne ako pri požiadavkách na kvalitu US, ktoré súvisia s lehotou prepravy, tak aj pri požiadavkách na kvalitu US súvisiacich s verejnou poštovou sieťou vznikajú prevažne náklady, ktoré majú charakter fixných nákladov. Dôvodom pre vznik prevažne fixných nákladov je, že stratové povinné pošty majú charakter skôr menších pôšt, ktorých úlohou je zabezpečenie dostupnosti poštovej siete.

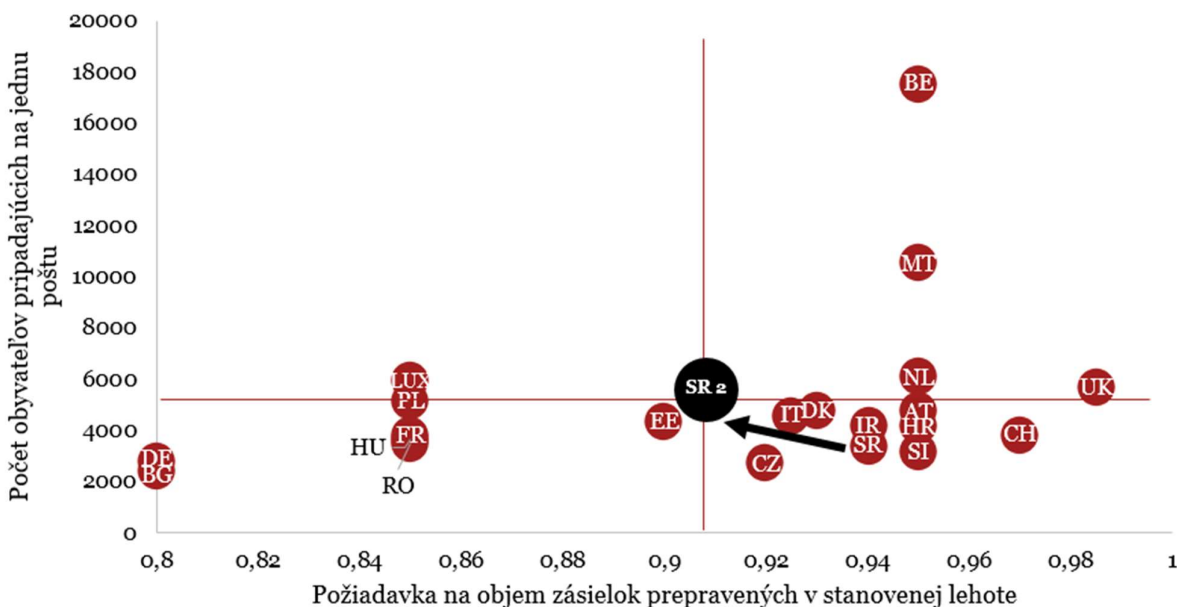
Frekvencia doručovania priamoúmerne súvisí s nákladmi na jednu poštovú zásielku. Z hľadiska požiadaviek na kvalitu US, ktoré súvisia s frekvenciou doručovania je možné SR označiť za priemer nakoľko iba 4 krajiny z analyzovaných 21 krajín majú frekvenciu doručovania 6 dní v týždni. Zároveň je však potrebné zdôrazniť, že frekvencia doručovania 5 dní v týždni, ktorá je využívaná v SR a tiež vo väčšine krajín, je v Prvej poštovej smernici definovaná ako minimálna požiadavka. Zmena vo frekvencii doručovania smerom k zníženiu nárokov na štátny rozpočet tak v SR nie je možná. Príkladom zníženia nárokov na štátny rozpočet (minimalizácia straty poskytovateľa US) je zníženie frekvencie doručovania využité v Dánsku, pričom frekvencia bola znížená z 6 dní v týždni na 5 dní.

Zníženie prísnosti požiadaviek na kvalitu US v popísaných oblastiach by malo za následok napríklad nasledovné:

- Nižšia potreba infraštruktúry na vyberanie, triedenie, prepravu a doručovanie poštových zásielok, ktorá zahŕňa triediace a spracovateľské strediská, prepravné kapacity, strediská správnej réžie;
- Nižší počet prepravcov a doručovateľov, ktorý predstavuje nižšie osobné náklady a tiež nižšie náklady na prepravu zásielok (napr. náklady na motorové vozidlá);
- Nižší počet prevádzkovaných pôšt, ktoré nevytvárajú zisk a z komerčného hľadiska by neboli prevádzkované, čo zahŕňa náklady na pošty samotné ale tiež osobné náklady na zamestnancov týchto pôšt.

Nasledujúci graf zobrazuje pozíciu SR z hľadiska objemu zásielok, ktoré musia byť prepravené v stanovenej lehote a hustoty verejnej poštovej siete.

Graf č. 22: Požiadavka na objem zásielok prepravených v stanovenej lehote prepravy (minimálny štandard) a hustota verejnej poštovej siete

Zdroj: Požiadavky na kvalitu US podľa jednotlivých NRO, SR2 – hypotéza o znížení požiadaviek na úroveň súčasného priemeru
 Pozn.: horizontálna os nezačína na nulovej hodnote

Zníženie požiadavky na objem zásielok prepravených v stanovenej lehote prepravy a zároveň zníženie požiadaviek na hustotu verejnej poštovej siete na súčasné priemerné hodnoty by spôsobilo posun SR smerom

k nižšej kvalite. Pozícia SR z hľadiska kvality US by bola porovnateľná s krajinami ako napríklad Česká republika alebo Estónsko. Na druhej strane by uvedená úprava predstavovala posun smerom ďalej od krajín západnej Európy, ako napríklad Dánsko, Írsko, Rakúsko alebo Holandsko. Rovnako by došlo v SR k zníženiu kvality aj v porovnaní s Chorvátskom a Slovinskom.

Analyzované parametre boli vybrané z dôvodu, že SR sa nachádza v obidvoch prípadoch nad úrovňou priemeru. Požiadavka na objem zásielok, ktoré majú byť prepravené v stanovenej lehote je viazaná k minimálnemu štandardu listových zásielok. Samotná lehota prepravy pri minimálnom štandarde listových zásielok nebola analyzovaná, nakoľko sa SR z tohto hľadiska nachádza na úrovni priemeru aj v súčasnosti. Zníženie hustoty verejnej poštovej siete na úroveň priemeru analyzovaných krajín by viedlo k prevádzke 1067 pôšt, čo predstavuje prevádzku 67,35% počtu poštových pobočiek prevádzkovaných v súčasnosti.

Návrh legislatívnych a regulačných zmien a vplyv na štátny rozpočet

Požiadavky na kvalitu US v SR sú stanovené rozhodnutím NRO. Legislatívne zmeny nie sú potrebné pri zmene požiadaviek na kvalitu. Potrebné zmeny zahŕňajú úpravu požiadaviek prostredníctvom regulačných zmien, čo znamená vydanie nového rozhodnutia NRO o požiadavkách na kvalitu US.

Zníženie požiadaviek na kvalitu US by priamo viedlo k zníženiu celkových nákladov na jednu poštovú zásielku a teda by znamenalo aj zníženie nárokov na štátny rozpočet. Na druhej strane je potrebné pri určení vplyvu na štátny rozpočet zohľadniť aj potreby a preferencie používateľov poštových služieb. Tie sú zamerané skôr na vyššiu kvalitu služieb z rozsahu US ako na nízku cenu. Medzi kvalitou služieb z rozsahu US a ich cenami existuje priamoúmerný vzťah.

Pri znížení kvality US je možné predpokladať aj zníženie dopytu po poštových službách v dôsledku nesúladu medzi kvalitou ponúkaných poštových služieb a preferenciou používateľov poštových služieb. Dôsledkom nesúladu by tak bol pokles objemu poštových zásielok a z toho vyplývajúci tlak na zníženie ziskovosti poskytovateľa US. Potreba pokrývania prípadnej straty by tak znamenala dodatočné náklady pre štátny rozpočet, čo by predstavovalo zvýšenie nárokov na štátny rozpočet.

Vyhodnotenie efektívnosti

Uvedené tri skupiny požiadaviek na kvalitu vplyvajú na výšku ČNUS v odlišnej miere. Štúdia vypracovaná pre poskytovateľa US v Nórsku v roku 2008 odhadla zníženie ČNUS v dôsledku zníženia frekvencie doručovania z 6 dní v týždni na 5 dní o 20 mil. EUR z pôvodnej výšky ČNUS 57 mil. EUR. Zmena frekvencie doručovania je v súčasnosti v SR definovaná ako minimum vyplývajúce z Prvej poštovej smernice na úrovni 5 dní v týždni. Zníženie kvality US v podobe zmeny frekvencie doručovania a zníženie ČNUS v podobnom rozsahu nie je v SR možné. O zmenu frekvencie doručovania sa opiera aj komerčný scenár, na základe ktorého poskytovateľ US v SR vyčísluje ČNUS.

Potreba prevádzky širokej verejnej poštovej siete na zabezpečenie dostupnosti poštových služieb má za následok prevádzku aj takých pôšt, ktoré nevytvárajú zisk a z komerčného hľadiska by ich poskytovateľ US neprevádzkoval. Zníženie kvality US z hľadiska nižšej dostupnosti poštových služieb by tak viedlo k zníženiu počtu povinných pôšt tvoriacich stratu. Menej stratových pôšt a celkovo nižšia strata z poskytovania US tak vedie k nižším ČNUS. Podobne ako zmena frekvencie doručovania, aj minimalizácia počtu stratových pôšt je súčasťou výpočtu ČNUS pomocou metódy komerčného scenára.

Zníženie kvality US v oblasti lehoty prepravy zásielok má vplyv na menšiu potrebu kapacít na vyberanie, triedenie, prepravu a doručovanie poštových zásielok, čím vplyva na zníženie nákladov vznikajúcich z poskytovania US.

Zníženie úrovne požiadaviek na kvalitu US by posunulo SR z hľadiska nákladovej efektívnosti smerom k skupine krajín s nižšou efektívnosťou. Z hľadiska zníženia nárokov na štátny rozpočet sa zmiernenie požiadaviek na kvalitu US javí ako efektívne riešenie, nakoľko by predstavovalo zníženie nákladov súvisiacich s prevádzkou stratových povinných pôšt, spracovateľských a triediacich stredísk a nákladmi potrebnými na personálne a technické zabezpečenie vyberania, triedenia a doručovania poštových zásielok.

Nižšie požiadavky na kvalitu US by však neodzrkadľovali preferencie používateľov poštových služieb, čo by mohlo mať za následok zníženie dopytu po poštových službách. So zníženým dopytom následne vzniká pre poskytovateľa US väčší tlak na ziskovosť a z toho vyplývajúcu možnú potrebu pokrývania straty z poskytovania US.

SWOT analýza navrhovanej úpravy

<p><i>Silné stránky</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zníženie záťaže štátneho rozpočtu v dôsledku nižšieho podielu fixných nákladov na celkových nákladoch; 	<p><i>Slabé stránky</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nízka kvalita služieb z rozsahu US nie je v súlade s preferenciami používateľov poštových služieb; • Potreba legislatívnych zmien; • Posun k nižšej kvalite US v porovnaní so súčasnou vysokou kvalitou US v rámci krajín Európy; • Zníženie počtu poštových pobočiek by viedlo k zníženiu počtu zamestnancov poskytovateľa US – narušenie sociálneho zmieru so sociálnymi partnermi;
<p><i>Príležitosti</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zvýšenie ziskovosti poskytovateľa US v dôsledku zníženia nákladov potrebných na zabezpečenie požadovanej kvality US; 	<p><i>Riziká</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • V dôsledku nesúladu kvality a preferencií môže dôjsť k poklesu dopytu po poštových službách;

Navrhované riešenie vedie k zníženiu záťaže štátneho rozpočtu. Zníženie požiadaviek na kvalitu US nie je v súlade s preferenciami používateľov poštových služieb, čo môže viesť k poklesu dopytu po poštových službách.

4.4 Vyhodnotenie výsledkov

Analýza modelov financovania US v Európskych krajinách ukazuje, že využitie kompenzačného fondu, ktorého príjmami sú príspevky poskytovateľov US, poštových podnikov poskytujúcich služby zameniteľné so službami z rozsahu US a/alebo štát využíva polovica analyzovaných krajín, medzi nimi aj SR. Z hľadiska záťaže štátneho rozpočtu neexistujú výrazné rozdiely medzi modelom financovania US prostredníctvom kompenzačného fondu, do ktorého prispieva štát, a priamou dotáciou na pokrytie ČNUS zo štátneho rozpočtu. V oboch prípadoch znáša ČNUS v plnej miere štát. Spolufinancovanie ziskovými službami, využívané v Švajčiarsku, nie je v SR možné využiť z dôvodu úplnej liberalizácie trhu s poštovými službami. Poskytovatelia US v krajinách, v ktorých nedochádza ku kompenzácii neprimeranej finančnej záťaže, majú buď menej prísne požiadavky na kvalitu US, nadpriemerný objem listových zásielok na obyvateľa alebo sú schopní dosahovať zisk aj z US. Významným faktorom, ktorý ovplyvňuje potrebu kompenzácie neprimeranej finančnej záťaže, je poskytovanie iných druhov podpory pre poskytovateľov US. Príkladmi tejto podpory sú úľavy od penzijných nákladov, príspevky na prevádzku siete poštových pobočiek alebo dotácie na doručovanie tlače.

Navrhované zmeny úpravy modelu financovania US v SR sú zhrnuté v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 16: Zhrnutie navrhovaných zmien modelu financovania US

Model financovania US	Vplyv na štátny rozpočet	Potrebné legislatívne a/alebo regulačné zmeny
Kompenzačný fond s príspevkami poskytovateľa US, poštových podnikov a/alebo štátu	Príspevok do kompenzačného fondu od poštových podnikov podľa výšky tržieb z poskytovania zameniteľných poštových služieb, zvyšnú časť dofinancuje štát.	Žiadne
Kompenzačný fond s príspevkami štátu	Kompenzáciu v plnej miere znáša štátny rozpočet. Kompenzácia plyní zo štátneho rozpočtu do kompenzačného fondu a z fondu poskytovateľovi US.	Zmena legislatívy – zákon o poštových službách
Priama dotácia zo štátneho rozpočtu	Kompenzáciu v plnej miere znáša štátny rozpočet. Kompenzácia plyní priamo zo štátneho rozpočtu poskytovateľovi US.	Zmena legislatívy – zákon o poštových službách
Spolufinancovanie ziskovými službami	Žiadna záťaž pre štátny rozpočet	Potrebné legislatívne zmeny. Poskytovateľ US nemá vyhradené poštové služby a na krízové financovanie by museli byť využité príjmy z komerčných služieb.

Vývoj trhu s poštovými službami z rozsahu US zaznamenáva v EÚ pokles. Rovnaký vývoj je možné očakávať aj v SR, čo môže viesť k zvýšeniu ČNUS. Nasledujúca tabuľka je zhrnutím alternatív zmeny parametrov US v SR z hľadiska zníženia dopadov na štátny rozpočet.

Tabuľka č. 17: Zhrnutie navrhovaných zmien parametrov US

Alternatíva č.	Názov	Predpokladaný vplyv na štátny rozpočet	Potrebné legislatívne a/alebo regulačné zmeny	Súlad s preferenciami používateľov poštových služieb
0	Zachovanie súčasného stavu	Zachovanie súčasnej úrovne záťaže štátneho rozpočtu s potenciálnym zvýšením v budúcnosti v dôsledku poklesu objemu trhu s poštovými službami	Žiadne	Áno
1	Zvýšenie cien poštových zásielok	Nahradenie kompenzácie ČNUS vyššími cenami presúva záťaž zo štátneho rozpočtu na používateľov poštových služieb. Je potrebné zohľadniť aj reakciu dopytu na vyššie ceny.	Zmena legislatívy pre určenie cien poštových služieb. Vyhlásenie nových taríf pre poštové služby vo vestníku NRO.	Áno
2	Zníženie úrovne kvality US	Priamy vplyv na zníženie záťaže pre štátny rozpočet. Nepriamo je možné očakávať zníženie dopytu v dôsledku nesúladu preferencií používateľov poštových služieb a z toho vyplývajúcu nižšiu ziskovosť a potenciálny vznik straty a jej potrebné pokrytie zo štátneho rozpočtu.	Rozhodnutie NRO o zmene požiadaviek na kvalitu US.	Nie

Pri navrhovaných zmenách je potrebné zohľadňovať okrem priamych vplyvov na štátny rozpočet aj nepriame vplyvy. V prípade zvýšenia cien poštových zásielok je možné, v porovnaní so zachovaním súčasného stavu, očakávať zníženie záujmu používateľov poštových služieb o tieto služby. Používatelia poštových služieb v SR sú ochotní akceptovať vyššie ceny pri vyššej kvalite poštových služieb. Analýza však ukázala, že vzhľadom na cenovú úroveň v SR sú ceny poštových služieb relatívne vysoké a radia tak SR medzi krajiny s nadpriemernými cenami. Výsledkom zvýšenia cien by tak mohol byť pokles dopytu v dôsledku nahradenia poštových služieb modernejšou, elektronickou, formou komunikácie. Zo zníženia záujmu o poštové služby tak vyplýva potenciálny pokles tržieb. Poskytovateľ US v SR v súčasnosti dosahuje podiel zisku na celkových tržbách na úrovni 1,31%. Predpokladaný pokles tržieb tak môže vytvoriť tlak na vznik straty poskytovateľa US.

Druhé navrhované riešenie má priamy vplyv na zníženie záťaže štátneho rozpočtu, avšak je v rozpore s preferenciami používateľov poštových služieb, ktoré môžu byť vyjadrené ako preferencia vyššej kvality služieb aj pri vyšších cenách. Zníženie kvality služieb z rozsahu US by tak mohlo viesť k poklesu záujmu o tieto služby a teda nepriamo by viedlo k potenciálnemu vzniku účtovnej straty a potrebe pokrytia tejto straty zo štátneho rozpočtu.

Navrhovaná alternatíva 1 (Zvýšenie cien poštových zásielok) predpokladá potrebu zmeny legislatívy v oblasti stanovenia cien (zákon o cenách) a poštových služieb (zákon o poštových službách). Alternatíva 1 vyžaduje regulačné zmeny, ktoré zahŕňajú vyhlásenie nových taríf pre poštové služby vo vestníku NRO. V prípade alternatívy 2 nie je potrebná zmena legislatívy, vyžaduje sa však rozhodnutie o zmene požiadaviek na kvalitu US.

Zoznam použitých zdrojov a údajov

Rakúsko

- Market Environment: Everything under one roof (post.at)
- Postmarktgesetz 124/2009, (4.12.2009)

Belgicko

- PostNL: European postal markets (2016)
- Review of the postal market three years after full market opening on 1 January 2011 (Study for BIPT, the Belgian Institute for Postal Services and Telecommunications)
- 5th management contract – Entrustment of Universal Service Obligation and Services of General Economic Interest to bpost
- Funding the Universal Service Obligation: RARC Report (2016)

Bulharsko

- Report from the Republic of Bulgaria on the services satisfying the condition of Article 9 of the SGEI Decision and paragraph 62 of the SGEI Framework

Česká republika

- Zákon č. 29/2000 Sb. o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách)

Nemecko

- Postgesetz (22.12.1997)
- Universal Postal Service and Competition: Experience from Europe (Study for TNT Post UK, 2011)
- PostNL: European postal markets (2016)
- Funding the Universal Service Obligation: RARC Report (2016)

Dánsko

- Individual authorisation granted to Post Danmark A/S
- Postlov - LOV nr. 1536 af 21/12/2010

Francúzsko

- PostNL: European postal markets (2016)
- LOI n° 2010-123 du 9 février 2010 relative à l'entreprise publique La Poste et aux activités postales
- Funding the Universal Service Obligation: RARC Report (2016)

Chorvátsko

- Zakon o poštanskim uslugama, pročišćeni tekst zakona, NN 144/12, 153/13, 78/15, na snazi od 18.07.2015

Maďarsko

- 2012. évi CLIX. Törvény a postai szolgáltatásokról

Švajčiarsko

- 783.0 Postgesetz (PG) vom 17. Dezember 2010 (Stand am 1. Januar 2012)
- 783.01 Postverordnung (VPG) vom 29. August 2012 (Stand am 28. Juli 2015)
- Swiss Post: Public service for Switzerland: Swiss Post's universal service obligation
- Swiss Post: Financing the universal service, Economically viable financing
- Swiss Post: Universal postal services: Postal services for all. Nationwide.
- Swiss economics: Market Regulations and USO in the Revised Swiss Postal Act: Provisions and Authorities

Írsko

- Communications Regulation Act (Postal Services) 2011
- An Post: Terms and conditions for
- Discussion paper on the implementation of Universal Service in the postal sector and the effects of recent changes in some countries on the scope of the USO (ERGP, 2014)
- Recommendation on the form and manner that a net cost submission should be made by the universal service provider: A report prepared for ComReg (2013)

Taliansko

- PostNL: European postal markets (2016)
- Funding the Universal Service Obligation: RARC Report (2016)

Luxembursko

- Loi du 26 décembre 2012 sur les services postaux

Malta

- POSTAL SERVICES ACT, CHAPTER 254, To provide for matters relating to the postal services. 9th December, 1975
- Second Schedule Part C, 43A odsek 1,2; SUBSIDIARY LEGISLATION 254.01 POSTAL SERVICES (GENERAL) REGULATIONS 4th October, 2005
- Malta Post: Quality of Service Standards, Financial Year 2016 Performance Targets

Holandsko

- Universal Postal Service and Competition: Experience from Europe (Study for TNT Post UK, 2011)
- PostNL: Our views on the postal market and regulatory issues
- PostNL: European postal markets (2016, 2017)
- PostNL: ERGP consultation on USO (2014)

Poľsko

- Postal Law Act of 23 November 2012
- State aid SA.38869 (2014/N) – Poland Compensation of Poczta Polska for the net cost of USO 2013-2015

Rumunsko

- Ordonanța de urgență nr. 13/2013 privind serviciile poștale
- ANCOM: Consultation on the Compensation of the Net Cost Incurred in the Provision of the Universal Postal Service in 2015
- ANCOM: ANCOM decides that the Net Cost of the Universal Postal Service in 2014 Need Not Be Compensated

Slovinsko

- Zakon o poštnih storitvah Ur.l. 51-2009

Veľká Británia

- Postal Services Act 2011
- PostNL: European postal markets (2016)
- Funding the Universal Service Obligation: RARC Report (2016)

Ostatné použité zdroje

- Calculation and compensation of USO net cost in Norway. 12th Königswinter Seminar on Postal Economics (2008)
- CERP: Working Group Economics: PT Universal Service and its Financing, Guidelines for Calculating the Net Cost of the Universal Service Obligations (5. September 2008)
- Communication by the BIPT Council on The results of the study into elasticities of postal products on the Belgian postal market – správa NRO v Belgicku o elasticite dopytu po poštových službách na trhu s poštovými službami v Belgicku (24. Október 2016)
- Copenhagen Economics: What is the cost of Post Danmark's universal service obligation? (11. Marec 2008)
- ERGP: Discussion paper on the implementation of Universal Service in the postal sector and the effects of recent changes in some countries on the scope of the USO
- ERGP: Exploration of challenges to overcome when implementing a net cost calculation methodology based on reference scenario: Benchmark of experiences (18. August 2014)
- ERGP: Net cost calculation and evaluation of a reference scenario (August 2012)
- PwC: Štúdia univerzálnej poštovej služby zameraná na potreby a preferencie používateľov poštových služieb (24. Február 2015)
- Výročné správy poskytovateľov US, Internetové stránky a cenníky jednotlivých NRO a poskytovateľov US, Databáza UPU
- European Commission: State compensations to bpost for the delivery of public services over 2013-2015, (2013)

Tabuľka č. 18: Údaje o požiadavkách na kvalitu US v oblasti lehoty prepravy

Zdrojom pre uvedené údaje boli požiadavky na kvalitu US zverejnené jednotlivými NRO, prípadne národná legislatíva

Druh zásielky	Listové zásielky do 2 kg		Prioritné listové zásielky do 2 kg		Balíky z rozsahu US	
Členský štát EÚ	Lehota prepravy/ Norma kvality	Lehota prepravy/ Norma kvality	Lehota prepravy/ Norma kvality	Lehota prepravy/ Norma kvality	Lehota prepravy/ Norma kvality	Lehota prepravy/ Norma kvality
Rakúsko	D+1 (95%)	D+2 (98%)	D+1 (95%)	D+2 (98%)	D+2 (90%)	D+5 (100%)
Belgicko	D+2 (95%)	D+3 (97%)	D+1 (95%)	D+2 (97%)	D+2 (95%)	D+3 (97%)
Bulharsko	D+2 (80%)	D+3 (95%)	D+1 (80%)	D+2 (95%)	-	-
Česká republika	D+1 (92%)	-	D+1 (92%)	-	-	-
Nemecko	D+1 (80%)	D+2 (95%)	D+1 (80%)	D+2 (95%)	D+2 (80%)	-
Dánsko	D+5 (93%)	-	-	-	-	-
Estónsko	D+1 (90%)	-	D+1 (90%)	-	-	-
Francúzsko	D+2 (85%)	D+3 (99%)	D+1 (85%)	D+3 (99%)	D+2 (88%)	D+4 (98,5%)
Chorvátsko	D+3 (95%)	-	D+1 (85%)	D+2 (95%)	-	-
Maďarsko	D+1 (85%)	D+5 (97%)	D+1 (90%)	D+3 (97%)	D+2 (85%)	D+3 (95%)
Švajčiarsko	D+3 (97%)	-	D+1 (97%)	-	D+3 (95%)	-
Írsko	D+1 (94%)	D+3 (99,5%)	D+1 (94%)	D+3 (99,5%)	-	-
Taliansko	D+3 (92,5%)	D+5 (98%)	D+1 (89%)	D+3 (98%)	D+3 (94%)	-
Luxembursko	D+2 (85%)	D+3 (99%)	-	-	-	-
Malta	D+1 (95%)	-	D+1 (95%)	-	-	-
Holandsko	D+1 (95%)	-	D+1 (95%)	-	-	-
Poľsko	D+3 (85%)	D+5 (97%)	D+1 (82%)	D+2 (90%)	D+1 (80%)	D+3 (90%)
Rumunsko	D+3 (85%)	D+5 (97%)	D+1 (85%)	D+2 (97%)	-	-
Slovinsko	D+1 (95%)	D+2 (99,5%)	D+1 (95%)	D+2 (99,5%)	D+2 (80%)	D+3 (95%)
Slovensko	D+2 (94%)	D+4 (99%)	D+1 (94%)	D+2 (99%)	D+2 (94%)	D+4 (99%)
Veľká Británia	D+3 (98,5%)	-	D+1 (93%)	-	D+3 (98,5%)	-

Tabuľka č. 19: Údaje o počte poštových zásielok v jednotlivých krajinách

Zdrojom pre uvedené údaje bola štatistická databáza UPU

Krajina	2011	2012	2013	2014	2015
Rakúsko	6 215 000 000,00	-	-	-	-
Belgicko	-	-	-	-	-
Bulharsko	19 159 655	16 007 255	14 599 725	12 546 757	19 696 938
Česká republika	2 574 778 260	2 713 272 944	2 546 702 095	2 362 729 567	2 013 879 162
Nemecko	19 784 000 000	19 308 000 000	19 261 000 000	20 498 000 000	19 302 000 000
Dánsko	800 000 000	690 000 000	615 000 000	544 000 000	459 000 000
Estónsko	25 837 400	23 505 991	22 026 963	4 215 000	15 365 000
Francúzsko	14 900 000 000	-	13 600 000 000	12 880 000 000	12 045 000 000
Chorvátsko	261 200 175	247 150 428	273 809 809	278 396 897	306 693 958
Maďarsko	857 056 665	800 775 685	-	-	-
Švajčiarsko	2 334 000 000	1 929 000 000	1 905 000 000	1 882 400 000	1 854 900 000
Írsko	614 320 000	537 778 000	525 834 000	519 900 000	477 592 000
Taliansko	4 934 317 901	4 325 063 036	3 923 318 541	3 510 892 148	3 208 053 351
Luxembursko	110 800 000	106 914 000	105 710 000	106 043 640	104 348 440
Malta	35 123 154	33 886 305	33 148 631	30 613 084	29 353 997
Holandsko	3 777 000 000	3 437 000 000	3 029 000 000	2 705 000 000	2 401 000 000
Poľsko	822 176 000	1 453 953 244	875 000 000	1 591 500 518	1 032 175 988
Rumunsko	292 635 204	268 637 087	212 962 088	43 464 033	32 403 356
Slovinsko	1 013 027 273	929 781 222	875 260 836	878 880 577	883 148 071
Slovensko	425 743 495	418 642 574	497 941 511	480 011 539	493 492 002
Veľká Británia	18 074 291 171	17 510 052 370	16 668 580 500	16 438 014 100	15 852 465 528

Tabuľka č. 22: Údaje o cenách vybraných poštových zásielok z rozsahu US

Zdrojom pre uvedené údaje boli cenníky jednotlivých poskytovateľov US

Krajina/Druh zásielky	Ceny štandardných listových zásielok z rozsahu US (v EUR)			Ceny doplnkových služieb k listovým zásielkam (v EUR)			Ceny balíkov z rozsahu US (v EUR)	
	do 20 g	do 50 g	do 100 g	Listové zásielky s hmotnosťou 2 kg	Služba doporučené pre zásielky do 2 kg	Služba doručenie na druhý deň pre zásielky do 2 kg	do 10 kg	do 20 kg
Rakúsko	0,68	-	1,25	4,00	6,20	9,92	8,39	-
Belgicko	-	0,74	1,48	5,18	10,47	-	6,00	-
Bulharsko	-	0,33	0,36	0,77	1,10	0,92	1,28	2,24
Česká republika	-	0,59	0,74	2,74	2,22	5,37	3,52	-
Nemecko	0,70	0,85	-	4,80	7,30	14,90	9,49	16,49
Dánsko	-	1,08	2,16	6,75	9,38	-	12,15	20,25
Estónsko	-	-	0,65	3,20	5,00	-	6,00	8,40
Francúzsko	0,73	-	1,46	5,84	9,50	6,80	18,90	26,90
Chorvátsko	-	0,42	0,61	2,39	3,24	2,85	3,11	4,46
Maďarsko	-	0,38	0,51	3,20	4,10	14,53	5,73	6,37
Švajčiarsko	-	-	0,79	6,51	8,37	8,37	9,30	13,95
Írsko	-	-	0,72	8,30	12,90	15,20	19,60	29,60
Taliansko	0,95	2,55	2,85	5,95	13,70	7,00	9,00	9,00
Luxembursko	-	0,70	-	2,80	6,80	-	8,40	-
Malta	-	0,26	0,42	8,02	8,92	-	9,00	9,00
Holandsko	0,78	1,56	2,34	3,90	8,15	24,45	6,95	-
Poľsko	-	-	0,46	1,45	1,96	2,53	5,52	-
Rumunsko	0,29	0,31	0,33	0,55	0,86	0,66	2,05	-
Slovinsko	-	0,45	0,52	2,39	4,17	-	6,45	-
Slovensko	-	0,50	0,65	2,60	3,35	3,55	3,70	-
Veľká Británia	-	-	0,73	3,25	4,50	6,27	24,97	38,08

Tabuľka č. 23: Finančné údaje o poskytovateľoch US vo vybraných krajinách

Zdrojom pre uvedené údaje boli výročné správy jednotlivých poskytovateľov US.

Poznámka: Finančné údaje za BG sú z roku 2011, za RO sú z roku 2014. Údaje o ČNUS a výške kompenzácie sú uvádzané nasledovne: IT 2015, HR 2014, CZ 2014, SR 2015, HU 2014, PL 2014, CH 2014, BG 2011. Kompenzácia ČNUS a aj iné druhy kompenzácie sú bližšie popísané v tabuľke č. 25.

Krajina	Výška ČNUS v EUR	Výška kompenzácie ČNUS v EUR	Výnosy poskytovateľa € (2015)	Náklady poskytovateľa € (2015)	Zisk (2015)
Rakúsko			2 502 200 000,00	2 413 300 000,00	88 900 000,00
Belgicko			2 449 200 000,00	1 978 500 000,00	470 700 000,00
Bulharsko		4 900 000,00	65 459 100,00	71 284 500,00	- 5 825 400,00
Česká republika	56 000 000,00	32 000 000,00	750 712 409,00	740 720 181,00	9 992 228,00
Nemecko			61 720 000 000,00	59 663 000 000,00	2 057 000 000,00
Dánsko			1 052 629 800,00	1 098 279 000,00	- 45 649 200,00
Estónsko			N/A	N/A	N/A
Francúzsko			23 048 000 000,00	22 328 000 000,00	720 000 000,00
Chorvátsko	20 000 000,00	12 700 000,00	213 779 709,00	202 358 933,00	11 420 776,00
Maďarsko	29 000 000,00	15 000 000,00	648 476 659,00	636 917 286,00	11 559 373,00
Švajčiarsko	367 000 000,00		7 721 365 124,00	6 935 016 363,00	786 348 761,00
Írsko			829 918 000,00	830 991 000,00	- 1 073 000,00
Taliansko	291 600 000,00	262 400 000,00	9 037 000 000,00	8 441 000 000,00	596 000 000,00
Luxembursko			759 705 319,00	727 519 207,00	32 186 112,00
Malta			25 886 000,00	22 504 000,00	3 382 000,00
Holandsko			3 465 000 000,00	3 125 000 000,00	340 000 000,00
Poľsko	32 000 000,00	22 000 000,00	1 318 262 205,00	1 298 180 295,00	20 081 910,00
Rumunsko			262 739 341,81	254 493 049,33	8 246 292,47
Slovinsko			216 287 066,00	209 364 161,00	6 922 905,00
Slovensko	16 383 984,00	12 040 524,00	307 963 000,00	303 917 000,00	4 046 000,00
Veľká Británia			10 500 000 000,00	9 828 000 000,00	672 000 000,00

Tabuľka č. 24: Ďalšie údaje o analyzovaných krajinách, ktoré boli využité pri vypracovaní štúdie

Zdrojom pre počet pôšt boli internetové stránky jednotlivých poskytovateľov US, národné štatistické úrady a Eurostat

Krajina	Počet pôšt	Počet obyvateľov	Rozloha km2	PPP
Rakúsko	1 826,00	8 598 393,00	83 870,00	104,20
Belgicko	650,00	11 427 951,00	30 528,00	105,40
Bulharsko	2 981,00	7 064 351,00	110 994,00	46,90
Česká republika	3 893,00	10 558 929,00	78 870,00	62,60
Nemecko	29 000,00	81 310 057,00	357 021,00	100,30
Dánsko	1 200,00	5 710 470,00	43 090,00	135,70
Estónsko	300,00	1 303 261,00	45 230,00	72,90
Francúzsko	17 111,00	64 895 460,00	549 190,00	104,60
Chorvátsko	1 017,00	4 214 789,00	56 594,00	64,90
Maďarsko	2 700,00	9 802 698,00	93 030,00	56,80
Švajčiarsko	2 200,00	8 466 891,00	41 280,00	163,40
Írsko	1 122,00	4 713 362,00	70 273,00	122,20
Taliano	13 048,00	59 886 560,00	301 340,00	100,10
Luxembursko	100,00	589 332,00	2 590,00	120,50
Malta	40,00	421 134,00	320,00	80,20
Holandsko	2 800,00	17 026 352,00	41 530,00	108,30
Poľsko	7 500,00	38 632 019,00	312 680,00	54,20
Rumunsko	5 500,00	19 242 063,00	238 390,00	51,10
Slovinsko	650,00	2 073 437,00	20 270,00	79,50
Slovensko	1 584,00	5 433 031,00	49 030,00	66,20
Veľká Británia	11 500,00	65 417 174,00	243 610,00	133,30

Tabuľka č. 25: Formy a účel podpory poskytovateľov US v členských krajinách EÚ

Krajina	Mechanizmus podpory poskytovateľa US	Výška podpory v mil. EUR	Obdobie	Účel podpory
Belgicko	Úľava od platby sociálnych odvodov	3 800,00	1997 - 2012	Zníženie osobných nákladov poskytovateľa US
Bulharsko	Dotácia zo štátneho rozpočtu	4,90	2013	Kompenzácia ČNUS
Cyprus	-	-	-	-
Česká republika	Kompenzačný fond s príspevkami štátu	24,00	2014	Kompenzácia ČNUS
Dánsko	-	-	-	-
Estónsko	-	-	-	-
Fínsko	-	-	-	-
Francúzsko	Dotácia zo štátneho rozpočtu, Daňová úľava	180,00 170,00	2011	Dotácia - podpora na nižšie ceny a distribúciu tlače, Daňová úľava - prevádzka minimálne 17 000 poštových pobočiek
Grécko	Kompenzačný fond s príspevkami poštových podnikov a štátu	15,00	2013	Kompenzácia ČNUS
Holandsko				
Chorvátsko	Kompenzačný fond s príspevkami štátu	20,00	2014	Kompenzácia ČNUS
Írsko	-	-	-	-
Litva	-	-	-	-
Lotyšsko	-	-	-	-
Luxembursko	-	-	-	-
Maďarsko	Kompenzačný fond s príspevkami poštových podnikov a štátu	15,00	2014	Kompenzácia ČNUS
Malta	-	-	-	-
Nemecko	Úľava od platby sociálnych odvodov	67% celkových ročných nákladov na sociálne odvody, ročná výška približne 540 - 735 mil. EUR	2000 - 2010	Zníženie osobných nákladov poskytovateľa US
Poľsko	Kompenzačný fond s príspevkami poštových podnikov a štátu	22,00	2013	Kompenzácia ČNUS
Portugalsko	-	-	-	-
Rakúsko	-	-	-	-
Rumunsko	-	-	-	-
Slovensko	Kompenzačný fond s príspevkami poštových podnikov a štátu	12,00	2015	Kompenzácia ČNUS
Slovinsko	-	-	-	-
Španielsko	Dotácia zo štátneho rozpočtu	337,00	2014	Kompenzácia ČNUS
Švédsko	-	-	-	-
Taliansko	Kompenzačný fond s príspevkami poštových podnikov a štátu	262,40	2015	Kompenzácia ČNUS
Veľká Británia	Dotácia zo štátneho rozpočtu	330,00	2015	Dotácia na pokrytie nákladov súvisiacich s prevádzkou poštových pobočiek na vidieku

Tabuľka č. 26: Listové zásielky považované za minimálny štandard*

Krajina	Hmotnostná kategória	Požiadavky na lehotu prepravy		Cena zásielky
AT	do 20 g	D+1 (95%)	D+2 (98%)	0,68 €
BE	do 50 g	D+2 (95%)	D+3 (97%)	0,74 €
BG	do 50 g	D+2 (80%)	D+3 (95%)	0,33 €
CZ	do 50 g	D+1 (92%)	-	0,59 €
DE	do 20 g	D+1 (80%)	D+2 (95%)	0,70 €
DK	do 50 g	D+5 (93%)	-	1,08 €
EE	do 250 g	D+1 (90%)	-	0,65 €
FR	do 20 g	D+2 (85%)	D+3 (99%)	0,73 €
HR	do 50 g	D+3 (95%)	-	0,42 €
HU	do 50 g	D+1 (85%)	D+5 (97%)	0,38 €
CH	do 100 g	D+3 (97%)	-	0,79 €
IR	do 50 g	D+1 (94%)	D+3 (99,5%)	0,72 €
IT	do 100 g	D+3 (92,5%)	D+5 (98%)	0,95 €
LUX	do 50 g	D+2 (85%)	D+3 (99%)	0,70 €
MT	do 50 g	D+1 (95%)	-	0,26 €
NL	do 20 g	D+1 (95%)	-	0,78 €
PL	do 350 g	D+3 (85%)	D+5 (97%)	0,46 €
RO	do 20 g	D+3 (85%)	D+5 (97%)	0,29 €
SI	do 20 g	D+1 (95%)	D+2 (99,5%)	0,45 €
SR	do 50 g	D+2 (94%)	D+4 (99%)	0,50 €
UK	do 100 g	D+3 (98,5%)	-	0,73 €

*Za minimálny štandard listových zásielok sú považované cenovo najdostupnejšie listové zásielky, bez ohľadu na požiadavky na lehotu prepravy a ich hmotnostnú kategóriu.

PwC poskytuje audítorské, daňové a poradenské služby v rôznych priemyselných odvetviach s cieľom budovať si verejnú dôveru a zvyšovať hodnotu podnikania svojich klientov a ich vlastníkov. Vyše 208 000 pracovníkov v 157 krajinách sveta sa v rámci siete firiem delí o svoje poznatky, skúsenosti a riešenia, aby prinášali nové pohľady a praktické rady. Viac informácií nájdete na www.pwc.com.

© 2017 PricewaterhouseCoopers Advisory, s.r.o. Všetky práva vyhradené. „PwC“ je obchodná značka, pod ktorou pôsobia a poskytujú svoje služby členské firmy spoločnosti PricewaterhouseCoopers International Limited (PwCIL). Spolu vytvárajú tieto firmy sieť PwC. Každá firma v sieti je samostatným právnym subjektom a nekoná z poverenia PwCIL či akejkoľvek inej členskej firmy. PwCIL nie je zodpovedná a neručí za činy či opomenutia ktorejkoľvek zo svojich členských firiem, a nemôže ani kontrolovať uplatňovanie ich profesionálneho úsudku či ich nejakým spôsobom zaväzovať.